

TEMMUZ 1993

AYLIK SİYASİ DERGİ

FİYATI: 15.000 TL (KDV dahil)

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜRDEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

13

- "TKP/ML OLAĞANÜSTÜ PARTİ KONFERANSI MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM'İN ZAFERİYLE SONUÇLANDI"
- DÜŞÜNCE METODU VE ÇALIŞMA METODU
- EMPERYALİZM VE SİLAHLANMA
- STALİN GERÇEĞİ-1
- GENEL OLARAK GENÇLİK VE ÜLKEMİZ GENÇLİĞİ-2
- ALEVİLİK, YAPAY GÜNDEMLERİN TUZAĞINDA

İçindekiler

- 1 "TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı
Marksizm-Leninizm-Maoizm'in zaferiyle sonuçlandı"
- 7 Düşünce metodu ve çalışma metodu
- 14 Emperyalizm ve silahlanma
- 18 Stalin gerçeği
- 61 Genel olarak gençlik ve ülkemiz gençliği-2
- 77 Alevilik, yapay gündemlerin tuzağında

UMUT YAYIMCILIK ve Basım Sanayi Limited Şirketi Adına Sahibi ve **Yazı İşleri Müdürü**: Kemal BOZTAŞ,
Genel Yayın Yönetmeni: Aydın HANBAYAT, **Yönetim Yeri**: Oğul Sok. No. 16 Sultanahmet/İSTANBUL,
Tel: 516 25 38 - 516 60 20, **Fax**: 518 23 23

Dizgi: Umut Yayıncılık, **Baskı**: Aydınlık Matbaacılık

BÜROLAR

Ankara: Necatibey Cad. No. 80/12 Telefax: (1) 230 63 27 Maltepe

İzmir: 850. Sok. No. 31 Üçüncübeşler Yaparsoy İşhanı 5/504 Tel: (51) 41 93 09 Konak

Çukurova: Atatürk C. Belediye Karşısı Çıkmaz Sok. Seven Ap. K1 D.1, Tel: (71) 573 780 Adana

Malatya: Turgut Temelli C. Barış İşhanı Kat: 1 No: 72 Telefax: (82) 220 804

Eskişehir: Sakarya C. Konya İşhanı No: 12-D: 2126 120 Eskişehir

Avrupa Temsilciliği: Basel Halkevi Erlen str. 58 4057 Basel-Schweiz, **Tel**: 41 (061) 76932698

ELİMİZE GEÇEN TKP/ML İMZALI BİLDİRİYİ OLDUĞU GİBİ YAYINLIYORUZ

HALKIMIZA DUYURU: TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı Marksizm-Leninizm-Maoizm'in zaferiyle sonuçlandı

*'...Marksizmin-Leni
nizmin tek başına
dünyayı
açıklamaya
yetmeyeceğini,
günümüzün
açıklanmasının
MAOİZM'le
tamamlanacağı
anlayışını
onaylamıştır.
...TKP/ML, bugüne
kadar Mao'nun
nitel katkılarını
savunmakla
birlikte, MAOİZM
kavramını
kullanmamasını
önemli bir hata
olarak
değerlendirmiş ve
MAOİZM
savunulmadan
Marksizm-Leniniz
m'in
savunulamayacağını
1 bir kez daha
vurgulamıştır.'*

Faşist T.C. Devleti'nin vahşice ve alçakca saldırılarına rağmen, Enternasyonal Proletaryanın Türkiye kolu; Kürt, Türk ve diğer azınlık uluslardan Türkiye işçi sınıfının öncü kurmayı Türkiye Komünist Partisi/ Marksist-Leninist, sıcak savaşın göbeği Kürdistan dağlarında OLAĞANÜSTÜ PARTİ KONFERANSI'ni başarıyla sonuçlandırdı.

TKP/ML'nin askeri kolu TİKKO gerillalarının sıkı koruması altında gerçekleştirilen KONFERANS alanı, Türkiye işçi sınıfının tarihi bir sürecine tanık olurken, T.C. devletinin; "bütün Türkiye'ye hakimiz" demagojisinin de balon gibi söndüğünün bir göstergesini oluşturuyordu.

OLAĞANÜSTÜ PARTİ KONFERANSIMIZ'ın Marksizm-Leninizm-Maoizm'in zaferiyle sonuçlanması "Ferman T.C. devletinin ise, dağlar özgürlük savaşçıları TİKKO gerillalarınındır" diyen TİKKO savaşçılarının coşkun ve sevinç nidalarıyla karşılandı. Dağlar, "Yaşasın Partimiz TKP/ML!", "Yaşasın Halk Ordusu TİKKO!", "Yaşasın Olağanüstü Parti Konferansımız!", "Yaşasın Marksizm-Leninizm-Maoizm!" şiarlarıyla yankılandı. TKP/ML'nin kızıl bayrağı ve kurtuluşun şahdamarı TİKKO sancağı dağların doruklarında, düşmana meydan okurcasına, ezilen milyonların özgürlük sembolleri olarak asılı kaldı.

İŞÇİLER, KÖYLÜLER, EZİLEN BÜTÜN EMEKÇİLER!

OLAĞANÜSTÜ PARTİ KONFERANSI'ni Marksizm-Leninizm-Maoizm'in zaferiyle sonuçlandıran partimiz TKP/ML- birliğini pekiştirerek ve güçlendirerek ileri bir adım atmıştır. Düşmanın ve bazı anti-Marksist-Leninist-

Maoist akımların; "bunlar yeniden bölünecek" demagojilerine de şamar vurulmuştur.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı'nın zaferi: Türk, Kürt ve azınlık milliyetlerden Türkiye işçi sınıfının anti-Marksist-Leninist-Maoist akımlara karşı kazandığı tarihsel bir zaferdir.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı'nın, faşist T.C. devletinin tüm baskı ve engelleme girişimlerine rağmen, başarıyla sonuçlanması: Kürt, Türk ve diğer azınlık uluslardan Türkiye halklarının faşizme karşı direniş sembolünün önemli halkalarından ve özgürlüğe giden sıçrama tahtalarından birisini oluşturduğunu göstermiştir.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı'nın Marksizm-Leninizm-Maoizm'in zaferiyle sonuçlanması: Emperyalist burjuvazinin; "komünizm öldü" aldatmacasının da boşa çıktığını bir kez daha ilan ederek, bağımsızlık, halk demokrasisi, sosyalizm ve komünizm mücadelesinde bir adım daha ilerlediğini ve ezilen halkların özgür geleceğine, emperyalist haydutların ve yeminli uşaklarının ipotek koymaya güçlerinin yetmeyeceğini kesin belirlemelerle ortaya koymuştur.

TKP/ML I. Olağanüstü Parti Konferansı; günümüz dünyasının salt Marksizm-Leninizmle açıklanamayacağını, Marksizm-Leninizm-Maoizmle açıklanabileceğini ve enternasyonal proletaryanın dünyayı değiştirmek için bu üçlüyü rehber edinmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Ayrıca TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı aşağıdaki kararlar ışığında hareket edeceğini bir kere daha halkımıza duyurmak istemiştir:

● TKP/ML; Türk, Kürt ve diğer azınlık milliyetlerden Türkiye halklarının düşmanı faşist T.C. devletini yıkıp yerine Demokratik Halk İktidarını kurarak, sosyalizm ve komünizme kadar kesintisiz savaşımını sürdürecektir. Bugüne kadar gerilla savaşını sürdüren TKP/ML, bundan sonra T.C.'ye karşı TİKKO'nun yürüttüğü gerilla savaşını daha da yükseltmeyi ve yeni alanlara açılarak saldırılarını yoğunlaştıracağını karar altına almıştır.

● PKK'nın T.C. devletiyle "ateşkes ilan etmesi ya da herhangi bir uzlaşmaya gitmesi TKP/ML'yi bağlamadığı gibi, böyle bir anlaşma, Kürt ulusuna özgürlük değil zulüm getirecektir. Ayrıca, Kürt halkının kurtuluşu Türk halkının kurtuluşundan ayrı ele alınamaz. Kürt halkının gerçek kurtuluşu ve Kürt ulusu üzerindeki milli zulmün kalkması, ancak ve ancak TKP/ML önderliğinde Türk ve Kürt halklarının T.C.'ye karşı ortak mücadelesiyle mümkün olacaktır. Bütün bunlara rağmen, TKP/ML; faşist T.C. devletinin Kürt ulusu üzerindeki her türlü baskı ve katliamlarının amansız düşmanıdır. TKP/ML, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce tayin etme hakkını kayıtsız koşulsuz savunmaya devam edecektir.

● Faşist T.C. devletinin ekonomik ve siyasi krizinin giderek derinleştiğini, halkın T.C.'ye olan güveninin her geçen gün azaldığını; devrimci durumun ivme gösterdiğini saptayan Olağanüstü Parti Konferansı'mız, kitlelerdeki suskunluğun yakın bir süreçte sesliliğe dönüşeceğini, bunun esas dönüştürücü motorunun faşizme karşı gerilla savaşını yükseltmekten geçtiğini bir kere daha vurgulamıştır.

● "İktidar namlunun ucundadır" ilkesinden hareket eden TKP/ML, merkezi görev olarak önüne koyduğu Kızıl Siyasi İktidarlar İçin Gerilla Savaşını

belli alanlarda yoğunlaştırma ve yeni bazı alanlara ise açılarak yaygınlaştırmak için, partinin merkezi gövdesini kırsal alanlara kaydırma kararı alarak; Partinin en küçük hücrelerine kadar silahlı mücadele doğrultusunda şekillenmesi için ileri bir adım atarak, işçi sınıfına ve tüm emekçilere yeni bir umut vermiştir.

● İşçi sınıfı içinde reformizmin etkinliğine dikkat çeken Konferansımız, şehirlerdeki Parti fonksiyonerlerin önüne: bu etkinliği kırma ve ihtilalci kitle çizgisi izleyerek, merkezi görevimiz olan gerilla savaşına hizmet etme ve onu geliştirmek için metropollerde işçi sınıfı içindeki çalışmayı yoğunlaştırma kararını alırken; büyük şehirlerde güç toplamanın ve kuvvet biriktirmenin araçlarından biri olarak: Düşmanı yıpratmaya yönelik askeri eylemlere hız vermeyi de karar altına almıştır.

EMEKCİLER, DEVRİMCİ-DEMOKRAT AYDINLAR, GENÇLER, DAR GELİRLİ MEMURLAR, YOKSUL GECEKONDU HALKI!

Partimizin kurucusu ve TİKKO'nun başkomutanı komünist önder İbrahim Kaypakkaya yoldaşın çizdiği güzergahta emin ve bir o kadar da çetin adımlarla ilerleyen TKP/ML; halkımıza yoksulluğu ve zulmü reva gören, emperyalizme göbekten bağlı Patron-Ağa devleti olan T.C.yi yıkmaya bir kere daha and içmiştir. Bir avuç burjuvazinin ve feodallerin çıkarını koruyan faşist T.C. devleti, varlığını sürdürmek için, halka zulüm ve yoksulluktan başka bir şey vermemiş, her geçen gün de baskı ve sömürsünü artırarak, halkımızın kanı canı pahasına bazı kazanımları olan demokratik hak ve özgürlükleri de zorla elinden almıştır.

Sözde "demokrasi" havariliğini elden bırakmayan DYP-SHP koalisyon hükümeti ise, uyguladığı ekonomik politika ile halkımızı daha da yoksullaştırırken, bir avuç sömürücüyü daha da zengin etmiş; "özgürlükçü demokrasi" safsatası altında, işçilerin tüm demokratik haklarını gasp ederken, sokak ortalarında devrimcileri kurşunlamayı kendilerine görev belledikleri gibi, Kürt ulusu üzerindeki katliam ve her türlü baskıları da arttırmaktan başka bir şey yapmamışlardır.

Partimiz TKP/ML, faşist T.C. devletinin halkımıza zulüm, yoksulluk ve can almaktan başka bir şey veremeyeceğini bir kez daha ilan etmektedir. Ezilenler ezenlere karşı silahla karşı koymadıkça, zulüm ve sömürü azgınca devam edecektir. Ezilen milyonlar burjuva-feodal iktidarı yıkıp yerine kendi iktidarı olan Demokratik Halk İktidarını kurmadıkça, Türk ve Kürt halklarının kardeşçe bir arada yaşaması ve özgürlüklerine kavuşmaları gerçekleşmeyecektir.

Bütün işçileri, yoksul Kürt ve Türk köylülerini, dar gelirli memurları, faşizmin çemberi altında inleyen gençleri, işsizleri, yoksul gecekondu emekçilerini, devrimci-demokrat aydınları, TKP/ML saflarında mücadeleye çağırıyoruz. Özgürlükler ve haklar bedeller ödenmeden kazanılamaz.

Kahrolsun Faşist T.C. Devleti!

Kahrolsun Emperyalizm ve Her Türden Gericilik!

Yaşasın Olağanüstü Parti Konferansımız!

Yaşasın Kürt ve Türk Halklarının Kardeşliği!

Yaşasın Bağımsızlık, Halk Demokrasisi, Sosyalizm ve Komünizm Mücadelemiz!

Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi!

Yaşasın Halk Savaşı!

15 Haziran 1993

TKP/ML-MK

(Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist-Merkez Komitesi)

*ELİMİZE GEÇEN TKP/ML İMZALI BİLDİRİYİ OLDUĞU GİBİ
YAYINLIYORUZ*

TKP/ML: Bağımsızlık, Halk Demokrasisi, Sosyalizm ve Komünizm yolunda emin adımlarda ilerliyor!

TKP/ML güçleri olan TKP/ML-KONFERANS ve TKP/ML-DABK'ın 1992 Nisan'ında birleşmesinden bir yıl sonra gerçekleştirilen OLAĞANÜSTÜ PARTİ KONFERANSI'ndan, TKP/ML birliğini pekiştirerek ve güçlendirerek çıktı. TKP/ML güçleri birleşerek enternasyonal proletaryaya ve Türkiye proletaryasına olan tarihi görevlerini yerine getirirken; Olağanüstü Parti Konferansı'nın MARKSİZMİN-LENİNİZMİN-MAOİZMİN zaferiyle sonuçlanması ise, ideolojik anlamda enternasyonal proletaryaya büyük bir destek, emperyalist burjuvaziye ise vurulan büyük bir darbe olmuştur.

Partimizin kurucusu ve Türkiye işçi sınıfının ölümsüz Komünist önderi İBRAHİM KAYPAKKAYA'nın kızıl güzergahında ilerleyen partimiz TKP/ML, enternasyonal proletaryanın kendisine yüklediği Türkiye devrimini gerçekleştirme görevini yerine getirmeye büyük gayret göstermektedir. Bunun için bugüne kadar onlarca değerli önder kadro ve savaçısını şehit verirken, başta partimizin kurucusu ve önderi ve kızıl ordumuz TIKKO'nun başkomutanı olan komünist önder İBRAHİM KAYPAKKAYA olmak üzere, partimizin genel sekreterleri Süleyman CİHAN, Kazım ÇELİK ve Askeri Komisyon Sekreterimiz İsmail BULUT yoldaşlarımızı şehit verdik. TKP/ML, proletaryanın nihai amacına ulaşana kadar da bu uğurda hiçbir fedakarlıktan kaçınmayacaktır.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı, Mao Zedung Düşüncesi yerine bundan sonra MAOİZM'i kullanmayı kabul ederek, enternasyonal proletaryanın büyük öğretmenlerinden Mao'nun Marksizme-Leninizme nitel katkı yaptığını resmen teyit etmiştir. Ve Marksizmin-Leninizmin tek başına dünyayı açıklamaya yetmeyeceğini, günümüzün açıklanmasının MAOİZM'le tamamlanacağı anlayışını onaylamıştır. Konferansımız, oportünist ve revizyonistlerle Marksist-Leninist-Maoist akımlar arasındaki ayrımın kesinlikle vurgulanması anlamında da Maoizmin nitel katkılarının bilince çıkarılması gerektiği üzerine dikkat çekmiştir. TKP/ML, bugüne kadar Mao'nun nitel katkılarını savunmakla birlikte, MAOİZM kavramını kullanmamasını önem-

li bir hata olarak değerlendirmiş ve MAOİZM savunulmadan Marksizm-Leninizm'in savunulamayacağını bir kez daha vurgulamıştır. Ayrıca, enternasyonal proletaryanın büyük ustaları Mark, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun birbirini tamamladığını bir kez daha ortaya koymuştur.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı, UKH'in nicel olarak zayıfladığını vurgularken, bu alanda, bugüne kadar kendi üzerine düşen fonksiyonu oynayamadığını da belirtmiş ve UKH'in güçlendirilmesi, birliğinin pekiştirilmesi için üzerine düşen görevi yapmayı kararlaştırmıştır.

Enternasyonal proletaryanın temsilcisi olarak DEH'in ayakta kalması önemli bir gelişme olmakla birlikte, DEH tıkanma noktasına gelmiş ve kendi içinde ideolojik hesaplaşmasını yapamamıştır. Aynı zamanda bütün Marksist-leninist-maoist akımları bünyesinde toplamaktan ve enternasyonal proletaryaya yol göstermekten uzak kalmıştır. Bu nedenle öncelikle DEH'in kendi iç hesaplaşmasını yapması şarttır. Bunun için yeni bir deklerasyon hazırlanarak, UKH'in toparlanması için harekete geçilmesi, emperyalist burjuvazinin komünizme yoğun saldırılarının olduğu günümüz konjoktüründe daha da aciliyet ve önem kazanmaktadır.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı; emperyalizmle ezilen ülke halkları arasındaki çelişme baş çelişme olarak hala varlığını sürdürürken, RSE'nin çözümlenmesiyle birlikte ABD emperyalizminin dünya halklarının baş düşmanı olduğunu vurgulamıştır. Ve Konferansımız; emperyalist haydutlar arasındaki dalaşmaların kızışmasına karşın, hala esas akımın devrim olduğunu ve dünya devrim merkezleri olarak Asya, Latin Amerika ve Afrika ülkelerinin öncelikli yerini koruduğunu belirtmiştir.

RSE'nin çöküşüyle birlikte atağa geçen ve dünya jandarmalığını tek başına üstlenen ABD emperyalizminin "Yeni Dünya Düzeni" dediği sistem, düzensizliğin, emperyalist yağmacılığın, ezilen ülke halklarının daha fazla sömürülmesinin, proleter devrimlerin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin boğulmasının, eşitsizliğin ve bölgesel savaşların daha fazla arttırılmasının ve kışkırtılmasının bir başka adıdır. Bu, emperyalistler arası dalaşmanın durduğu ya da yeni pazar paylaşımının sona erdiği anlamına gelmediği gibi, tersine emperyalistlerarası dalaşmanın daha da hızlandığı, çok bloklu emperyalist kutuplaşmaların nüvelerinin atıldığı bir sürece girildiğinin göstergeleri olarak kabul edilmelidir.

PartimizTKP/ML, en iyi enternasyonal dayanışmanın, her komünist partisinin Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimi rehberliğinde kendi ülkelerinde devrimi gerçekleştirmeleri olarak görmektedir. Bu anlayışla hareket eden TKP/ML, Türkiye'de devrimi gerçekleştirmek için daha atılgan ve yılmaz bir mücadeleye girişmiş, bu uğurda silahlı mücadeleyi geliştirme ve güçlendirme kararı almıştır. Ve bugüne kadar TKP/ML, önemli iç sorunlarla uğraşmasına karşın, bunu önemli ölçüde çözerek, mücadeleyi esas olarak düşmana yöneltmiştir. İç sorunları çözmenin en önemli yolunun da pratik mücadeleden geçtiğini belirlemiştir.

Olağanüstü Parti Konferansı'mız; enternasyonal dayanışmanın en güzel örneğini veren, partimiz saflarına katılarak mücadele ederken Kürdistan dağlarında şehit düşen, partimizin değerli üyesi, enternasyonal proletaryanın örnek savaşçısı İsviçreli Barbara Anna KİSTLER yoldaşımızı, TKP/ML

"Merkez Komitesi Onur üyeliği" ile onurlandırarak, onun mücadelesini ve partimize yaptığı hizmetleri ölümsüzleştirmiştir.

TKP/ML Olağanüstü Parti Konferansı; başta Peru Komünist Partisi önderliğinde verilen Peru Devrimini, Komünist partilerin emperyalizmle ve onların uşaklarıyla dişe diş verdikleri devrim mücadelelerini ve emperyalizme darbe vuran bütün ulusal kurtuluş hareketlerini selamlamaktadır.

Kahtolsun Emperyalizm ve Her Türden Gericilik!

Yaşasın Marksizm-Leninizm-Maoizm!

Yaşasın Sosyalizm ve Komünizm Ülküsü!

Yaşasın Proleter Enternasyonalizmi!

Yaşasın Peru Proletaryasının Şanlı Mücadelesi!

Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin!

20 Haziran 1993

TKP/ML-MKSB

(Türkiye Komünist Partisi/Marksist-leninist Merkez Komitesi Siyasi Büro)

Düşünce metodu ve çalışma metodu

Mao ZEDUNG

'Bir olayı anlamak isteyen her hangi bir kimse, onunla ilişki kurmadan, yani bu olayın çevresinde yaşamadan (pratiğe kendini vermeden) bunu başaramaz. ... Bilgiler elde etmek istersen, gerçeği değiştiren pratiğe katılmalısın. Bir armudun tadını anlamak istersen, onu değiştirmelisin, yani bizzat tatmalısın. ... Devrim nazariyesi ve metotları öğrenmek istersen, devrime katılmalısın. Bütün gerçek bilgiler dolaysız tecrübelerden çıkarlar.' (Mao)

İnsanlık tarihi özgürlük saltanatına doğru zaruret saltanatının devamlı bir hareketidir. Bu seyir hiç bir zaman bitmezdir. Sınıfların mevcut olduğu bir toplumda sınıf mücadelesinin de sonu yoktur. Ve sınıfsız toplumda yeni ile eski arasındaki, doğru ile yanlış arasındaki mücadele hiç bir zaman sona ermeyecektir. Üretim mücadelesi ve bilimsel deney alanlarında insanlık ilerlemekten, tabiat da gelişmekten hiç bir zaman geri kalmayacak, her ikisi de hiç bir zaman belli bir seviyede durmayacaklardır. Onun içindir ki insanın da durmadan tecrübesinin muhasebesini yapması, bir şeyler bulması, icat etmesi, yaratması ve ilerlemesig gerekmektedir. Hareketsizliğin, karamsarlığın, beceriksizliğin, gurur ve kibirin ilham ettiği görüşler yanlıştır, çünkü aşağı yukarı bir milyon yıldan beri insan toplumu gelişmesinin tarihsel gerçeğine ve şimdiye kadar bilgimiz dahilindeki tabiatın tarihsel gerçeğine uymamaktadırlar (örneğin göksel cisimlerin, yeryüzünün, hayatın ve diğer tabiat bilimlerinin tarihiyle yansıtılan tabiatta olduğu gibi.) (1)

Tabiat bilimleri insanların özgürlük için giriştikleri mücadelelerde kullanılan bir silahtır. İnsanlar sosyal alanda özgürlüklerini kazanmak amacıyla sosyal bilimleri, toplumu anlamak, onu değiştirmek ve toplumsal devrimi yürütmek için kullanmalıdırlar. Tabiatta özgürlüklerini kazanmak için tabiat bilimlerini, tabiatı anlamak, üstünlükleri altına almak ve onu değiştirmek ve böylece tabiat yolu ile özgürlüklerini sağlamak için kullanmalıdırlar. (2)

Marksist felsefenin, yani diyalektik materyalizmin iki

(1) 3. ulusal Halk Temsilciler Meclisinin 1. Toplantısında Başbakan Cou En-lay tarafından Hükümetin Çalışmaları Üzerine Sunulan Rapor'dan (21-22 Aralık 1964)

(2) Sınır Bölgesinde Tabiat Bilimleri Üzerine İncelemeler Derneğinin kuruluş töreninde yaptığı konuşma (5 Şubat 1940).

pratiğe geçmeyi teşkil eden seyrin birçok defa tekrarı gerekir. Marksist bilgi nazariyesi işte budur. (8)

Bir olayı anlamak isteyen her hangi bir kimse, onunla ilişki kurmadan, yani bu olayın çevresinde yaşamadan (pratiğe kendini vermeden) bunu başaramaz. ... Bilgiler elde etmek istersen, gerçeği değiştiren pratiğe katılmalısın. Bir armudun tadını anlamak istersen, onu değiştirmelisin, yani bizzat tatmalısın. ... Devrim nazariyesi ve metotları öğrenmek istersen, devrime katılmalısın. Bütün gerçek bilgiler dolaysız tecrübelerden çıkarlar. (9)

Bilgi pratikle başlar, pratikle elde edilen nazari bilgiler yeniden pratiğe dönmelidir. Bilginin aktif rolü, yalnız duygusal bilginin akli bilgiye faal sıçrayışında görülmez, aynı zamanda ve daha da önemlisi akli bilginin devrimci pratiğe sıçrayışında görülmelidir. (10)

Herkesi kolayca anlar ki, üzerinde çalıştığımız şey ne olursa olsun, bu şeyin şartlarını, karakterini ve öteki şeylerle ilişkilerini anlamazsak, bu şeyin kanunlarını anlamaz, onu nasıl ele almak gerektiğini bilmez ve iyi bir şekilde başaramayız. (11)

İnsanlar kendi işlerinde başarılar sağlamak, yani beklenen sonuçlara ulaşmak isterse, düşüncelerini nesnel dış dünya kanunlarına uydurması gerekir, böyle olmayınca pratikte başarısızlığa uğrarlar. İnsanlar bir başarısızlığa uğradıktan sonra bundan ders alır, kendi düşüncelerini dış dünyanın kanunlarına uyacak bir şekilde değiştirir ve böylece başarısızlığı başarıya dönüştürebilirler. Bu gerçeği şu atasözleri de belirtmektedirler: "Yenilgi başarının anasıdır" ve "bir musabet bin nasihattan iyidir". (12)

Biz Marksist ve Marksizm, bir sorunu söz konusu etmek için soyut tanımlamalardan değil de nesnel olaylardan hareket etmenin ve yönümüzü, siyasetimizi, tedbirlerimizi bu olayların incelenmesi yolu ile tayin etmenin gerektiğini öğretir bize. (13)

Her komünistin aklına adamakıllı yerleştirmesi gereken en temel çalışma metodu, gerçek koşullara göre çalışma yönünü tayin etmektir. İşlediğimiz hataların sebeplerini incelediğimiz zaman, bunlara belli bir zaman ve yerde gerçek koşullardan ayrılmamız ve çalışma yönümüzü öznel biçimde tayin etmiş olduğumuz yol açar. (14)

Dünyada ülkücü ve fizikötesi davranıştan daha kolay bir şey yoktur, çünkü bu davranışla insanlar nesnel gerçeğe aldırmandan ve nesnel gerçeğin denetlemesine kendilerini uygulamadan istedikleri gibi saçma sapan konuşabilirler. Buna karşılık, materyalizm ve diyalektik çaba harcanmasını gerektirir, nesnel gerçeğe dayanması, nesnel gerçeğin denetlemesine uymaları zorunludur. Çaba harcanmadığı takdirde insan ülkücülüğe ve fizikötesine düşebilir. (15)

Bir şeye baktığımız zaman özünü incelemeli, dış belirtilerini bu şeyin özüne gerçekten girmek için eşiği aşılması gereken kapıya götüren bir karakteri (7) İnsan Doğru Düşünceleri Nereden Gelir? (Mayıs 1963),

(8)

(9) Pratik Üzerine (Temmuz 1937) Seçilmiş Eserler, cs. 1.

(10)

(11) Çin'de Devrimci Savaşın Stratejik Sorunları (aralık 1936) Seçilmiş Eserler, cs. 1.

(12) Pratik Üzerine (Temmuz 1937) Seçilmiş Eserler, c. 1.

(13) Yenân'da Edebiyat Ve Sanat Üzerine Düzenlenen Sohbetler arasında Yaptığı Konuşmalar (Mayıs 1942) Seçilmiş Eserler, c. III.

(14) Kurtuluşa Kavuşan Şansı-Suyyuan Bölgesindeki Kadrolar Konferansında Verdiği Söylev (1 Nisan 1946) Seçilmiş Eserler, cs. IV.

terine göre çelişmeler de değişik bir karaktere bürünürler. Her bir somut şey için karşıtların birliği şarta bağlı, muvakkat ve geçicidir ki izafidir, karşıtların mücadelesi ise mutlaktır. (16)

Tahlil metodu diyalektik metodudur. Tahlil ile şeylere bağlı çelişmelerin tahlili anlaşılır. Hayatın gerçeğini iyi bilmeden, söz konusu olan çelişmeleri gerçekten anlamadan akla yakın bir tahlil yapmak imkansızdır. (17)

Lenin, somut durumların somut tahlilinin "Marksizmin özü, canlı ruhu" olduğunu söylemişti. Tahlil anlayışından yoksun olan yoldaşlarımızın birçoğu karmaşık şeyleri tekrar tekrar ve derinlemesine tahlil etmeye ve tetkik etmeye çalışmak istemezler, ama mulak şekilde olumlu veya mutlak şekilde olumsuz basit sonuçlar elde etmeyi tercih ederler. ... Bundan böyle bu gibi şeyleri düzeltmemiz gerekir. (18)

Bu yoldaşların sorunlara bakma tarzları doğru değildir. Onlar sorunların esaslı tarafına ve başlıca tarafına bakmıyorlar, tersine esaslı olmayan ve başlıca olmayan şeyler üzerinde ısrar ediyorlar. Şunları belirlemek gerekir ki, esaslı olmayan ve başlıca olmayan sorunlar ihmal edilmelidirler. Ama bunlara esaslı olan ve başlıca olan şeyler gözüyle bakmamalıyız, yoksa yönümüzü şaşırabiliriz. (19)

Dünyada her şey karmaşıktır, ve bunlar çeşitli faktörler tarafından tayin edilirler. Bizim bir soruna bir tek görünüşü ile değil, çeşitli görünüşleriyle bakmamız gerekir. (20)

Yalnız sorunlara öznel, tek taraflı ve üstünlük bakan kimselerdir ki bir yere geldikleri zaman, durumun ne olduğunu öğrenmeden, şeye bütünüyle (bu şeyin tarihine ve şimdiki haline bütünüyle) bakmadan ve onun özüne (bu şeyin karakteri ve öteki şeylerle arasındaki iç ilişkilerine) dokunmadan kendilerini beğenmiş bir davranışla emirler veya talimat vermeğe kalkışırlar. Bu gibi insanların sendeleyip düşmeleri kaçınılmaz bir şeydir. (21)

Bir sorunu incelerken öznellik, tek taraflılık ve üstünlükten kaçınılmalıdır. Öznellik demek bir soruna nesnel olarak, yani materyalist görüşle bakmayı bilmemek demektir. Bundan "Pratik üzerine"de de söz etmiştim. Tek taraflılık dernek sorunlara bütünüyle bakmayı bilmemek demektir. ... Veya yalnız parçayı görüp bütünü görmemektir, yalnız ağaçları görüp te ormanı görmemektir. Bu şekilde ise çelişmeleri çözümleme metodunu bulmak imkansızdır, devrim görevlerini yerine getirmek imkansızdır, verilen bir işi olumlu bir sonuca vardırılmak imkansızdır, Partide ideoloji mücadelesini doğru bir şekilde geliştirmek imkansızdır. Sun Zı askerlik biliminden bahsederken: "Düşmanını tanı ve kendi kendini tanı, o zaman yenilmeden yüz savaşmaya girişebilirsin" demekle savaş durumunda olan iki taraftan söz ediyordu. Tang Hanedanı zamanındaki Vey Cıng da "İki tarafı dinlersen zihnini aydınlanır, tek tarafı dinlersen karanlıkta kalırsın" dediği zaman tek taraflılığın doğru olmadığını anlamıştı. Ama yoldaşlarımız çoğu zaman sorunlara tek taraflı bakıyorlar ve bu gibiler sık sık başlarını kayalara çarparlar. ...

(15) Hu Fıng Karşı Devrimci Güruhu Hakkındaki Materyaller üzerine not (Mayıs 1955).

(16) Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Çözümü Sorunu Üzerine (27 Şubat 1957).

(17) Çin Komünist Partisinin Propaganda Çalışması İle ilgili Ulusal Konferansında Yapıldığı Konuşma (12 Mart 1957).

(18) Öğrentmimiz Ve Şimdiki Durum (12 Nisan 1944). Seçilmiş Eserler, cs III.

(19) Tarım Kooperatifleşmesi Sorunu Üzerine (31 Temmuz 1955).

(20) Çungçing Görüşmeleri üzerine (17 Ekim 1945), Seçilmiş Eserler, cs. IV.

(21) Pratik Üzerine (Temmuz 1937), Seçilmiş eserler, cs. I.

Lenin: "Bir nesneyi gerçekten tanımak için bütün saraflarını, bütün bağlarını ve 'aracılıklarını' kavramak ve incelemek gerekir. Bunu hiç bir zaman tam olarak gerçekleştiremeyeceğiz, ama etrafılık gereği bizi hatalardan ve katılıktan korur" der. Onun sözlerini aklımızda tutmalıyız. üstünlükçülük demek çelişmenin özelliklerini bütünüyle ve aynı zamanda taraflarının her birinin özelliklerini hesaba satmamak, bir şeyin derinine inmek ve çelişmenin özelliklerini inceden inceye öğrenmek gereğini inkar etmek, sadece uzaktan bir göz atmakla çelişmenin bazı görünüşlerini kabataslak gördükten sonra çelişmeyi hemen çözümlenmeye (bir soruya karşılık vermeye, bir anlaşmazlığı halletmeye, bir işi ele almağa, askeri bir hareketi yönetmeye) çalışmak demektir. İşler böyle ele alındı mı, bela hazırdır. ... Tek taraflılık ve üstünlükçülük te özneliktir, çünkü bütün nesnel şeyler aslında birbirlerine bağlıdır ve iç kanunlara sahiptirler. Oysa, öyle kimseler vardır ki şeyleri olduğu gibi yansıtmaları yerde, şeylere tek taraflı ve üstünlükçü bakarak, ne şeylerin aralarındaki ilişkileri, ne de şeylerin iç kanunlarını anlarlar ve onun için metotları öznelci olur. (22)

Tek taraflılık demek mutlak içinde düşünmek, sorunlara fizikötesi görüşle bakmak demektir. Çalışmamızı takdir ederken her şeyi onaylamak veya inkar etmek tek taraflılık demektir. ... Her şeyi onaylamak, kötü tarafı değil yalnız iyi tarafı görmek, eleştirileri değil yalnız övgüleri benimsemektir. Çalışmalarımızda her şeyin iyi gittiğini iddia etmek gerçeğe uymaz. Gerçekten de her şey istendiği gibi yürümez; gene de noksanlar ve hatalar mevcuttur. Ama her şeyin kötü gittiği de gerçeğe uygun değildir. Demek ki bir inceleme gereklidir. Her şeyi inkar etmek demek hiç bir inceleme anlayışına sahip olmadan her şeyin kötü olduğunu, sosyalist kuruluş gibi muazzam her davada, yüzlerce milyon insan tarafından yürütülen bu büyük mücadelede övülecek hiç bir şey olmadığını ve her şeyin kaos ile dolu olduğunu benimsemek demektir. Bu gibi görüşlere sahip olan birçok kimseyle sosyalist sisteme karşı düşmanca davrananlar arasında bir ayrımın olmasına rağmen, bu görüşler çok yanlış ve zararlıdır ve halkın cesaretini kırmaktan başka şey yapamaz. Çalışmamızı her şeyin olumlu olduğu görüş açısından veya her şeyin olumsuz olduğu görüş açısından takdir etmek yanlıştır. (23)

Bir sorunu incelerken bir Marksist yalnız kısımları değil bütünü de görmelidir. Bir kurbağa bir kuyuda: "Gök kuyunun ağzının büyüklüğündedir" diyordu. Bu doğru değildir, çünkü gök kuyunun ağzının boyutlarına göre sınırlanmış değildir. Şayet o "Göğün bir kısmı kuyunun ağzının büyüklüğündedir" deseydi, doğru olurdu, çünkü bu, gerçeğe uygundur. (24)

Sorunlara bütün yönleriyle bakmayı öğrenmeliyiz, şeylerin yalnız yüz tarafını değil, ters tarafını da görmeliyiz. Belli koşullar içinde kötü bir şey iyi sonuçlar doğurabilir, iyi bir şey de kötü sonuçlar doğurabilir. (25)

Tarihi gelişmenin genel akışında maddesel şeylerin zihinsel şeyleri tayin ettiğini, sosyal varlığın sosyal bilinci tayin ettiğini kabul etmekle beraber biz aynı zamanda zihinsel şeylerin maddesel şeylere, sosyal bilincin sosyal varlığa ve üst yapının ekonomik temele karşı etkisini de kabul etmeliyiz. Bu, materyalizme zıt düşmek değil, tam tersine, mekanik materyalizmden kaçınmak, diyalektik materyalizme sıkı sıkıya sarılmaktır. (26)

(22) Çelişme Üzerine (Ağustos 1937), Seçilmiş Eserler, cs. I.

(23) Çin Komünist Partisinin Propaganda Çalışması İle İlgili Ulusal Konferansından Yaptığı Konuşma (12 Mart 1957).

Savaşı yönetenler nesnel koşullar tarafından belirli hale getirilen çerçevenin dışında çıkarak zaferi kazanmayı umut edemezler, ama bu kimseler nesnel koşulların çerçevesi içinde zafer için bilinçli hareketleriyle savaşabilir ve savaşmalıdır. Savaşı yönetenleri faaliyetlerinin cereyan ettiği sahne nesnel koşulların müsaade ettiği temel üzerine kurulmalıdır, ama onlar bu sahne üzerinde birçok muhteşem, güçlü ve canlı oyunları düzenleyebilirler. (27)

İnsanların düşünceleri artık değişmiş olan durumlara uymalıdır. Şüphesiz hiç kimse temelsiz düşüncelere kendini kaptırmamalıdır, nesnel durumun müsaade ettiği koşulların dışına çıkarak hareket planları hazırlamamalıdır ve her şeye rağmen aslında başarılması imkansız olan bir işe girişmeğe kalkışmamalıdır. ama, bugün söz konusu olan sorun birçok alanlarda sağcı tutucu düşüncelerinin zararlı hareketidir. Bu hareket, birçok alanlardaki çalışmayı nesnel durumların gelişmesine uygulamaya engel olmaktadır. Bugünkü sorun birçok kimsenin çabalar pahasına yapılabilecekşeyin gerçekleşmesinin imkansız olduğunu düşünmelerindedir. (28)

Beynimizi kullanıp her şeyi iyi düşünmeliyiz. Bir atasözü "Kaşını çat, aklına bir kurnazlık elir" der. Başka bir deyişle, olgun düşünce bilgeliği doğurur. Partimizde yaygın bir hal alan gözü kapalı hareket etmekten kurtulmamız için yoldaşlarımızı düşünmeye, şeyleri inceleme metodunu öğrenmeye ve inceleme alışkanlığını benimsemeye teşvik etmek gerekir. (29)

Her hangi bir seyirde eğer çok sayıda çelişme varsa, bunlardan biri muhakkak ki yönetici ve belirleyici rolü oynayan esas çelişme olur, ötekileri ise ikinci derecede ve tabii mevkidedir. Bu böyle olunca, iki bulunduğu her karmaşık seyrin incelenmesinde, biz esas çelişmeyi vargücümüzle bulmak zorundayız. Bu esas çelişme bir kere kavranıldımı, bütün sorunlar kolaylıkla çözümlenebilir. (30)

Çelişmeli iki görünüşten birisi zorunlu olarak esastır, ötekisi ikinci derecededir. Esas olanı çelişmede baş rolü oynayan görünüş demektir. Şeylerin karakteri başlıca olarak çelişmenin hakim durumda bulunan esas görünüşü tarafından tayin olunur.

Ama bu durum dural değildir, çelişmenin esas görünüşü ile esas olmayan görünüşü birbirlerine dönüşürler ve şeylerin karakteri de buna göre değişir. (31)

Görevleri ortaya koymak yeterli değildir, aynı zamanda bunları yerine getirmeyi sağlayacak metotlar sorununu da çözümlenmemiz gerekir. Diyelim ki görevimiz nehri bir kayık yoksa nehri geçemeyiz. Köprü veya kayık sorunu çözümlenmedikçe nehri geçmekten söz etmek neye yarar? Metotlar sorunu da çözümlenmedikçe görevler üzerinde çene çalmak gereksiz gevezelikten başka bir şey değildir. (32)

Genel bir çağrıda bulunulmadıkça hangi görev olursa olsun gerçekleştirilmesi için geniş yığınları seferber etmek imkansızdır. Ama yöneticiler sade-

(24) Japon emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine (27 Aralık 1935), Seçilmiş Eserler, c. I.

(25) Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Çözümü Sorunu Üzerine (27 Şubat 1957).

(26) Çelişme Üzerine (Ağustos 1937), Seçilmiş Eserler, cs. I.

(27) Uzayan Savaş Üzerine (Mayıs 1938), Seçilmiş Eserler, cs. Iı.

(28) Çin Köylerinde Sosyalizmin İlerleyişi'ne önsöz (27 Aralık 1955).

(29) Öğrenimimiz Ve Şimdiki Durum (12 Nisan 1944). Seçilmiş Eserler, cs. III.

(30) Çelişme Üzerine (Ağustos 1937), Seçilmiş Eserler, c. I.

(31) " " " " " "

Emperyalizm ve silahlanma

Emperyalist blokta askeri sanayi gücü önemli bir yer tutar. Ekonomik açıdan onlar için en iyi yatırım alanıdır. Kendi sömürü düzenini korumak ve genişletmek için silah sanayi onun vazgeçemeyeceği bir sanayi dalıdır. En büyük alıcısı da kendisidir. Etnik çatışmalar, bölgesel savaşlar vs. gibi dar kapsamlı savaşlar çıkararak elinde bulunan onun için modası geçmiş malzemeyi buralara aktarır. Türü şekillerde yaptığı yardımlarla da elinde bulunan tarihi malzeme stoğunu eritir.

Savaş Ortadoğu'da her zaman Haksız Savaş olarak var oldu. (Birkaç bağımsızlık savaşı dışında). Genel anlamda Emperyalist güçlerin pazar ve petrol için bölge çarpışma alanı olmuştur. Dış yardımları emperyalist güçler hem pazar sorununu halletmek hem de elinde bulunan pazarı korumak veya geliştirmek için kullanmıştır.

1988 ve 1989 yıllarında ABD dış işleri komisyonu yardımların azaltılması yolunda bir karar çıkarılmasına rağmen Ortadoğudaki gerginlik nedeniyle bu karar uygulanmaya konmamıştır. Gerçekce olarak ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarlarının tehlikeye girmesidir.

Yardımlar belirli kıstaslara bağlanmıştır. Bunlar Askeri ve sanayii yardımlardır. Ama askeri yardım her zaman en büyük dilimi oluşturmaktadır.

Eskimiş teknolojik bakımdan ömrünü doldurmuş, askeri tabirle (Harp kifayetini kaybetmiş) özelliindedir. Sanayii yardımlarda askeri yardımdaki tüm özellikler gibi çöpe atılacak makina ve parçalarından oluşmaktadır. Bu yardımların belirli kıstasları olduğunu söylemiştik. Bunların en önemlileri Dış Politika ve iç uygulamalardır. Bu konuda Emekli Amiral Sezai ORKUNT şöyle diyor; "Yardım alan her ülke yardım sağlayan ülkenin dış politikaları doğrultusunda hareket etmeye öz veride bulunmaya zorlanır. Yardım eden taraf yardım alan tarafı kendi iç politika eğilimlerine, gereklerine göre de kullanmak isteyebilir..." "Her ne kadar Sayın amiral "zorlayabilir, isteyebilir" gibi laflar etse bile yine kendi verdiği bir örnekle bu "bilirlerin" boş sözlerden öte gitmediği görülebilir.

"Son Osmanlı Padişahlarından birinin dediği "Bu gün yardım alan yarın emir alır" sözlerini oraya yazmanın kendi kendini rezil ettiğinin en güzel örneğidir.

Kalkınma yardımı, gıda yardımı, ekonomik destek yardımı gibi ekonomik ve sosyal içerikli alanlarda askeri yardımı içine alır. Ekonomik destek fonu (ESF) oldukça esnek fakat karmaşık bir yapıya sahiptir. Özel olarak ekonomik, siyasi ve askeri (stratejik) öneme sahip ülkelere

kısa vadeli ekonomik istikrar programlarının uygulanması şeklindedir. Ama bu yapılırken emperyalist çıkarlar her zaman olduğu gibi temel nedendir. Yardım hangi isim altında olursa olsun sonuçta emperyalizmin çıkar çarkına su akar.

Temmuz 1955 ile 1965 yılları arasında Türkiye, İran, Pakistan, Küveyt vb. hem batılı hem de doğulu emperyalistlerden yardım almış, ancak RSE'nin askeri yardımı kabul edilmemiştir. RSE'ne yakın olan Mısır, Suriye, G. Yemen vb. ülkeler ise Batılı emperyalistlerden ekonomik yardım almalarına karşın askeri yardım almamışlardır.

Emperyalistlerin iki türlü yardım programları vardır. Bunlardan biri askeri yardım programı (MAP)'dır. Genellikle bağış şeklindeki yardımı öngörür. Askeri eğitim ve öğretim programları da bunun içindedir. Her yıl belirli aralıklarla tekrarlanarak istihbarat ve diğer dallarda eğitim gören personel öğrendiklerini kendi ülkelerinde uygulamaya koyarlar.

Diğer askeri yardım şekli, dış satışlar (FMS) başlığı altında yapılır. Ya cari piyasa şartları çerçevesinde kredi esasına göre veya uzun vadeli kredi kullanımı yoluyla ya da peşin ödeme şeklinde satış yapılır.

Amerikan yardımları genel anlamda tehditkardır. Kendi çıkarlarında en ufak bir kayıp söz konusu olunca ekonomik ve militarist güçlerini devreye sokarak çıkarını korumak ve çıkar alanlarını genişletmek uğruna yapmıyacağı şey yoktur. Örneğin; 1946 yılında, 2. Paylaşım Savaşı'ndan zararlı çıkmış İngiliz emperyalizmde yardım konusu ABD kongresinde altı ay boyunca tartışılmıştır. Bu yardım konusunda bu kadar uzun bir zaman tartışılmasının tek nedeni; İngiliz hükümetinin sanayilerini millileştirmesi meselesidir. İngilizler bu girişimden vaz geçmeyince ABD emperyalizmi, İngilizlerin Filistin politikasından vaz geçmelerini istedi. Aşırı derecede dış borç nedeniyle İngilizler geri adım atarak bölgeyi 1970 yılına kadar kademeli olarak ABD emperyalizmine terk etmek kaydıyla (dayatmasıyla) ABD kongresinde tartışılmaya başlandı. Yardım 1951 (elli) yılı aşkın bir vade % 2 gibi düşük bir faizle 3.750 milyar dolarlık kredi açılmıştır. Bu da gösteriyorki ABD Emperyalizmi yardım politikasını yürütürken her doların arkasında korkunç bir denetimin olduğu bilinmelidir.

Gerek burjuva basınında gerek yayın organlarında yardımların insancıl olduğu büyük büyük yazılıp konuşulsa da asıl amacının emperyalist baskı, tehdit, sömürü, zulüm ve pazar sorunundan başka birşey olmadığı gibi "insancıl" masalı da artık ayyuka çıkmış bir yalandan ibaret olduğu füm ezilen halk'lar tarafından bilinmektedir.

ABD Emperyalizmi geçmişte Sosyalist olan ülkelerin çevresinde yer alan (onların deyimiyle Komünist tehdidi altında olan) ülkelere kendiliğinden (karşılıksız bağış) yardımla girip zamanla diğer ülkelere daha fazla yardım öngören Truma Doktrinine uygun olarak (geliştirerek) buraları kendine tamamen veya kısmen bağımlı hale getirdi. S.S.C.B.'nin, RSE haline gelmesiyle birlikte yardımın amacı siyasalılıktan büyük anlamda sınırlanarak ekonomi ve pazar şekline büründü. Doğal olarak yardımlar yatırımlara dönüştü. Bu dönüşümün bir büyük nedenlerinden biri de teknolojik gelişmenin kısa zamanda büyük mesafe katetmesidir.

ABD Kongresinin yardımlar ve yardım alan ülkeler konusunda aldığı kararlar şunlardır;

1) İster bağış, ister kredili satış veya peşin bedelli satış şeklinde olsun verilen silah, araç ve gereçler verildikleri amaç dışında kullanılamaz veya kullanılmasına izin verilmez.

2) Askeri yardım; bir silah yarışına sebep olamayacağı gibi yardım alan iki ülke arasında meydana gelecek bir anlaşmazlığın büyümesine de olanak verecek derecede olamaz.

3) Yardım alan ülke ABD'nin milli çıkarlarına veya güvenliğine karşı herhangi bir girişimde bulunamaz.

4) Yardım alan ülkeler ABD temsilcisinin yardım malzemesini devamlı olarak kontrol etmelerine, istedikleri bilgilerin kendilerine verilmesini öngörür. Bu gibi malzemeler ABD Başkanı tarafından onaylanmadıkça başka bir ülkeye devredilemez.

5) Yardım alan bir ülke; Yardım kanunundaki hükümleri veya kanunları ile yürürlükte bulunan herhangi bir anlaşmayı (özel anlaşmaları) ciddi olarak ihlal ettiğinde Askeri malzeme ve hizmet yardımı hemen kesilir.

6) Yardım alan ülkelerin; ekonomilerini ağır bir yük altına sokmadan bu gibi savunma malzemelerini temine yeterli bir mali güce sahip olduklarını kanaat getirildiği zaman yardım kademeli olarak kesilecektir.

Yukarıda belirtilen şartların incelendiğinde ortaya çıkan sonuç; yardım alan ülkelerin dış politikaları başta olmak üzere Ekonomi, Siyasal, Askeri ve İstihbarat yapıları yardım veren emperyalistin hegemonyası altında hareket etmekte zorundadır. Yardım veren emperyalistle, alan ülkelerin herhangi bir yanlış hareketi veya emperyalistlerin çıkarına bir zarar vermesi ya da verme olasılığı olduğu zaman yukarıda anlatılan tüm yapılarıdaki kontrol merkezlerini harekete geçirerek olayı etkisiz hale getirmeye çalışır.

Genelde Dünya'da, özelde Ortadoğu'da ABD emperyalizmi yukarıda geçilen kongresinde aldığı, baskı, sömürü ve bağımlılık karakteri taşıyan maddeleri yeterli bulmayarak, yine kendi ayaklarıyla çiğneyerek her türlü oyunları gizli servisleriyle veya BM kanalıyla yapmaktadır.

Bu oyunların en güzel örnekleri Somali ve kamuoyunda IRAN Gate olarak bilinen, ABD'den İsrail'e oradan da Türkiye (bir ne kadar uşakları bunu kabul etmesede) üzerinden İran'a gizli silah satışlarıdır. Bu satıştan elde edilen gelirin yine CIA kanalıyla kendi adına Nikaragua'da çarpışan konralara devredilmesi gibi örnekler çoğaltılabilir. ABD Emperyalizminin kendine bağımlı kıldığı ülkelerde ne kadar rahat hareket ettiği görülmektedir, özellikle toplumsal muhalefetin yetersiz (az) olduğu ülkelerde.

Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEIA) maddeleri arasında yer alan "Mali ve Teknik yardım veya Askeri yardım sağlamak bakımından ABD elinden gelen gayreti gösterecektir" tarzındaki bir ibare demagojiden başka bir şey değildir. Aslolan ABD emperyalizmi yardım alacak ülkenin yeraltı, yerüstü zenginliği yatırımları stratejik konumu ve bağımlılığına göre yardım miktarını belirler. Bağış veya kredili satışlar yoluyla sağlanan yardımlar, alan ve veren ülkelerde yönetimleri, politikacıları, askerleri ve halkı değişik şekillerde kontrol ederler. Ticari amaçla satış yapan ülkeler bu kategorinin dışında kalır. Çünkü bu tür ilişkiler siyasi değil ticari amaç taşımaktadır.

Askeri yardım; yapan ülkenin (emperyalistlerin) çok önemli dış politika aracıdır. Emperyalist ülke global ve bölgesel çıkarları açısından kendine uydu görevi yapacak ülkelere yardım yaptığı zaman o ülkenin tüm kurum ve kuruluşlarını kontrol altında tutacak kontrol mekanizmalarını da oluşturur. Bu mekanizmanın oluşturulmasının nedeni; çıkarların garantiye alınması ve sürekliliğin sağlanması amacı taşır. Ayrıca yardımla birlikte alıcı ülke bünyesinde üs ve tesis kurma hakkını da elde etmiştir. Bu yardımların iyi niyetin karşılığıdır. Alıcı ülkeler bu üst ve tesisleri kendi halkına kiralanmış olarak göstermeye çalışmaktadır.

Emperyalist ülke dış yardım programını sadece destek ve insani yardım olduğunu söyleye dursun, alıcı ülkenin iç siyasi nabzını ve askeri faaliyetlerini kontrol altında tutar. Halk nebzinde iğrenç yüzünü göstermemek için bu söylediği yalanlara ek olarak "bu yardımın alan ülkenin doğrudan doğruya isteği" olduğunu ve devamlılık arz etmeyeceğini medya aracılığıyla konuyu işler. Başlangıç olarak görüntü, öyle bir görüntü vermesine karşın sonra, yardım alan ülkenin standardını korumak için devamlılık arz eder. Böylece alıcı ülkenin ve dış siyasette artık belirleyici olan emperyalist ülkenin siyasi, askeri, ekonomik ve müdahaleci tutumudur.

ABD gibi bir emperyalist ülkenin yardım kanunlarının belirlenmesinde

alıcı ülkenin doğal zenginlikler ve toplumsal yapılara bakılarak karar verildiğini söylemiştik. Ayrıca bu konularda belirlemeyi yatırımcı şirket yöneticilerinin oluşturduğu lobiler, CIA ve askeri danışmanlar tarafından belirlenir ve senatodan aynı şekliyle devreye sokulur.

Yardım alan ülke sömürülmesine ek olarak emperyalist ülkenin bölge çıkarları için ileri bir karakol görevi de yapar. Ustleriyle tesisleriyle ve o karakolun ordusuyla hem daha ucuz hem de etkili müdahaleler yapar.

Silah ve malzemeler, alan ülkeye yeteri kadar yedek parça vermez veya eksik verir. Stok yapamaz. Emperyalistler kritik zaman ve konumda ikmali kısıtlı tutarak alıcı tarafın askeri imkan ve kabiliyetlerini tamamen kendi hakimiyeti altına alır.

Emperyalist blokta askeri sanayi gücü önemli bir yer tutar. Ekonomik açıdan onlar için en iyi yatırım alanıdır. Kendi sömürü düzenini korumak ve genişletmek için silah sanayi onun vazgeçemeyeceği bir sanayi dalıdır. En büyük alıcısı da kendisidir. Etnik çatışmalar, bölgesel savaşlar vs. gibi dar kapsamlı savaşlar çıkararak elinde bulunan onun için modası geçmiş malzemeyi buralara aktarır. Türü şekillerde yaptığı yardımlarla da elinde bulunan tarihi malzeme stoğunu eritir.

Batılı emperyalistler silah sanayini siyasi amaçla kullanmaya kalksa da ticari kârla yetinmek zorunda kalmaktadırlar. ABD emperyalizmi ise ticari kâr'ın yanında siyasi amaç içinde kullanır. 2. Paylaşım Savaşından sonra dünya pazarlarındaki büyük paylarını ABD emperyalizmine kaptırdılar.

Emperyalistler modası geçmiş teknolojiyi bağımsız kıldıği ülkeye büyük payın kendisinde olmak kaydıyla transfer eder. Bu ortak silah yapımında emperyalistler isterse üretimi durdurabilir ve stoklara da el koyabilir.

Uzun süre bağış ve kredili-kredisiz yardım, süreklilik kazanırsa alıcı ülkenin silah sanayini batırır ve dışa bağımlılığı artırır. Bağış şeklinde alınan yardımların ekonomiye kolaylık sağlayacağına inanan ve hoş gösterme çabalarına giren emperyalist uşığı bürokratlar, bağımlılığı halklara, tanrının bir lütfu gibi gösterme çabası içerisinde dirler. Yardım alan her ülkeden, zaman olarak bilinmese de, dönem dönem emperyalist ülke tarafından gizli servislerinde ve okullarında özel olarak öğrenim görürler. Eğitimini tamamlayarak ve bağıllık diplomalarını alarak orada öğrendiklerini kendi ülkelerinde uygulamak üzere ülkesine dönmektedir. Burada öğrenim görecekları Genelkurmay tarafından ve gizli servisler tarafından belirlenir. Cumhurbaşkanlığının onayıyla askeri yardım programı çerçevesinde gerçekleşir.

Silahlanma için 1988 yılı rakamlarıyla 1 trilyon 50 milyar 611 milyon dolar para harcandı. Bu parayla 1991'de uluslararası piyasadaki fiyatlarla, 5 milyar 909 milyon 500 bin ton buğday, 4 milyar 403 milyon 231 bin 300 ton da şeker satın alınabilirdi. Dünya buğday tüketiminin yıllık 572 milyon ton, şeker tüketiminin de 100 milyon ton olduğu düşünülduğünde 1988'de yapılan 1 yıllık askeri harcamalarla dünya'nın 8 yıl 272 günlük buğday, 44 yıllık ta şeker ihtiyacı karşılanabilirdi. Bu gün açlığın insanları en fazla etkilediği Afrika'da 1988 yılı rakamlarıyla 20 milyar 301 milyon dolarlık askeri harcama yapıldı. Bu para dünya ortalaması kadar tükettiği taktirde, Afrika'nın 1 yıl 4 aylık buğday ihtiyacını karşılayabilecek tutardadır.

Sonuç olarak başta ABD emperyalizmi olmak üzere ekonomik ve siyasal olarak kendine bağımlı kıldıği ülkeleri, kendi siyasi ve ekonomik çıkarları doğrultusunda her zaman kullanmış ve kullanmaya da devam etmiştir.

Askeri yardım vb. gibi yapılan yardımlar asla ve asla kendi ve yerli işbirlikçileri dışında kimseye bir yarar sağlamamaktadır. Bu çürümüşlüğü ve kokuşmuşluğun abidesi olan emperyalizm mazlum halklara hiçbir yarar sağlamadı ve sağlayamayacaktır da. Sağladığı tek şey sömürü ve zulümdür. Talan çarkının ülkemizdeki dişlisi komprador patron-ağa devletidir. Bu zulme, sömürüye ve talan'a dur diyebilecek, onu yerle bir edebilecek tek şey ancak ve ancak kendi ellerimizdir.

Stalin gerçeği

*Bu dönemde,
"Stalin
savunulmadan
Marksizm-Leniniz
m savunulamaz."
şiarını beyinlere,
yüreklere kazımak
ve bu çılgın
eşliğinde ileri
atılmak muazzam
önemdedir.
Stalin'i savunmak
demek, O'nun
gerçekten işlediği
hatalarda (hayali
değil, ispatsız ve
gerekçesiz değil)
inat edip kazığı
çakmak değildir.
Stalin'i savunmak
demek, O'nun
KAZANIMLARINI
savunmak ve
bunlara dayanmak,
O'nun M-L eserini
yüce tutmak ve
O'nun işlediği
hatalardan
öğrenerek, deneyim
kazanmak
demektir.*

Bu dizi makalemizin başlığını Stalin Gerçeği koyduk. Stalin her cepheden ateş altında tutuluyor. İnsanı şaşkına çeviren saldırı ve karaçalmalara hedef oluyor. Öylesine ki, dönem, bir bakıma Stalin'e saldırı yarışı dönemi. Stalin'e yönelik saldırıları geri püskürtmek, gerçekleri, tüm bilimselliği, yalın niteliğiyle okurun bilgisine sunmak vazgeçilemez görevdir.

Çarpıtmaları, mantık ve tarih zorlamalarını nesnel realite eşliğinde Stalin'in eseri ile altetmek aciliyettir.

Döneminin Uluslararası Komünist Hareket'inin önderi, Marksizm-Leninizmin beş klasiğinden biri, Leninizmin fevkalade savunucusu Stalin'i savunmak, O'nun eserini titizlikle yüce tutmak devrimciyim diyen herkesin ve herşeyden önce de Marx, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un kıvılgözergâhında yürüyen komünistlerin görevidir.

Stalin ve O'nun eseri öylesine çarpıtıldı, dönemin tarihi öylesine hançerlendi ve Stalin öylesine hakarete uğratıldı ki, Stalin'e dair doğruları ortaya koyma çabamızın ürünü olan bir yazımıza *Stalin Gerçeği* başlığını koyma gereksinimi duyduk.

Önemli bir dönemde geçiyoruz. Devrimci atılımın özgül ağırlığında ciddi bir düşüşün yaşandığı, düşüncelerde muazzam tahribatın yaratıldığı, sosyalizmin büyü ve çekiciliğinin görece azaldığı ve devrim cephesinin hissedilir biçimde sarsıntıya uğradığı bu dönemde geçiyoruz.

Tam da böylesi bir mecrada ve tam da Uluslararası Komünist Hareketi bekleyen görevlere Uluslararası Komünist Hareket'in mevcut durumu arasındaki derin uçurumun olanca açıklığı ile orta yerde durduğu bir dönem

de, öteden beri Marksizm-Leninizme sınıf düşmanlarınca yöneltilen saldırı ve karaçalmalar Stalin şahsında hız kazanmaya ve ibreyi zorlamaya başladı. Stalin düşmanlığı konusunda neredeyse bir yarışır sürüp gidiyor. Aptalca, ahmakça ve alçakça karalamalar giderek koyulaşan bir çizgide genişliyor.

Stalin'e yönelik saldırılar, yalnızca malum karşı-devrimci cepheden değil, ama aynı zamanda, bu bağlamda, nesnel olarak bu cephenin birer eklentisi halini almış olan bazı çevrelerden de pervasızca gelmektedir. Burjuva karşı-devrimci kesimin ideolojik saldırısı, yalan ve hayali kurguları bu çevreleri de etkisi altına alarak yol almaktadır. Bu etki, Stalin hakkındaki bilgisi, burjuva dergi ve gazetelerle ve burjuva görsel yayınlara sınırlı olan kesimlerde çok daha fazla hissedilmektedir.

1985 yılında Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov'un işbaşına gelmesiyle, perestrojka ve glastnost'la özgün anlamını kazanan Gorbaçovcu rüzgâr iyideniyiye hız kazandı ve Stalin düşmanlığı adamakıllı artarak boyutlandı, Marksizm-Leninizm çok yönlü saldırı altındaydı. Ve bu saldırı her şeyden önce ve esas olarak Stalin'in kişiliğinde yoğunlaşıyordu.

Stalin düşmanlarına göre, Stalin, "haydut", "cani", "despot", "diktatör" vb., idi. milyonlarca masum insanı öldürtmüştü. Hitlerle gizli anlaşma yapmıştı. Suçsuz insanları Sibiryaya kamplarına sürmüştü, Lenin'in mücadele arkadaşlarını düzmece mahkemelerle kurşuna dizmişti.

Yıllarca bu vb., iddia ve saldırıların ardı arkası gelmemişti. S. Birliği'nin içte klasik kapitalizm, dışta kapitalist-empyrialist dünya pazarlarıyla adaysızca bütünleşme süreci ile birlikte saldırılar artarak devam edegeldi. Öyleki, "keşfedilen" heryeni toplu mezarın suçlusunu Stalin oldu. Sovyetler Birliği arşivlerinde raflardan çıkarılan heryeni belge ve çalışma metinlerinde Stalin'in yeni yeni "suç"ları "belgelenir" oldu. Televizyon, Radyo ve yazılı burjuva basını hergün Stalin'e dair yeni "olgu" ve "belgeler" keşfediyor ve bunları "egzotik" bir hava ile kamuoyuna yayıyordu.

İşte tam da bu yalan iftira ve karaçalma furyası sürecinde Stalinici cephe büzülüp daralırken, karşı-cephe genişledi. Troçki, Buharin veb. aklanırken Stalin habire haklanıyordu.

Artık öyle bir noktaya gelindiki, Stalin tam bir boy hedefi oldu. Çoğu kez diğer kişilikler unutulur oldu saldırılarda. Asıl hedef Stalin olmuştu. Stalin karşı-devrimci cephe ve onların birer eklentisi haline gelen kesimlerce asıl "günahkâr", gerçek "katil" ve Hitlerle "özdeş" hale getirilir oldu. Bu yolla, Stalin'in temel ettiği devrim, sosyalizm, sınıf mücadelesi, proletarya diktatörlüğü gibi temel ve vazgeçilemez değerlerde aşındırılmaya, gözden düşürülmeye çalışılıyordu. Stalin, bu saldırılarda yalnızca bir simgeydi; oysa asıl hedef proletarya ve komşularını bu değerlerden vazgeçirmek, Marksizm-Leninizmin beyhude bir çaba olduğunu ideolojik bazda propaganda etmekte.

Zor bir dönemeçten geçiyoruz. Bu zorlu dönemeçte Stalin'i savunmak, O'nun şahsında M-L'e yönelen saldırıyı püskürtmek, demagojik propagandayı açığa çıkarmak aslandır.

Burjuva iletişim araçları vasıtasıyla zihinlerin çölleştirildiği bir dönemeçten geçiyoruz. Zihinsel durgunluktaki bir artışa tanık olduğumuz bu dönemeçte Stalin'in eserini titizlikle korumak, karşı devrimci zirvalıkları devrimci bir atılımla yerlebir etmek ve Stalin'in tarihteki yerini yüce tutmak

başta gelen şeydir.

Bu dönemeçte, "Stalin savunulmadan Marksizm-Leninizm savunulamaz." şiarını beyinlere, yüreklere kazımak ve bu çılgılık eşliğinde ileri atılmak muazzam önemdedir.

Stalin'i savunmak demek, O'nun gerçekten işlediği hatalarda (hayali değil, ispatsız ve gerekçesiz değil) inat edip kazığı çakmak değildir. Stalin'i savunmak demek, O'nun KAZANIMLARINI savunmak ve bunlara dayanmak, O'nun M-L eserini yüce tutmak ve O'nun işlediği hatalardan öğrenerek, deneyim kazanmak demektir.

S. Birliği gibi dünyanın ilk sosyalist ülkesinin başında yer alan, sosyalist inşa, kolektivizasyon, sanayileşme vb., alanda hep "ilk"lerle işe başlayan bir ülkenin ve UKH'nin önderi konumundaki bir insanın hata yapmaması mümkün müdür? Özellikle ise hep "ilk"lerle başlayan bir ülkede?

Mücadelenin zorlu pratiğindeki her insan gibi Stalin'de tartışmasız başarılarının, katkılarının, erdemlerinin yanında hatalarla da yüzyüze geldi. Bir dağın yamacından doruğa doğru tırmanan bir insanın önceden göremeyeceği güzergâhtan geçiyordu... Ve önünde hiçbir uluslararası deneyim yoktu. Ormanın içine içine doğru yürüyordu; ve uğraşlar sıklaştıkça sıklaşıyordu...

Başka şeylerin yanında işin bir yanına gözlerini kapayan bir mantık, nesnel bir Stalin değerlendirmesinin eşğine bile ulaşamaz.

Bu dizi-makalemizde amacımız, Stalin'in eserini başlıca hatlarıyla bütünlüklü çerçevede gözler önüne sermek, gerçeklerin tanıklığına tarihsel çerçeveye koşutluk halinde başvurmak, Lenin'in ölümüyle başlayan süreci, tüm bir Stalin dönemini kazanımları ile, işlenen hatalarla ortaya koymak ve Lenin'in "Harika Gürcü"sünü her türlü saldırıya karşı ve Stalin savunuculuğunun dogmato-revizyonist türüne karşı titizlikle savunmak olacaktır.

Stalin bizimdir; O, uluslararası proletaryanın ve UKH'nin vazgeçilemez kazanımıdır.

Hiçbir şey, hiçbir iftira, hiç bir çarpıtma O'nun tarihteki haklı yerini, uluslararası proletaryanın beş büyük öğretmeninden biri olduğu realitesini örtbas edemez.

Stalin karşıtı cephenin olabildiğince genişlediği bu özgün evrede Stalin'in eserini döne döne öğrenmek, öğretmek, yaymak ve bayraklaştırmak büyük önemdedir.

Saldırı furyası ortasında Stalin'in eseri elzemdir. O'ndan öğrenmek fena halde ihtiyaktır.

Stalin incelememize Lenin'in ölümüyle başlayan süreçle işe koyulacağız.

1924 YILI: TEK ÜLKEDE SOSYALİZM:

Tarihin ibresi 1924'ü gösterdiğinde Avrupa ülkelerindeki devrim beklentisi son bulmuştu. 1918 ve 1923 Almanya, 1919 Macaristan geçici devrimlerinin yenilgisiyle devrimci dalga aşağılara çekilmiş; rüzgâr dinmişti. Kapitalist buhrandan doğan devrim girişimleri büzülerek kendi içine çekilmişti.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin önde gelen liderlerinden önemli

bir bölümü, Sovyet Rusya'sının ayakta kalabilmesini Avrupa'daki devrim girişimlerinin zaferle taçlanmasına bağlanmıştı. Avrupa'da beklenen umutsuzluğa gömülü kalınca "tek ülkede sosyalizm" tezi yeniden ve tüm keskinliğiyle siyasal gündeme yerleşti.

Soru şuydu: Tek ülkede sosyalizmin zaferi olanaklı mıdır?

Bu sorun, daha 1915 yılında, Lenin'le Troçki arasında polemik konusu haline gelmişti. Lenin, bu tartışmada birtek ülkede de olsa sosyalizmin zaferini olanaklı, Troçki ise olanaksız görüyordu. Birkaç yıl sonraki Ekim Devrimi'nin zaferle taçlanması, derinleşen kapitalist buhranın her an beklenen bir Avrupa devrimi, bu tartışmayı bu tartışmayı bir bakıma sis perdesi arkasına itmişti. Bir yandan Lenin'in ölümü, öte yandan devrim dalgasının alçalışa geçerek Avrupa devrim beklentisini boşa çıkarması, "tek bir ülkede sosyalizmin zaferi olanaklı mıdır" tezini arka plandan hızla siyasal gündemin önüne koyuyordu. Bu yıllarda dünya kapitalizminin görece bir istikrar kazanması da beklenen Avrupa devrimi umudunu iyiden iyiye boşa çıkarmıştı.

Troçki, Kamanev, Zinovyev gibi dönemin parlak MK üyeleri, tek ülkede sosyalizmin zaferini olanaksız görürken, Stalin önderliğindeki kanat bu zaferi olanaklı görüyordu. 1920'lerin ortalarında tartışma alevlendi. Başlangıçta Troçki ve kanadının savunduğu bu teze, kısa bir aralıktan sonra Kamanev, Zinovyev'de katıldılar.

Farklı kulvardaki iki tez cephe cepheye gelmişti.

Leninizmi Stalin temsil ediyordu. Troçki, Kamanev, Zinovyev vb. karşı cepheydi.

Tek ülkede sosyalizmin zaferini olanaksız gören tez, bu olanağı Avrupa Birleşik Devletleri olarak kümelenen birkaç Avrupa ülkesindeki (İngiltere, Rusya, Almanya) zaferine bağlıyordu. Troçki'ye göre, Rusya'da olgunlaşan bir devrim, İngiltere ve Almanya'yı beklemek zorundadır.

Şu sözler ona aittir:

Avrupa proletaryası tarafından doğrudan bir devlet yardımı olmadan Rusya işçi sınıfı iktidarda kalamaz ve geçici egemenliğini kalıcı sosyalist bir diktatörlüğe dönüştüremez. Bundan bir an bile kuşku duyulamaz. (1)

Sosyalizmin zaferini bir tek ülkede mümkün gören ikinci tezse Stalin'indi.

Batıda muzaffer bir devrimin yardımı olmaksızın da-yani batıda bir devrim yardımı gelmese de- işçi sınıfı, köylülükle ittifak halinde ülkenin kapitalistlerini bütünüyle yenebilir ve sosyalist toplumu kurabilirdi. Özlü olarak Stalin'in tezi buydu. Bir tek ülkede sosyalizmin zaferi olanağı ne demektir sorusuna Stalin'in verdiği yanıt şudur:

Proletarya ile köylülük arasındaki çelişkileri, ülkemizin iç güçleriyle gidermek olanağı demektir. Proletaryanın iktidarı ele alabilmesi ve öteki ülkelerin proleterlerinin sevgi ve desteği ile tam sosyalist toplumu kurmak üzere, ama proleter devrimi öteki ülkelerde önceden muzaffer olmadan, bu iktidardan yararlanılabilmesi olanağı demektir. (2)

Anna L. Stong'un sözleriyle, Rusya'nın başka bir gelişmiş ülkenin yardımı olmaksızın sosyalist bir ekonomi kurabileceği sorunu pratik politika

(1) Stalin, Troçkizm mi, Leninizm mi? s. 51

(2) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 177

olarak Lenin'in günlerinde ortaya atılmamıştı. 1924'te ortaya çıkan tartışmalarda bu konu ortaya atılınca, Bolşevik teorisyenlerin çoğu, *Rusya yapamaz görüşündeydiler.* (3)

Troçki, Kamanev, Zinovyev vb.leri Strong'un sözünü ettiği Rusya yapamaz görüşünü savunan bloku oluşturuyorlardı. Ulusal devlet sınırları içinde sosyalizmi kurmak olanaksızdır diyorlardı. Bir ülkede sosyalizmi kurma teorisini, ulusal sınırlamanın teorik özünü görende bu kanattı. Bir ülkede sosyalizmi kurma olanağını kabul etmeyi ulusal sınırlılığa düşmekle bir tutan yargı da Zinovyev'indi.

Özetle, bu bloğun tümü Rusya ayağa doğrulamaz çizgisinde birleşiyorlardı.

Rusya başarır, tek başına da kalsa Rusya da işçi sınıfı köylülükle ittifak içinde sosyalizmin kuruluşunu zafarla taçlandırır diyen tek ses, Stalin'in sesiydi. Bir tek ülkede, Rusya gibi geri bir ülkede sosyalizm kurulabilir diyen Stalin'di. Strong bunu şöyle dile getiriyor: *1924 ağustosunda Rusya'nın dış yarım almakssızın sosyalizmi kurabileceği düşüncesini Joseph Stalin formüle etti.* (4)

Ünlü Troçkist Isaac Deutscher, "*Stalin*" adlı iki çiltlik kitabının ilkinde oluun; "*Bitmemiş Devrim*" adlı bir başka kitabında olsun bu sorunu Troçki leyhine kullanarak gerçekleri tamamıyla çarpıtarak, çarpıtılmış, kuşa çevrilmiş bir Stalin yorumuna başvurarak Troçki'yi aklamaya çalışmıştır.

Tek ülkede sosyalizm tezine Isaac Deutscher'nin getirdiği yorum şudur: Tek ülkede sosyalizm tezi, "evrensel devrim kavramına karşı bir tepkiyi dile getirmesinde, kendini belli ediyor" Aynı yerde şunları söyleyen de Deutscher'dır... *Savaşlar biryana bırakılırsa, Sovyet toplumu, dünyanın geri kalan alanlarında olup bitenlerden hiç etkilenmeyecek ve sosyalizm, kendine yeterli, kapalı, otarşik bir ulusal sistem olacaktır...* Engels'i, takrarlayacak olursak, Stalin ve Buharin "proletaryanın kurtuluşunu" sadece Rusya'ya özgü bir olay haline getiriyor ve sırf böyle yapmakla bile onu olanaksızlaştırmış oluyorlardı. (5)

Deutscher'nin bu yorumu, Troçki soy ağacından çiçeğe durmuş.

Stalin, terk ülkede sosyalizmin zaferi teziyle, proletaryanın kurtuluşunu yalnızca Rusya'ya özgü bir olay olarak görmemiştir. Ya da yalnızca tek bir Rusya ile sınırlandırmamıştır. Sosyalizmin zaferi bir tek ülkede de olsa olanaklıdır demek, proletaryanın kurtuluşunun Rusya'yla sınırlandırmak demek değildir. Bu, işin abc'sidir.

Asıl sorunu, Isaac Deutscher'nin kendisi *Stalin* adlı incelemesinde elinde olmayarak Troçki'nin ağzından açıklıyor. İşte söylenenler; Deutscher'yi dinleyelim:

İhtilâl ya muhafazakâr Avrupa karşısında yenilgiye uğrayacağını ya da ekonomik ve kültürel bakımdan ilkel olan Rusya'daki çevresi içinde çürüyüp gideceğini söyleyerek cevap veriyordu.(6)

Troçki'nin bu yorumuna Deutscher "endişe dolu" demekten de geri kalmıyordu.

Stalin'se sorunu şöyle koyuyordu:

Lenin'e göre, iktidarı ele geçiren proletarya, sonsuz etkin ve girişken,

(3) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi s. 22-23

(4) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 23

(5) Isaac Deutscher, Bitmemiş Devrim, s. 98

(6) Isaac Deutscher, Stalin (1) s. 420

sosyalist ekonomiyi örgütleyen ve daha da ileri giderek öbür ülkelerin proleterlerine yardıma koşan bir gücü temsil ediyor. Buna karşılık, Troçki'ye göre, iktidarı ele geçiren proletarya, ancak öbür ülkelerde sosyalizmin çabuk zaferinin yapabileceği bir yardıma hemen gereksinmesi olan ve iktidarının sonundan korkan, kendini bir göçebe sayan, yan-edilgen bir güçtür. Öyleyse öbür ülkelerde sosyalizmin çabuk zaferi gerçekleşmezse o zaman ne olur? O zaman işi bırak. ["Ve savuş" sesleri] Evet, savuş, tamamıyla doğru. (7)

Evet, aslolan şudur: Batı'da zafer olmadan da devrimci Rusya'da sosyalizmin kuruluşu gerçekleştirilebilir mi? Rusya, kendi kapitalistlerini kendi gücüyle yenebilir mi? Sosyalist toplumu örgütleyebilir mi?

Troçki bu soruya olumsuz yanıt vermiştir.

Stalin'se evet yanıtını vermiştir.

Eğer bu soruya evet yanıtı verilmiyorsa, o zaman 1917'de iktidar boş yere alınmış olmuyor mu?

Ne demiştik? Ekonomik bakımdan geri Rusya'da sosyalizm kurulabilir diyen tek ses Stalin'indi.

Stalin'in bu formülünün kökleri Lenin'deydi.

Bililir ki, siyasi ve iktisadi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin vazgeçilemez temel yasasıdır. Ve emperyalizm bu eşitsizliği daha da belirginleştirerek yol alır. Bu yasanın dolaysızca sonucu olarak uluslararası proleter devrimin her yerde aynı anda gündeme gelmeyeceği kapitalist-emperyalizm döneminin apaçık gerçeğidir. Bu demektir ki, sosyalizmin zaferi, önce birkaç kapitalist ülkede ve hatta bir tek ülkede mümkündür.

1915 yılında Lenin, "*Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine*" adlı önemli makalesinde tek bir ülkede sosyalizmin zaferi tezini şöyle açıklıyordu:

Ekonomide ve siyasette çarpık gelişme kapitalizmin mutlak kanunudur. Dolayısıyla sosyalizm önce birkaç, hatta sadece bir tek kapitalist ülkede zafere ulaşabilir pekala. O ülkenin zaferi elde eden proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirip kendi sosyalist üretimini örgütledikten sonra dünyanın -kapitalist dünyanın- geri kalan kısmına karşı ayaklanacak, diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi davasına katacak, o ülkelerde kapitalistlere karşı ayaklanmaları kışkırtacak, gerekli hallerde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı silah zoruna dahi başvuracaktır. (8)

Lenin'in bu tezi, Troçki'nin *Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı*'na karşı yöneltilmiş bir tezdi; Troçki toptan Avrupa devrimini hedefliyordu.

1915 yılından sonra da Troçki aynı güzergâhı kullandı: Devrimci Rusya, tutucu Avrupa'nın karşısında tutunamaz diyordu.

Kamanev ve Zibovyeve de bu teze 1925 yılında katıldılar. Onlara göre Rusya'nın ekonomik ve teknik geriliği tam sosyalist toplumu kurmak önünde aşılmaz bir engeldir. Ekonomik ve teknik bakımdan en fazla gelişmiş ülkelerin "devlet yardımı" olmaksızın Rusya gibi geri bir ülkede tam sosyalist toplum kurulamaz. Onlara göre, devrimci Rusya, içinde bulunduğu teknik geriliği ile iç güçlüklerinin üstesinden gelemezdi.

Rusya tek başına yapamaz diyen teoriye göre bir tek "tercih" olabilirdi: Ya devrimci Rusya olduğu yerde çürüyecek, ya da soysuzlaşarak burjuva devletine dönüşecekti. Nedir ki, devrimin güç ve yeteneklerine, Rusya prole-

(7) Stalin, Troçkizm mi, Leninizm mi? s. 173

(8) Lenin, Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s. 148

taryasının gücü ve yeteneğine inançsızlıkla bezenmiş bu teori yaşamın kenarında kaldı. Yaşam, bu teorinin üzerinden atladı.

Yapabiliriz, kurabiliriz, başarırız diyen Stalin'in teorisi yaşamla bütünleşti. Tüm Sovyet işçi ve emekçilerinin destek ve güvenini aldı. Ekonomik ve teknik bakımdan geri olan devrimci Rusya'da sosyalizmin kuruluşu başarılıydı. Troçkist teori, pratiğin görüş açısı karşısında tarihin derinliklerine gömülerek, proletarya ve bağlaşıklarında, ezilen dünyada yankı bulmadan, yaşamın dışında kaldı. Stalin'in tezi ise, yaratıcı devrimci eylemle kaynaştı. Zira, bu tez işçi ve geniş emekçi kesimin de istek ve ihtiyaçlarını ifade ediyordu.

Tartışmaların tüm hızıyla sürdüğü bir dönemde Stalin şu soruyu haklı olarak sormuştu: "*O zaman kendimize şunu sormamız gerekir: Sosyalizmi kurmayacak idiysek, 1917 Ekiminde iktidarı ele geçirmekteki amacımız ne idi?*" (9)

Proletarya diktatörlüğü cenkleşe cenkleşe kazanılacak, ekonominin kapitalist unsurları devrimin öz gücüyle giderilecektir. Bu demektir ki, bir tek ülkede de olsa, bu ülke ekonomik bakımdan geri düzey de olsa ekonominin kapitalist unsurları altedilebilir, dış yardım olmadan da sosyalist üretim örgütlenip tek ülkede sosyalist toplum kurulabilir.

Başaramayız, kuramayız diyen teori, kapitalizm ve düşman kuvvetlerini olabildiğince abartan yalnızca kapitalizmin yeniden dirilme olanağını görüp, sosyalizmin kendi öz güçleriyle iç çelişkilerin üstesinden gelebileceği gerçeğine sırtını dönüyordu. Lenin'in küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da, kapitalizm için, sosyalizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır sözlerinden yanlış anlamlar çıkararak, umutsuzluğa düşüyor ve sosyalizmin Rusya'da kurulamayacağı ve köylülerle yapılmış olan bağlaşma ile hiçbir sonuca varılamayacağı sonucuna varıyordu bu teori.

Troçkist teoriye göre, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ittifak artık zamanını doldurmuş ve dolayısıyla köylülüğe güvenilemez; eğer batıdaki bir devrim zamanında imdada yetişmezse, proletarya diktatörlüğü ayakta kalamayacaktır. Bilinir ki, köylülüğün devrimci bir güç, proletaryanın bir bağdaşığı, en yakın komşusu olarak rol ve öneminin inkârı Troçkizmin başlıca özelliğidir.

Şu sözler Troçki'ye aittir:

İktidarı ele geçiren proletarya, yalnızca devrimci mücadelenin başlangıcında kendini destekleyen bütün burjuva gruplarla değil, yardımlarıyla iktidara geldiği büyük köylü yığınlarıyla da çatışmaya düşecektir. Kırsal halkın ezici çoğunluğu oluşturduğu geri kalmış bir ülkede işçi hükümetinin durumundaki çelişkiler, ancak uluslararası ölçüde, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilir.

İşte bu güzergâh O'nu proletaryanın dostlarına karşı güvensizlik hattına çiviledi. Ve bu teori eşliğinde proletaryanın güç ve yeteneklerine güvenmeyerek tek ülkede sosyalizmin kuruluşu ya da zaferi olanaksızdır teorisine ulaştı. Troçki, Avrupa proletaryasının doğrudan devletsel desteği olmaksızın proletaryanın Rusya'da ayakta kalamayacağını iddia ederken, buna karşın Lenin şöyle diyecekti: *Öbür ülkelerde devrim olmadığı sürece, Rusya'da, sosyalist devrimi ancak köylü sınıfıyla bir anlaşma kurtarabilir.* (10)

(9) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 181

(10) Stalin, Troçkiz mi, Leninizm mi? s. 173

Daha 1915'te tek ülkede sosyalizmin zaferi tezini Troçki'nin Avrupa Birleşik Devletleri tezine karşı öne çıkararak Lenin, Ekim Devrimi'nden sonrada kararlılıkla bu güzergâhı kullandı. NEP Rusya'sından sosyalist Rusya'nın doğacağını döne döne yineledi. Ve Rusya'da kooperatifçilik koşullarında, kooperatifçilikten hareket ederek sosyalizmi kurmak için gerekli olan her şeyin mevcut olduğunu saptadı.

Ölümüne yakın (Mayıs 1923) şunları yazmıştı:

Gerçekten, bizde, işçi sınıfı iktidarı elinde tuttuğuna göre ve devlet de bütün üretim araçlarının sahibi bulunduğuna göre, geri kalan iş, halkı kooperatifleri içinde toplamaktır. Halk, azami ölçüde kooperatifler içinde toplanınca sosyalizm kendiliğinden gerçekleşir;... Ama, yoldaşlarımızın hepsi, kooperatifçiliğin özgün, bizim için Rusya'da kazandığı büyük, sınırsız önemini değerlendirememektedirler... Gerçekten, başlıca üretim araçları üzerinde devlet iktidarı ve devlet iktidarının proletaryanın elinde oluşu, bu proletaryanın milyonlar ve milyonlarca küçük ve küçücük köylüyle olan ittifakı, köylülüğün proletarya tarafından yönetiminin güvenlik altına alınmış bulunması vb., eskiden bezirganlık saydığımız ve bugünde, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle saymakta haklı olduğumuz kooperatifçilikten, sadece kooperatifçilikten hareket ederek, tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan her şey değil midir? Bu, henüz, sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan her şeydir. (11)

Bu demektir ki, tam bir sosyalist toplum kurulabilir ve Rusya, sosyalist Rusya olarak ayağa doğrulabilir. Bunun için gerekli ve yeterli olan her şey Rusya proletaryası sahiptir.

1924 yılında, Rusya "yapamaz" diyenlerin karşısına Stalin "başarıyoruz" teziyle çıkmıştı. Ve tek ülkede sosyalizmin zaferi teorisini geliştirerek proletaryanın ve emekçi halkın çıkarlarıyla uyum halindeki teoriyi tüm açıklığı ile ortaya koymuştu.

Sverdlov Üniversitesi'ndeki bir konuşmasında Stalin şöyle seslenecekti:

Gerçekten, tutun ki, bir devrimcinin Rusya'da artık yapacağı hiçbir şey olmasın, tutun ki, ülkemizde sosyalizmi inşa etmek sosyalizm diğer ülkelerde zafer kazanmadan önce düşünülemez olsun, imkansız olsun, tutun ki, ileri ülkelerde sosyalizmin zaferi için 10-20 yıl daha gerekecek olsun - bu koşullarda, ülkemizin kapitalist kuşatma altına alınması koşulları altında faaliyette bulunan iktisadımızın kapitalist unsurlarının, iktisadımızın sosyalist unsurlarına karşı ölüm-kalım mücadelesini durdurmaya yanaşacağı, ve ellerini önüne kavuşturup, dünya devrimi zaferine ulaşmaya kadar bekleyeceği varsayılabilir mi? Böyle bir varsayım düşerse 'ciddiye alınması gereken Marksistler'imize ve 'korkunç devrimci'lerimize geriye yapacak ne kalıyor? Açık ki, onlara bir tek şey kalıyor: başa dönmek, olayların akışına kapılmak ve sessiz sedasız sıradan burjuva demokratlarına yozlaşmak

İkisinden biri: Ya ülkemizi proleter devrimin üssü olarak görürüz, tam sosyalist toplumu kurmak için, Lenin'in dediği gibi, gerekli herşeye sahibiz-ve o zaman bu toplumu inşa edebilir ve halk iktisadımızın kapitalist unsurları üzerinde tam zafer bekleyebiliriz ve beklemeliyiz; ya da ülkemizi devrimin üssü olarak görmeyiz, sosyalizmi kurmak için gerekli olana sahip değilizdir, sosyalist toplumu kuramayız- ve o zaman da, eğer diğer ülkelerde sosyalizmin zaferi gecikirse, halk iktisadımızın kapitalist unsurlarının üstünlüğü ele geçireceğini, Sovyet iktidarının

(11) Lenin, İşçi Sınıfı ve Köylülük, s. 495

parçalanacağını ve partinin yozlaşacağını kabullenmek zorundayız.

Ya biri ya diğeri (12)

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluş pratiği Stalin'in bu öğretisi leyhinde gelişti. Bu pratiğe yol gösteren Stalinci teori, yalnızca biricik doğru teori olmakla kalmadı-ülke bazında- ama aynı zamanda biricik enternasyonalist teoriydi de. Zira, bu teorinin öngördüğü pratik S. Birliği'ndeki muzaffer sosyalist kuruluşu, dünya devriminin manivelası da yaptı. Sosyalizimden zaferle çıkmış bir Sovyetler, bir dayanak, bir üs, bir itim merkezi görevini görmüştü. Dolayısıyla, Stalin, "ya biri ya diğeri" derken, kurulamaz diyen Troçkist görüş daha baştan yenilgiye uğramıştı. Zira, ne S. Birliği ve ne de dünya proletaryasının çıkarlarına bir yanıt olamamıştı.

Koca bir Sovyetler Birliği pratigine, sosyalist kuruluşu, "başarıyoruz" savaş çığılığına bir anahtar işlevi gören Stalinin tek bir ülkede sosyalizmin zaferi tezine ilişkin olarak, Mao, "*En Büyük Dostluk*" adlı makalesinde şöyle diyecekti:

Yoldaş Stalin kapitalizmin düzensiz gelişmesi yasası üzerine Lenin'in teorisini ve sosyalizmin önce tek bir ülkede zaferine ulaşabileceği teorisini yaratıcı bir biçimde geliştirdi. (abç)

19 YILI: STALİN'E "SOL"DAN YÖNELEN ELEŞTİRİ:

Bu NEP'i Yeni Ekonomik Politika) atlama teorisidir; Troçki kaynaklıdır. Köylülüğe sırtını dönen Troçkist teoriye göre, köylülükle tüm bağların koparılması pahasına da olsa, "*aşırı sanayileşme*" olacaktır.

Bu kez tartışma şu noktada düğümlenmişti: NEP atlanıp bu politikaya son mu verilmeliydi, yoksa yeni bir evreyi adımlayan NEP'te ısrar mı edilmeliydi?

Troçkist teoriye göre, NEP atlanmalıydı. Troçkist teorinin "sol"dan gelen bir başka açmazıydı bu. Ünlü Troçkist ve Stalin düşmanı Isaac Deutscher'nin Sol Bolşevikler diye adlandırdığı Troçkist kanat şu tezlerle ortay çıkıyordu.

En iyisi Deutscher'nin kendisinden dinleyelim:

Sol Bolşevikler, sanayiinin süratle gelişmemesinin, sosyalizm için en önemli tehlike olduğunu söylüyorlar ve süratli bir sanayileşmenin gerçekleştirilmesini istiyorlardı. (13)

Troçkist teoriye göre, köylülük göz önüne alınmadan, onun somut mecradaki özgün çıkarları gözetilmeksizin, proletarya artı köylülüğün göreceği zarar dikkate alınmaksızın serüvenci bir yaklaşımla NEP atlanarak "*aşırı sanayileşme*" planı benimsenmelidir. Böyle bir politikanın işçi sınıfının öncüsünü, en yakın bağlaştığı köylülerden ve olası müttefiklerden koparıp sınıfı yalnızlığa hapsedeceği ortadaydı ve başarı şansı hiç yoktu. Bu 1921'inhemen başında yürürlüğe giren NEP'in kavranamamasıdır. Leninist doğrultunun tersidir. Troçkist tez, NEP'i ipe atlamak, onunla birlikte olmak istemedi. O'nun pratikte "insaniüstü" atılımlar yaygarası da bundan kaynaklanmaktadır.

"Sol"dan gelen bu teori, zamanın ilerisinde hareket etti. Proletaryanın

(12) Stalin, Eserler (cilt-II) s. 141-142

(13) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 14

temel dayanağı ve yan eklentilerinden koptu. Stalinse NEP'te ısrarı temsil etti. Zamanı gelince NEP'le birlikte palazlanmış olan NEPMANLARA VE KULAKLARA son verilecekti; ama vakit henüz erkendi.

Batıda devrimin şafağı bir türlü sökmemişti. Devrimin kendi iç dinamiği ile ayağa doğrulabileceğine de inanılmamıştı. Geciken dünya devriminden umutsuzluğa kapılan NEP'i atlama teorisi, sınıf güçlerinin Marksist tahlili yerine maceracı hattı geçirerek "ultra-solcu" çizgiye ulaşmıştı. "Devrimci" lafazanlık "sol" muhalefetin beslendiği yegâne kaynak olmuştu. Tam da bu ortamda, kapitalizmin nispi istikrara ulaştığı bir aşamada "aşırı sanayileşme" planı ortaya atıldı.

Oylesine bir "aşırı sanayileşme" planı ki, eğer mümkünse, yarım yılda bile sanayileşme talebi öne sürülmüştü. Pek tabiidir ki, Troçki kaynaklı bu teoriyle köylülele tüm köprüler atılacak, köylüler aleyhine politikalar geliştirilecek; deyim yerindeyse sanayileşmede köylülük atlanacaktı.

Bu politikaya göre, sanayi ile tarım karşı karşıya geliyordu. Sanayi tarımdan koparılarak tek başına ele alınıyordu. Bu politikanın iktisadi düzlemde sürdürücülerinin başında Troçkist Preobrojenski geliyordu. Sanayi ile tarım, sanayi ile köylü iktisadının çıkarları uzlaşmaz bir noktada kördüğüm halini alıyordu bu "sol" politik çizgiyle. Preobrojenski'ye göre "sömürge" olan köy ve köylü iktisadi proleter devletin "sömürmesi" gereken alandır.

Bu mantık Proebrojenski'ye şunları söyletebilmişti:

Üretimin sosyalist organizasyonuna geçen şu ya da bu ülke iktisadi açıdan ne kadar geriyse, ne kadar küçük-burjuvaysa, ne kadar köylüysse... -sosyalist birikim, pre-sosyalist [sosyalizm öncesi] iktisat biçimlerinin sömürüsüne o kadar çok dayanmak zorundadır." (14)

Bu politik plana göre, sanayi ürünlerinin satış fiyatları yükseltilmeli ve köylülük üzerinde vergi baskısı artırılmalıydı.

Özet olarak, köylülük pahasına, öncü ve önder sınıf olarak proletarya sınıfı ile köylülük arasında derinleşebilecek muazzam uçuruma karşın, hemen hemen esas olarak tarımdan sağlanan birikim araçları vasıtasıyla sanayileşmeliydi. Hem de bugünden yarına!

Bu "sol", bu ultra-maceracı çizgiyle karşı kararlılıkla karşı koyan Stalin oldu. Leninizmi Stalin temsil etmişti yine. Tıpkı tek ülkede sosyalizm tezinde olduğu gibi.

Şunları söylüyordu Stalin:

Sanayileşmenin sosyalist insanın ana yolu olduğundan ve sosyalist sanayi için ana pazarı ülkemizin iç pazarının oluşturacağından yola çıkan partimiz, sanayileşmenin, köylülüğün ana kütlesinin (işçilerin hiç sözünü bile etmiyoruz) maddi durumunun muntazam biçimde iyileştirilmesi temelinde gelişmesi gerektiğini, sanayi ile köylü iktisadi arasındaki, proletarya ile köylülük arasındaki işbirliğinin ve bu işbirliğinde proletaryanın önder rolünün-Lenin'in ifadesiyle- "Sovyet iktidarının" ve inşamızın zaferinin "ABC'si" olduğunu, bununla bağını içinde genelde politikamızın, özeldede vergi ve fiyat politikamızın, bu işbirliğinin çıkarlarını ilerletecek şekilde tanzim edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Köylülüğü sosyalizmin inşası çalışmasına çekme imkanına inanmayan ve bes-

(14) Stalin, Eserler (Cilt-8), s. 244

belli sanayileşmenin köylülüğün ana kütlelerinin sırtından gerçekleştirebileceğini varsayan muhalefet ise kapitalist sanayileşme yöntemleri yoluna koymakta, köylülüğü proleter devlet için bir "sömürge", bir "sömürü" nesnesi olarak görmekte ve ancak sanayi ile köylü ekonomisinin işbirliğini bozmaya, yoksul köylülerin ve orta köylülerin ekonomik durumunu sarsmaya ve bizzat sanayileşmenin temellerini yoketmeye yarayacak olan sanayileşme önlemleri (köylülüğün vergi yükünün ağırlaştırılması, sanayi mallarının satış fiyatlarının yükseltilmesi vs.) önermektedir. (15)

Bu sorunu da Stalin'in bir sözüyle kapatalım. Stalin, sanayi halk iktisadının önder unsuruydu -der- tarım da sanayimizin onun üzerinde gelişebileceği temeldir.

Özetle, Troçkist "aşırı sanayileşme" planı, işçi-köylü blokunun altındaki toprağı oyan, Sovyet iktidarını sarsan, sosyalist sanayileşme yöntemini kavramayan, emekçi kitlelerin milyonlarcasını yoksullaştıran, iç çelişmelerin keskinleşmesini körükleyen ve nihayet sanayi ile tarımı cephe cepheye getiren, sanayiye tarımdan ayıran bir plandı; benimsenmezdi, benimsenmedi de.

1929 YILI: İKİNCİ EKİM YA DA MUZZAM HAMLE

Troçki NEP'le barışık değildi; bu politikaya sırtını dönmüştü. Stalin'in "sol"undan yükleniyordu. Kapitalizmin ve düşmanın kuvvetini olabildiğince abartıyor, Sovyetlerin kendi gücüyle sosyalizmi kurabileceğini yadsıyor; köylülerle hiçbir sonuca ulaşamayacağını vaaz ediyor ve neticede köylülükle tüm bağları koparma pahasına "aşırı bir sanayileşme" planı önermişti.

Aradan bir kaç yıl sonra, bu kez rüzgar sağ'dan esmeye başladı. Stalin'in sağ'ından gelen bu eleştiri Buharin kaynaklıydı. Ve Buharin "yanlış anlaşılın" NEP'te ısrar ediyordu. NEP'in yeni bir evreyi adımladığını göremiyordu.

Troçkist "sol" sapmanın tam karşıt ucunda hareket eden Buharinci sağ sapma, tarımın kolektivizasyonu ve sosyalist sanayileşme çizgisine karşı alternatif olarak öne çıkarılmıştı.

Buharin tüm köylülere şu çağrıyla yapıyordu: Zenginleşin! Biriktirin! Çiftlerinizi geliştirin!

Bu çağrıyla, kırsal kapitalist unsurlarının ve her şeyden önce, köy zengini kulakların yayılmasını destekliyordu. Programı, sosyalizmin değil, kapitalizmi geliştirme programıydı. "Sosyalizmi" inşa programı, serbest pazarı, fiyatların pazarda düzenlenmesini, bireysel köylü ekonomisinin geliştirilmesini, kolektif kolhozculuğun ve solhozların gelişmesinin yavaşlatılması temeline dayanıyordu. Kapitalist unsurların sosyalizme barışçıl yolla bütünleşmesi Buharinciliğin özgün yanıydı. Bu ekonomik program paketine siyasal planda, sınıf mücadelesinin yavaşlatılması çizgisinin eşlik etmesi gerektiği apaçıktı. Bu çizgide, sınıf mücadelesi rafa kaldırılmıştı.

Stalin karşıtı Thomas Angotti bile bu durumu itiraf ediyor:

Buharin'in çelişkisiz dünyasında, Sovyetler Birliği'nde süregiden sınıf mücadelesine yeryoktu. (16)

M. Gorbaçov bile, Ekim Devrimi'nin yetmişinci yıldönümündeki ko-

(15) Stalin, Eserler (cilt-9), s. 45-46

(16) Thomas Angotti, "Tarihin Açıklanışı", Dünya Sorunları 6/2, s. 43

nuşmasında, Buharin'in sosyalizme geçişi ilişkin mevcut stratejisinin yanlışlığını "kabulleniyordu. Gorbaçov önderliğindeki Rus emperyalistleri bilmektendirki Rusya bugünkü gelişme düzeyini Stalin'in 1929'lardaki o büyük hamlesine borçludur. Rusya, o mihval üzerinde dünyanın ikinci, Avrupa'nın birinci sanayi ülkesi olabilmişti.

"Sol" sapmanın tersine, sağ'cı teori, kapitalizm ve düşman kuvvetlerini küçümsemekte, önemsememekle, kapitalizmin yeniden ayakları üzerine dikilebileceğini görememekteydi. Stalin, Ekim 1929'da, bizde, Sovyet ülkemizde kapitalizmin yeniden dirilme imkânı varmıdır sorusunu sorar ve Buharinci sağ sapmayla bağlantılı olarak yanıtlar: Evet vardır. Kapitalizmi devirdik, proletarya diktatörlüğünü kurduk, sosyalist sanayimizi geliştiriyoruz der, ama buna karşın, "kapitalizmin dirilmesini olanaklı kılan koşullar" hala vardır. Zira kapitalizmin kökleri henüz sökülüp atılmamıştır. Bu kökler, herkesçe bilindiği gibi, meta üretiminde, kent ve kır küçük üretiminde bulunmaktadır.

Buharin, bu gerçeğe sırtını dönmede inat eder.

Zira, O, kapitalizmin kuvvetlerini, güçlerini ve bunların dayandığı küçük üretim zemini üzerindeki kökleri atlar.

Stalin bu gerçeği tam zamanında yakaladı. Uygun teoriyi de zamanında formüle ederek, sosyalist aygıtın çıkarlarıyla uyum içinde bir doğrultuyu zamanında benimsedi.

"SSCB Komünist (Belşevik) Partisi'nde Sağ Sapma" başlıklı önemli konuşmasında Stalin, görüş ayrılıklarımız nelerdir ve hangi konulara ilişkindir diye sorar ve şöyle yanıtlar:

Görüş ayrılıklarımız, her şeyden önce, şu son zamanlarda-ülkemizde ve kapitalist ülkelerde-sınıf ilişkilerinde meydana gelen değişikliklerle ilgilidir. Bazı yoldaşlar, partimizdeki görüş ayrılıklarının arazi nitelikte olduğunu düşünüyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Tamamen yanlıştır. Partimiz içindeki görüş ayrılıkları, sınıf ilişkilerinde başgösteren değişiklikler alanı üzerinde, şu son zamanlarda sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, ve bu gelişmenin bir dönüm noktasına varırılması zemini üzerinde boy verdiler, Buharin grubunun başlıca yanılması, bu değişiklikleri ve bu dönemeci görmemesindedir; o, bunları görmüyor ve görmek, dikkate almak istemiyor. Partinin ve Komünist Enternasyonalin yeni görevlerinin anlaşılmasının nedeni budur; bu, yeni muhalefetin karakteristik özelliğini meydana getirir. (17)

Stalin'in belli-başlı çizgileriyle saptadığı gerçeği kavramama, anlamama ve ona sırtını dönme tutumuyla koşutluk halinde Buharin mevcut iç ve dış koşulların emrettiği sanayinin gelişme temposuna da itiraz ederek, bu tempunun yavaşlatılmasını talep ediyordu. Dahası, kentin ve kırsal kapitalist unsurları için kolaylıklar talep ederek kolhoz ve solhozların önemini görmezlikten geliyordu. Dış ticaret tekelinin gevşetilmesi vb, de onun program paketinin unsurları arasındaydı.

Bu teori, kapitalizmin güçlerine olabildiğince meydanı boş bırakan, proletaryanın devrimci mevzilerini aşındıran, kapitalizmin yeniden dirilmesinin imkânlarını arttıran teoriydi.

(17) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 269-270

Ve, benimsenemezdi.

1920'lerin ortalarında, henüz olgunlaşmamış koşullarda, "aşırı bir sanayileşme" programıyla "sol"dan Stalin'i eleştiren Troçkist sapmanın tersine, olgunlaşan koşulların öngördüğü zeminin gerisinde hareket eden Buharin, zamanın gerisinde kalarak "ulusal ekonominin sosyalizm tabanı üzerinde yeniden kurulmasına karşı çıkıyor ve sanayinin gelişme temposuna itiraz ediyordu.

Ne ülke ve ne de kapitalist dünyada sınıf ilişkilerinde meydana gelen değişiklikler Buharin'i hiç mi hiç ilgilendirmemektedir. Oysa, sınıf ilişkileri zemininde zorlaşan her değişiklik, sınıf mücadelesinde bir farklılığı gündeme çıkar. Buharin, bu gerçeği göremedi; görmek istemedi.

Buharin, ne yeni dönemeci, ne bu dönemekteki değişiklikleri ve ne de bu mağrutik sahadaki sınıfın ve bağdaşığı halk güçlerinin çıkarlarıyla uyum halindeki politikaları görmek istemedi.

Buharinci sağ hattın kabulü demek, iktisadi politika düzleminde kapitalizmin yeniden ihyası, siyasal arenada sınıf mücadelesinin tatili demek olacaktı.

Dolayısıyla, Buharinci sağ sapma yaşamın devrimci eyleminin kenarında kalıyordu.

Uygun teori, zamanlanmış taktiği Stalin uyguladı.

1924 yılında tek bir ülkede sosyalizmin zaferi tezini kararlıca savunan oydu.

NEP'i yaşamak istemeyen Troçkist teoriye karşı, Leninist çizgiyi NEP düzleminde savunup uygulayan da oydu.

Koşullar NEP'te bir değişikliği öngördüğünde, bu değişikliği zamanında saptayıp, iç ve dış koşullara bütünlük içinde yeni ve özgün politikalar saptayan da Stalin'di.

Yıl 1929'dur.

Dünya ölçeğinde kapitalizm ciddi bir bunalım yaşamaktadır. Sovyetler Birliğinde ise aynı yıl bunalım yoktur. İç ve dış koşulların öngördüğü yeni ve canlı politikaları gündeme gelmiştir. NEP yeni bir dönemece gelmiştir. Buharin onda ısrar etmekte, Stalin'se keskinleşen sınıf mücadelesiyle koşutluk halinde yeni bir atılım başlatmaktadır. Bu atılım, aygıtında, geniş emekçi yığınların da çıkarına denk düşmektedir.

1929'da Stalin önderliğindeki parti, yeni hamleyi, büyük atılımı başlatır.

Bu muazzam atılımın üç önemli sac ayağı vardı:

- 1) Sosyalizm tabanı üzerinde sosyalist sanayileşme
- 2) Aynı tabana dayalı tarımın kolektivizasyonu.
- 3) Merkezi sosyalist planlama.

Bu üç önemli ayak, birbirlerinin gelişmelerinin varış unsurlarıydı. İkinci Ekim devrimi işte bu üç ayak üzerinde yaşam hakkı bularak muazzam başarıları damgasını bastı. Bunun mimarıysa, haklı olarak Stalin'di.

Stalin'in başlattığı "yukarıdan devrim" ya da İkinci Ekim Devrimi diye adlandırılan büyük hamlenin bir cephesini oluşturan sanayinin gelişme temposunun hızlandırılmasının içte ve dışta olmak üzere iki cepheli nedenleri vardı.

Ancak bu konuya ayrıntılı girmeden bir parantezle belirtelimki, 1926-

1927 yıllarında Troçki önderliğindeki "sol" muhalefette "aşırı bir sanayileşme" planı önermişti. Fakat bu plan haklı gerekçelerle reddedilmişti. Ve denilebilirki, neden bu yıllarda (1926) gerek tarım ve gerekse sanayi alanında böylesi köklü dönüşüme gidilmedi. Gidilemezdi, çünkü, birkaç yıl önce köylü kitleleri arasında kolhoz ve solhozdan yana hiçbir ciddi hareket yoktu. Ve üstelik sınıf olarak büyük hamleyle birlikte tasfiye edilen (1929) Kulak sınıfının üretimi yerine konabilecek üretimde yoktu. Zira o dönem kolektifler kulakların ürettiğinden çok çok aşağılarda ürün üretebiliyorlardı. Ayrıca da bilinmelidirki, Sovyet aygıtı, o yıllarda kolektifleştirilmesi gereken tarımı, makine, traktör vb. ile donatabilecek sanayi gücünden de yoksundu. Oysa yıl 1929'lara geldiğinde durum değişmişti. O zaman olmayanlar artık yok sayılmazdı. Gerek bu bakımdan gerekse kitlelerin aşağıdan gelen kitlesel şevki bakımından durum oldukça elverişli hal almıştı.

Parantezi kapatarak başa dönüyoruz.

Ne demiştik?

Sanayinin gelişme temposunun hızlandırılmasının iki temel nedeni vardı. İç ve dış.

Önce içteki nedenleri sıralayalım:

● NEP yıllarında olabildiğince palazlanmış **Nepmanlar**, aygıt için önemli bir tehlike halini almıştı. Devrim vahimdi.

Aynı yıllarda **KULAKLARIN** artan gücü, Sovyet iktidarı için çok ciddi bir tehdit unsuru haline gelmişti. Elindeki ürünü devlete vermiyor; Sovyet devleti ve köylüleri açıklıkla tehdit ediyordu.

Bu gelişim çizgisi eşliğinde içteki burjuvazi iktidar üzerinde giderek tehlike oluşturunuyordu.

NEP yıllarında gelişen ve genişleyen serbest piyasa ilişkileri ve toplumsallaştırılmamış sektör, sanayi-tarım ilişkilerini kilitler noktaya getiriyordu.

Dış nedenlere gelince:

Kapitalist-emperyalist abluka altında sürekli bir emperyalist müdahale tehlikesi

Emperyalistlerin düşmanca tutumları. Buna örnek olarak 1927 yılında İngiltere ile alabildiğince gerginleşen ilişkilerdi. İngiltere ile diplomatik ilişkiler kesilmişti. Ve savaş bulutları Sovyetlerin üzerinde koyulaştıkça koyulaşıyordu.

Sovyetleri saran kıskacın iyice daralması. 1927 yılında Çan Kay Şek'in darbesiyle birlikte Sovyetleri çepeçevre kuşatan çember adamakıllı daralmıştı. Çin sınırı da tehlike cephesine eklenmişti.

Sovyetlerin çok yönlü kuşatma altında oluşu, Yalnızca askeri değil, mali, iktisadi, siyasi, kısaca her yönlü bir kuşatma.

Sovyetlerin, dışta nefes alamayacak bir biçimde yapayalnızlığa itilmesi.

Ana hatlarıyla 1929'a geldiğinde durum buydu.

Öte yandan tek ülkede sosyalizm tezi, Sovyetlerin önüne ekonomik bağımsızlık, kendi kendine yetebilmek gibi bir gerçeği dayıyordu. Stalin'in tüm tezlerinde, bu gerçek, bu amaç ifade ediliyordu. Bu, aynı zamanda batıya yetişmek, batıya muhtaç olmamak, kendi ayaklarıyla kendi toprağına sağlamca basmak önemli ve ciddi hedefleri de öngörüyordu.

Onca ağır iç ve dış koşullar altında., aygıtın yegâne çıkarı, Stalin'in te-zindeydi. Stalin'i sorgu sandalyesine oturtanlar, bu gerçekler arenasında çö-zümlenmelerde bulunmak durumundadırlar. Bu somut iç ve dış olguları gör-mezlikten gelen Buharinci şaşkınlık ifade eden yaklaşım, gerçeklerin dili olmaktan çıkıp yaşamın kenarında kalıyordu, Stalinci yaklaşım biricik doğru çözümdü. Stalin, işçi sınıfı ve bağlaşıklarının çıkarlarını ifade eden teori ve taktiği zamanında formüle etti;

Ulusal sanayi ve tarımın sosyalizm tabanı üzerinde, yeniden kurul-ması.

Bunun içinde sosyalizmin, ulusal ekonominin kapitalist unsurlarına karşı, yani Sovyet iktidarını tehdit eder noktaya ulaşmış bulunan kapitalist unsurlara karşı bütün bir cephede saldırıya geçmesi aslandı. Buharin'e karşı, Stalin'in ısrarla savunduğu çiziydi bu. Bu tez, Buharin'in sınıf müca-delesinin söndürülmesi ve kapitalistlerin sosyalizmle bütünleşmeleri formü-lünün tam karşı ucunda bir tezdi: Kırsal ve kent kapitalist unsurlarına karşı topyekün bir saldırı!

"Buharin grubunun bahtsızlığı şurada ki, - diyordu Stalin- bu grup, geçmişte yaşıyor, bu yeni dönemin ayırdedici özelliklerin içermiyor, yeni mücadele yöntemle-rinin gereğini anlamıyor."

Bu Buharin'in şaşkınlığı, güçlüklerden korkma ve boyun eğmeydi.

Buna karşılık Stalin şöyle açıklıyordu girilen dönemeci:

Oysa şimdi yeni bir gelişme evresi, eski dönemden, yeniden onarım dö-neminden, farklı bir döneme geçiyoruz. Yeni bir kuruluş döneminden, tüm ulusal ekonominin sosyalizm temeli üzerinde Yeni baştan kurulması döne-minden geçiyoruz. Bu yeni dönem, sınıf ilişkilerinde yeni değişikliklere, sınıf savaşında bir sertleşmeye yolaçıyor. (18)

Tam da bu noktada Buharin tökezliyordu. Gerçeği anlayamıyordu.

Ülke ve uluslararası ölçekteki somut durum Stalince zamanında saptan-mıştı. Stalin'e sıkça yöneltilen eleştiri sanayileşmenin HIZI konumundadır. Stalin karşıtları ve hatta sorunun özüne vakıf olamayan "yandaş"larınca da sıkça eleştirilen nokta budur.

Bu eleştiriye yöneltenlerin yukarıda sıraladığımız iç ve dış koşulları ve Lenin'in şu isabetli yargısını hesaba katmadıkları anlaşılıyor: Ya mahvolmak ya da ekonomik yönden iten ülkelere yetişmek ve onları geçmek! Bu sözler 1917 yılına aittir.

Tamamına şöyle diyordu Lenin:

Devrim sayesinde Rusya kendi siyasi örgütlenmesi bakımından ileri ülkelere birkaç ayda yetişti. Fakat bu yeterli değil, savaş kaçınılmazdır ve sorunu bütün açık-lığıyla ortaya koymaktadır: ya mahvolmak ya da ileri ülkelere yetişip onları ekono-mik bakımdan da geçmek (19)

Ya yok olmak ya da ileri ülkeleri sollamak!

Peki ya ama bu nasıl olacak? Hangi zeminde ve hangi politikalarla?

eniyesi Lenin'den dinleyelim:

Rusya'nın kurtuluşu-diyor Lenin- sadece köylü ekonomisinin iyi ürün kaldırmasında değildir- bu da yetmez- bize aynı zamanda bir ağır sanayi ge-

(18) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 283

(19) E. Carr, Bolşevik Devrimi, S. 120/Ayrıca bkz. Leninizmin sorunları, s. 459-460

rekir.... Eğer ağır sanayimiz yoksa, eğer onu kurmazsak, hiçbir sanayii kuramayız, ve sanayimiz olmayınca da bağımsız bir ülke olarak kalamayız. (20)

Stalin'in yaptığı ülke çıkarları eşliğinde Lenin'in bu önemli çağrısına kulak vermektir.

Ne diyordu Lenin?

Batıya yetişmek ve geçmek! Kendi kendine yeterli olmak! İktisadi bağımsızlık!

Herkesçe bilinirki, bu da, en ileri teknolojiyle ve hızla sanayileşerek olur. Sanayileşmenin hızında fazlalık varsa bunu iç ve dış koşullarda aramak gerektiği ortadadır.

Gereğinden hızlı bir tempoyla sanayileşmek!

Neden?

Çünkü, eğer, kapitalist-emperyalist kuşatma altında tek tek ülkenin, bir tek sosyalist ülkenin varlığı söz konusuysa, eğer örneğin, Almanya, Fransa vb., ülkelerde destek bir sosyalist aygıt yoksa, eğer, yaklaşan savaş bulutları okyanusta yapayalnız sosyalist birtek ülke için tehlike oluşturuyorsa; eğer, zengin köylülerin (köy kapitalist sınıfı; kulaklar) ve tüccarların (Nepmanlar) yükselen gücü sosyalist devlet için tehlike oluşturuyorsa, ve en sonu bu tehlike kapitalizmin restorasyonu için ciddi bir geçiş halkası işlevi görüyorsa, bu demektirki, tüm bu eğer'lerin toplamı, sanayileşmenin hızlı temposu için yeterli bir nedendir.

Bakan J. T. Murphy neler söylüyor:

Stalin, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşuna girişmekle, öteki ülkelerin işçilerinin dostça desteğini kazanacaklarından, ama en azından uzunca bir süre başka bir işçi devletinın yardımından yoksun kalacaklarından emindi. Stalin'e göre, Rusya devriminin yazgısı öncelikle şu sorun üzerinde toplanıyordu: Kapitalist dünya. Sovyetler Birliği'ne karşı yeniden bir savaşa girişmeden, Sovyetler Birliği güçlü bir sosyalist ülke haline gelebilir miydi? Bu soruya kaçamak bir yanıt vermek olanaksızdı. Stalin ve Bolşevik partisi bu soruyu olumlu yanıtladıkları takdirde güçlerini sonuna dek seferber etmelerini zorunlu hale koyacak dev bir görevle karşı karşıya geleceklerdi, olumlu yanıt verdiler ve NEP'in yürürlükte olduğu bir dönemde bu yanıtın verilmesinde öne geçen Stalin oldu. (21)

Dönemin koşullarında sanayileşmenin anahtarı ya da ana prensibi "genelde sanayinin ve özelle üretim araçlarının üretiminin hızlı bir gelişme temposu" idi. Bundan kaçınılmazdı.

Hızlı gelişme temposundan şu anlaşılmalıydı: Yeri temelde daha fazla yatırım. Bu demektirki, tüm planlarda, gerek devlet bütçe; gerekse de diğer planlarda yoğunluk esastır. Tüm güçler olabildiğince yoğunlaştırılmıyordu. Zira tempo bunu gerekiyordu. Ve bu zorunluluktur.

Planlarda yoğunlaşma; güçlerde yoğunlaşma; çalışmada yoğunlaşma!

Bu sanayileşmede yoğunlaşmaydı.

Daha yavaş bir tempo ve "daha sakin" koşullar altında çalışamaz mıydı? Bu soru, yalnızca o dönemi mevcut özgünlüğü ve tarihi çerçevesiyle değerlendirme yetisinden uzak kişilerce bugün sorulmadı. Stalin'de bu durumu sık sık tartıştı.

Daha yavaş bir tempo olamaz mı sorusuna şu yanıtı veriyordu: Soyut konuşulduğunda, eğer iç ve dış durumu gözardı etseydik, tabii ki yavaş bir

(20) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 460-461

(21) Anthoy, Barnett, Sovyetler'de Özgürlük, s. 203

tempo da izleyebildik. Ama mesele tam da şudurki, birincisi, iç ve dış durum gözardı edilmemelidir ve ikincisi, içinde yaşadığımız koşullardan hareket edildiğinde, tam da bu koşulların bize sanayimizin hızlı bir gelişme temposunu dikte ettiği kabul edilmek zorundadır. (22)

Demekki, özgün koşullar hesaba katıldığında yüksek kalkınma hızının zorunluluğu kendiliğinden anlaşılır.

Eğer mücadeleye ancak son derece elverişli koşullarla girilseydi, şüphesizki, tarihi yapmak elbette çok kolay olurdu. Elverişli, koşullarla mücadeleye girilmedi; girilemedi. emperyalist ablukanın canavarlığı, tek bir ülkede sosyalizm, nepman ve kulakların tehtidkâr gücü... elverişli olmayan koşullardı. Ve üstelik sosyalizm ekonomik ve teknik bakımdan son derece geri Rusya'da kuruluyordu.

Tarih, tarihsel süreçte ilerleyen sınıflara her zaman ideal ve uygun koşullar sunmaz.

Hızlı tempo, Sovyetler Birliği'nin "olmazsa olmaz" yazgısıydı.

Eğer diyor Stalin örneğin Almanya gibi gelişmiş bir sanayi ve tekniğe sahip olsaydık ve eğer diyor sanayinin tüm ekonomideki payı Almanya vb. gibi yüksek olsaydı sanayinin gelişme temposu bu keskinliğini taşımazdı, Oysa durum tersiydi. Ve üstelik Sovyetler Birliği'nin etrafı olabildiğince gelişkin ve modern endüstriyel tekniğe sahip ülkelerle çevrili.

Eğer diyor Stalin, *yeryüzünde proletaryaya diktatörlüğünü uygulayan tek değil de, birçok ülkesinden biri olsaydık; eğer örneğin, proletaryaya diktatörlüğüne Almanya ve Fransa'da da sahip olsaydık, sanayinin gelişme temposu bu yakıcılıkta olmazdı.*

Böyle bir durumda kapitalist-emperyalist kuşatma öylesine ciddi bir tehlike oluşturmazdı. Dolayısıyla, sanayii daha az hızlı bir tempoda geliştirilebilirdi. oysa durum tersiydi.

Dahası var;

Eniyisi Stalin'den dinyelelim:

Bizde, tüm ekonominin, bu arada tarımın da önde gelen unsurunun sanayi olduğu, sanayinin, onun yardımıyla geri ve dağınık tarımın kolektivizm temelinde değiştirilebileceği bir anahtar olduğu söylenir. Bu tümüyle doğrudur. Ve bundan bir an bile uzaklaşmamalıyız. Ama sanayi önde gelen unsur, tarımın gerek sanayi ürünlerini alan pazar olarak, gerekse de hammadde ve gıda maddeleri sağlayıcısı ve ulusal ekonomiye gereken donatımları ithal edebilmek için gereksindiğimiz ihracat rezervlerinin kaynağı olarak, sanayinin gelişimi için temeli oluşturduğu da unutulmamalıdır. Eğer tarım tamamen geri durumda bırakılırsa, eğer sanayinin tarımsal temeli güvence altına alınmazsa, eğer tarım yeniden yapılandırılmaz ve sanayiye uydurulmazsa, sanayi ilerletilebilir mi? Hayır, ilerletilemez.

Yeni tekik temelde yeniden yapılanmasını hızlandırmak ve ilerletmek için, gerekli olan üretim aletleri ve araçlarını tarıma maksimal olarak sağlama görevi bundandır.

-Ve devamla şu sonuca varıyor Stalin-;

Fakat bu görevi yerine getirebilmek için, sanayimizin hızlı bir gelişme temposu gereklidir. (23)

Başka şeylerin yanında, bir tek sosyalist ülke emperyalizmin ablukası

(22) Stalin, Eserler (Cilt-11), s. 212-213

(23) Stalin Eserler (Cilt 11) s. 216-217

altında onun silahlı saldırısını karşılayabilecek güce, kapitalist kuşatmanın ekonomik ambargosuna karşı ayakta kalabilme gücüne ulaşmak zorundadır. Lenin'in ekonomik bağımsızlık, batıya yetişme ve geçme, kendi kendine yeterli hale gelme tespitleri bu açıdan da ele alınmalıdır.

Sanayileşme zorunluluğunun ve hızının artık anlaşılır olduğu apaçık olsa gerektir.

Sağ kanadı temsil eden Buharin'in hatası, ülke içinde yeni dönemecin yüklediği görevi, sanayileşme hamlesini kavrayamaması, uluslararası ölçekte ise, sınıf mücadelesinin kazandığı ivmeye sırtını dönmesi ve buna uygun görevlere gözünü yummasıdır.

Sanayileşmenin hızlı temposu konusunda Stalin bir zorunlulukla karşı karşıyaydı. Sorun, düşman güçlerle çepeçevre kuşatılmış bir tek sosyalist ülkenin kendi öz güçlerine dayanarak fazla uzak olmayan bir gelecekte sanayileşmesiydi.

Bilinirki, *İkinci Ekim*'le birlikte, ilk kez Sovyetler Birliği'nde merkezi bir sosyalist planlamaya geçilmiş oldu. Ulusal çapta bir üretim bundan böyle önceden belirlenmiş bir plana göre gerçekleştirilecekti. Sovyetler Birliği'nde bu beş yıllık merkezi plan ilk kez bu "büyük hamle" yıllarında, 1928'in en son aylarında yürürlüğe girmişti. Ve bu başlıbaşına bir olaydı. Serbest piyasa ekonomisine dayalı kapitalist üretim anarşisi karşısında sosyalist üretiminin bir onuruydu bu. Bu onuru Sovyetler Birliği ikinci Ekim Devrimine borçludur.

Merkezi sosyalist planlama büyük hamlenin üç sac ayağından biriydi. Sanayileşme ile de dolaysızca ilişkisi vardı. Merkezileşmiş sosyalist planlama olmaksızın üretim sistemini rasyonel biçimde rayına oturtmak asla mümkün olamazdı.

Tarımın kolektivizasyonu ile sanayileşme ve onun temposu arasındaki ilişki ve koşutluk ciddi önemdeydi. Kapitalist ülkelerde tarım kapitalist biçimde geliştireceğinden (24) sanayi geliştirmeden kırı, makine ve traktörle beslemek olanaksızdı. Kolektifleşme aracılığıyla kırsal zeminde tarımdan sağlanan birikim olmaksızın (tabii ki yalnızca bu yolla değil) sanayiinin hızlı gelişme temposu sağlam zeminde yolalamazdı.

Büyük hamlenin üç sac ayağı da aynı oranda gerekliydi. Biribirini tamamlayan öğelerdi bunlar.

Büyük hamleye ilişkin Perinçek'in Stalin tarihi zorladı saptaması da yerli yerine oturmuş değil.

Şöyle diyor Perinçek:

Stalin 1930'larda esas olarak öncünün gücüne ve aktivitesine dayandı, bu manivela ile tarihi zorladı. (25)

Stalin'in esas olarak öncünün gücü ve aktivitesine dayandığı ne kadar doğrusya, "tarihi zorladı" saptaması da o denli yanlıştır. Tarihi zorlayan Stalin değil, Stalin'i zorlayan tarihti.

Stalin hep zorlukların, "ilk"le işe başlamanın insanı olmuştur.

Perinçek'te her nedense mantık tersine işliyor. Kaldı ki, Perinçek, "Stalin'den Gorbaçov'a" adlı kitabında bir dipnotta M. Belge ile girdiği kısa pole-

(24) Mao Zedung, Seçme eserler (5), s. 224

(25) D. Perinçek, Stalin'den Gorbaçov'a, s. 35

mikte, "tarihe devrimle müdahale"den sözediyor. Ayrıca hemen iki sayfa sonra öncü ile devrim arasındaki zorunlu bağlantı başlığı altında, "öncü, tarihe insan müdahalesinin bir ifadesidir" diyor (26)

Eğer öncü, tarihe insan müdahalesinin bir ifadesiyse ve eğer tarihe devrimle müdahale, Perinçek'çi mantıkta doğru bulunuyorsa, İkinci Ekim Devrimi diye adlandırılan 1929'daki devrimci "zorlama", "tarihi zorladı" vb. sözcükler yakıştırılmaz.

Sürdürelim.

Hızlı sanayileşme süreci beraberinde bazı sorunları da gündeme sokacaktı. Sanayileşme sürecine girilmesiyle birlikte, kent-kır ilişkilerinin çözülmesi temel zorunluluk olarak öne çıkıyordu. 1929'lara dek, NEP koşullarında, birçok sorunun ve özellikle sanayi-tarım arasındaki bölüşüm ilişkilerinin temelinde çözülmediği herkesçe bilinen gerçektir.

Kilit taşı: üretim ilişkileriydi. Bu halkanın çözümü canalcı noktaydı.

Ve Stalin bununla işe başladı.

Ölümüne yakın yıllarda Stalin üretim ilişkilerinin bu alanında yapılan büyük değişimi şöyle açıklayacaktı:

Hiç kimse 20-25 yıldır tarımımızdaki üretici güçlerin dev gelişmesini yadsıyamaz. Ancak, 1930 yıllarında kırsal bölgelerde eski kapitalist üretim ilişkilerinin yeni yeni, kolektivist üretim ilişkilerini kurmasaydık, bu gelişme olamazdı. Üretimde bu devrim yapılmıyorsa, tarımımızın üretici güçleri, bugün kapitalist ülkelerde olduğu gibi sürünmeye devam ederdi. (27)

Evet, Stalin İkinci Ekim'le sanayi-tarım düğümünü çözerek, üretim ilişkileri alanında temelli bir devrimi gerçekleştirmişti.

Stalin bu gerçeği zamanında saptadı. Otuzların hemen başında kırdaki kapitalist üretim ilişkilerini devirip, yerine, yeni kolektivist üretim ilişkilerinin geçirilmesini öngören politikayı belirleyip, sanayi-tarım, kent-kır düğümünü bu mihvalde çözdü. Tarımın kolektivizasyonu, kitlesel kolhoz hareketi, faşist daireyi kıran unsur oldu. Böylece, 1929'lara dek, kırdaki aygıt için önemli bir ayak bağı olan ve kapitalizmin yeniden dirilişi için ara bir halka işlevi gören kulak mülkiyetine son verildi. Bu, yalnızca, mülkiyet sorununun çözülmesi, NEP yıllarında gelişip tehlike arz eden pazar ilişkilerinin bertaraf edilmesi değildi. Bu aynı zamanda kolektif mülkiyet ilişkilerinin yeni ve canlı tipinin hayata geçirilmesi değildi; ama bu aynı zamanda, batıya yetişme ve onu geçme, kendi kendine yeterli olma, iktisadi bağımsızlık gibi önemli amaçların gerçekleştirilmesi için vazgeçilemez zorunluluktu.

Hızlı sanayileşme zorunluluktu.

Hızlı sanayileşmenin gerçekleşmesi için tarım-sanayi düğümünün çözümlenmesi zorunluluktu.

Tarım-sanayi düğümünün kolhoz formülü yoluyla kolektifleştirme yöntemiyle çözümlenmesi zorunluluktu.

Eski kapitalist ilişkilerin yerine yeni kolektif ilişkilerin kurulması zorunluluktu

Toplumsal üretimin önceden planlanmış merkezi bir plana göre yerine getirilmesi ve dolayısıyla planlamanın bu devrimle gündeme girmesi zorun-

(26) D. Perinçek, Stalin'den Gorbacov'a, s. 191

(27) Stalin, Son Yazılar, s. 120

Dolayısıyla tarihi zorlayan Stalin değil, Stalin'i zorlayan tarihsel süreçti; bu sürecin olguları, olayları ve koşullarıydı.

Harr Magdoff bile şunları söyleyebilmektedir:

Burada anahtar '1929'larda Sovyetler Birliği'nin içinde bulunduğu' durumdur, öncelikle zayıf ve gelişmemiş bir sanayi temelinde tarım ülkesidir ve kapitalist güçlerin saldırganlığına ve yıkıcılığına karşı koyacak gücü yoktur. O halde hızlı kalkınma yolunun tercihi gerekmektedir. (28)

Yıl: 4 Şubat 1931.

Stalin, "Sosyalist Sanayi Fonksiyonerlerinin Birinci Birlik Konferansı'nda" şu önemli konuşmayı yapar:

Zaman zaman, temponun biraz yavaşlatılıp yavaşlatılmayacağı, hareketin dizginlenip dizginlenmeyeceği soruluyor. Hayır, bu yapılamaz yoldaşlar! Tempo düşürülmemelidir! Tersine, güçler ve olanaklar ölçüsünde artırılmalıdır. SSCB'nin işçi ve köylülerine karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor. Tüm dünyanın işçi sınıfına karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor.

Tempoyu yavaşlatmak, geri kalmak demektir. Ve geri kalanlar yenilir. Ama biz yenilenler olmak istemiyoruz!

-Devamla-

Sosyalist anavatanımızın yenilmesini ve bağımsızlığını yitirmesini istiyor musunuz? Eğer bunu istemiyorsanız, o zaman en kısa sürede onun geriliğini ortadan kaldırmak ve onun sosyalist ekonomisinin inşasında gerçek Bolşevik bir tempo geliştirmek zorundasınız. Başka yol yoktur. Bu nedenle Lenin Ekim'in arifesinde: "Ya ölüm ya da ileri kapitalist ülkelere yetişmek ve geçmek", dedi.

İleri ülkelerden 50-100 yıl geride kalmış durumdayız. Bu arayışta on yılda kapa-mak zorundayız. Ya bunu başaracağız ya da un ufak olacağız. (29)

Bugünün gözlemleriyle geçmişini tahlil edenler, Stalin'in bu sözlerinden öğrenmek zorundadırlar. Öğrenmelidirler ki, Stalin'in Lenin'le aynı temel değerlendirmeyi paylaştığını bilince çıkarabilirler. İnsanlar öğrenmesini bildikçe berrak tahlillere varırlar. Ne diyordu Lenin? Ya ölüm ya da ileri kapitalist ülkelere yetişmek ve onları geçmek!

Bu cümlede ki derin öz kavranmalıdır.

Kavranmalıdır ki, tarımsal bir yapıda sanayileşmeyi gerçek anlamda destekleyebilecek "fazla"nın önemli bir bölümünün tarımsal alandan aranması gerektiği halde, bunsuz sanayileşmenin sakatlanacağı bilindiği halde, Stalin'e somutu yansıtmayan eleştirilenin yavanlığı ortaya çıkabilirdi.

Kavranmalıdır ki, Stalin'in, çalışma tempolarını frenlemek geç kalmak demektir. Ama geç kalanlar yenilirler. Oysa biz, yenilmek istemiyoruz. Hayır, biz bunu istemiyoruz yargılarındaki derin anlam gün ışığına çıkabilirdi.

Marksist yeniden üretim teorisine göre, bir ekonominin büyüebilmesinin, bir toplumun gelişebilmesinin yolu, artan yeniden-üretim gerçekleşmesi yoludur. Birikim olmaksızın bu işin olamayacağı da işin abc'sidir. Sovyetler Birliği'nde bu işin 1929'lara gelinceye dek esasta çözümlendiği söylenemez. Evet, Sovyet ekonomisi genişleyen yeniden-üretim zemini üzerinde otuzların başına dek, büyük mesafe katetmiştir; ama bu yeterli değil-

(28) Uluslararası Dünyada Sosyalizm Konferansı- 21. Yüzyıl Eşiğinde Sosyalim, s. 55

(29) Stalin, Eserler (cilt-13), s. 45-46/ Ayrıca bkn. Leninizmin Sorunları, s. 408-409

dir. Saptanan temel amaçlar için bu yeterli değildir. Sosyalist sanayi hacmini her yıl büyütmede, birikim sağlamaktadır; ama nedir ki, büyük sanayi ulusal ekonominin yalnızca bir bölümüdür. Ulusal ekonomide egemen olan da bu ekonomi değil, küçük köylü ekonomisidir. Küçük köylü ekonomisi de genişleyen yeniden-üretim temelinde değil, basit yeniden-üretim temelinde yol almaktadır. Ve hatta zaman zaman basit yeniden-üretimi bile gerçekleştirememektedir.

Soru şudur: Tüm ulusal ekonomiye egemen olan ve basit yeniden-üretimi bile zar zor gerçekleştiren küçük köylü ekonomisi temelinde dayanarak sosyalist sanayii artan bir hızla ilerletilebilir miydi.

Ekonomi-politik, bunu *olası görmez*. Ve bu görüş herkesçe de paylaşılır.

Dolayısıyla, Sovyet ekonomisine birikim sağlayacak, onu, genişleyen yeniden üretim rayına oturtacak duruma sokmak gerekti. Bu da ancak ulusal ekonominin tarımsal temelini değiştirmekle mümkündü. Tarımsal temeli değiştirmenin iki seçeneği vardı.

Birincisi, kapitalist yol.

Bu yol benimsendiği takdirde, kapitalizmi kurarak, tarımsal işletmeler büyütülerek, genişleyen yeniden üretim sağlanacaktı. Fakat bu yol köylülüğün yoksullaşması ve kapitalizmin yeniden ihyası demektir. Sosyalizmle bağdaşmayan bu yola girilemezdi.

İkincisi, tarımda kolhoz ve sovhozları kurma, böylece küçük ve dağınık köylü işletmelerini, basit yeniden-üretim zemininde demirlemiş bu işletmeleri, teknik ve bilimsel temelle donanmış büyük kolektifler içinde genişleyen yeniden-üretimi sağlama yoluydu.

Kırsal kapitalist unsurlarına yaşam hakkı tanımayan bu yol, sosyalist yoldu ve aygıtında çıkarınaydı.

İşte, tarımda kilitlenen bu düğümü, sanayileşmeyi rasyonal biçimde finanse ederek "fazla"nın tarımdan sanayi sektörüne akmasına engel olan bu düğümü, Stalin ikinci yolu seçerek çözdü.

Üretim ilişkilerinde nitel bir dönüşümü ifade eden ve üretici güçlerde muazzam çapta büyümeyi sağlayan bu yol, aynı zamanda sanayinin hızlı temposunu besleyen ve ona dayanak oluşturan vazgeçilemez bir kaynaktı. Bu yolla, tarımdan tarım akışına akan ürünlerin miktarında olabildiğince bir artış meydana gelecek, bu ürünlerin yardımıyla iyice beslenen sanayi iki ayağı üzerine sağlamca basabilecekti.

Bir araç içinde belirtelimki, sanayileşme süreci yalnızca tarımsal sektördeki "fazla"nın sanayiye akmasıyla değil, aynı zamanda sanayinin kendi iç kaynakları aracılığıyla sağlanır.

Sovyetler Birliği'nde tarım-sanayi ilişkileri büyük atılımla 1929'da yukarıdan bir devrimle çözülmüş (halkın aşağıdan dolaysız girişkenliği ekseninde), tarımsal fazlayı morsetme mekanizması kurulmuş ve birikim araçları vasıtasıyla sanayi atılımı kalkmıştır.

Merkezleşmiş sosyalist planlamayla birlikte sanayileşme politikası da açıklığa kavuşmuş oluyordu. Ulusal ekonomi içinde sanayie, sanayi içinde üretim araçları üreten kısma, bunda da öncelikle ağır sanayiye, ağır sanayi içinde de metalurji, makine imali, madencilik, enerji gibi dallara öncelik vermek sosyalist sanayileşme politikasının belirgin çizgileriydi. Yüksek bir ser-

maye politikasının belirgin çizgileriydi. Yüksek bir sermaye birikimi oranı da bu kapsamda öncelikler arasındaydı.

Özet olarak, 1929'lardan başlayarak Stalin'in önderliğinde büyük dönüşüm yaşanıyordu, sosyalist kuruluşun bütün cephelerinde bir dönüşümdü bu. Kırın ve kent kapitalist unsurlarına karşı, kararlı saldırı, tayin edici başarıların yolunu açmıştı. Gerek emek üretkenliği, gerek sanayi ve gerekse tarımsal alanda fevkalade dönüşümlerle çalkalanıyordu dönemin Sovyetler Birliği.

1929 yılı yalnızca sanayi alanında köklü bir dönüşümün başlangıcı değildi. Bununla bağlantı içinde tarım alanında, Sovyet kırında da muazzam çapta dönüşümlerin dönemeciydi bu yıl. Tarım alanında kulakları sınırlandırma politikasından, onları sınıf olarak ortadan kaldırma politikasına geçilmişti. Ve daha önce de açıkladığımız gibi üretim ilişkileri bazında köklü dönüşüm, yeni sosyalist üretim ilişkileri tam da bu politikanın uç veren körpe komünizm sürgünleriydi.

Bu büyük dönüşüm yılına dek kulakların yalnızca sömürücü eğilimleri sınırlandırılmıştı. Bunun ötesine, onları ortadan kaldırma noktasına dek iş götürülmemişti. Bu, NEP'in gereği idi de.

Ne zaman ki, tarım bölgelerinde Sovyet iktidarına dayanak oluşturabilecek büyük sayıda Sovhoz ve kolhozlar kurulmaya başlandı ve bir temel sağladı ve ne zaman ki kulağın kapitalist üretimi yerine, kolhoz ve sovhozların sosyalist üretimini geçirme olanağı doğdu, işte o zaman kulağa karşı kararlı bir mücadele, sınıf olarak yoketme yoluna gidilebildi. Bu işin iktisadi cephesiydi. Bu durumu Stalin şöyle açıklıyor:

Şimdi artık kulağa darbeyi indirmek için onun direncini kırmak, onun sınıfsal niteliğini ortadan kaldırarak yerine kolhozların ve sovhozların üretimini koyabilmek için yeterli bir maddi temelimiz vardır (30)

"Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt" adlı ünlü makalesinde Stalin, Kulakları ne yapmalı? sorusuna şu yanıtı verir: "Kulak, sovyet iktidarının düşmanıdır. Onunla aramızda barış yoktur ve olamaz."

Ve daha ileride şöyle açıklar:

Biz, onların sömürgeci eğilimlerini sınırlandırma politikası uygulayarak, bu kan içicilere, bu akreplere, bu vampirlere katlandık. onlara gözyumduk, çünkü kulak işletmelerinin, kulak üretiminin yerine koyacak hiç bir şeyimiz yoktu. Şimdi artık onların ekonomilerinin yerini, kolhozlarımızın ve sovhozlarımızın ekonomisi ile, elverişli bir biçimde doldurma olanağına sahibiz. Şimdi artık bu akreplere, bu kan içicilere daha uzun zaman katlanmamız için hiçbir neden yok. Kolhozları ateşe veren, kolhozcu militanları öldüren ve ekim işlerini baltalamaya çalışan bu akreplere, bu kan içicilere daha uzun zaman gözyummak, işçilerin ve köylülerin çıkarlarına karşı durmaktır. (31)

10 Şubat 1930'da *"Sverdlov'lu Yoldaşlara Yanıt"*ta da kulakları sınıf olarak tasfiye etmenin yöntemi, kitlesel kolektifleştirme yöntemidir diyerek kırdaki bu düğümü çözme metodunu berrakça çözümlerler (32)

Bu yöntem eşliğinde kırdaki kulaklara karşı tabandan yoğun ve yaygın

(30) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 362-363/Ayrıca bkn. Stalin, Eserler (cilt-12), s. 149

(31) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 398/Ayrıca bkn. Stalin, Eserler (cilt-12), s. 196

(32) Stalin, Eserler (Cilt-12), s. 165

mücadele başlar. Bu, bir devrimdi; tarımda devrim. Ve bu, dev adımlarla Sovyet kırında bir baştan öbür başa sürdürülen muazzam bir atılımdı.

Sanayideki dönüşümün hızı bu alanda da sürüyordu. Kolektifleşme hızlandırılmış tempolarla uygulanıyordu. "Birinci Beş Yıllık Planın Bilançosu"nda Stalin parti bu hızlı tempoyu uygulamakta haklı mıydı diye sorar ve bu soruyu olumlu yanıtlar. Ve yer yer vuku bulan yanlışlıklara ilişkin de açıklamada bulunur." Evet, -der Stalin- her ne kadar, burda da, bazı yanlış tutumlara sürüklenme hallerine karşı korunulmuş olunmasa da, elbette haklıydı -parti der-".

Daha 1930'ların ortalarına ulaşıldığında önemli başarılar elde edildi.

Bu başarılarla önderlik eden Stalin'di.

Sosyalist sanayileşme ve tarımın kolektifleştirilmesinde ve bu çizginin savunulmasında Stalin'in katkısı, azmi, iradesi ve önderliği asla tartışma konusu yapılamaz. Denilebilirki, gerek sanayinin sosyalist dönüşümünde, gerek tarımın kolektivizasyonunda çok hızlı bir tempo gerekli miydi? Köylülerle gereğinden fazla gerginlik yaratan bu tempo uygun bir politika mıydı?

Unutulmasın ki, tarih sorunu böyle koymuştu!

Olgular, olaylar, koşullar başka bir seçeneği sunmuyordu. Buharin'in seçeneği uygulanamazdı. O, kapitalizmle bütünleşmenin teorik programıydı. Bunu açıklamıştık. Tek doğru seçenek kırdaki ve kentte kapitalizmin son burçlarını da II. Ekim'le ele gecirmekti. Tarihi anlamak gerek! Zorlukların ve zorunlulukların bir büyük insanını anlamak gerek. Ya yok olmak, ya tam hızla yol almak!

Tarih sorunu böyle koyuyor!

Yaşamın devindirici eylemi Stalin'i doğruladı. Ve sosyalizm yaşamın kendisi oldu; hem de birkaç üç yılda.

Bakın "En Büyük Dostluk" adlı bir makalesinde Mao, Stalin önderliğindeki sosyalist dönüşüm için neler söylüyor:

"Yoldaş Stalin... Sovyetler Birliği'nde komünizmin kuruluşu teorisine katkıda bulundu." (33) (abç) Mao'nun bu çarpıcı değerlendirmesi susarak geçiştirilebilir mi?

KOLEKTİFLERDE YÖNTEM: ZORLAMA MI, GÖNÜLLÜLÜK MÜ?

En çok karaçalınan, saldırılan, çarpıtılan bir alanla karşılaşıyoruz.

Gerçeklerin pervasızca rafa kaldırıldığı sorundur bu. Bilinirki, Marksizm-Leninizmin kolektivizasyonundaki ana ilkesi ve asla gözardı edemeyeceği yolu gönüllülüktür, iknadır, inandırmadır. Tüm bir Sovyet tarihi tanıklıktır, Stalin zoru asla öne çıkarmadı; ve tarımın sosyalist dönüşümünde daima gönüllülük ana ilkesine bağlı kaldı. Eğer gerçeklerin, eğer koca bir S. Birliği tarihinin tanıklığına sığınılacaksa bunun aksi tanıtlanamaz.

Marksizm-Leninizm Stalin'in tuttuğu yoldu. Ve O, Marks, Engels, Lenin'in bu sorundaki teorilerine bağlı kaldı.

Ne diyordu teori kolektifleştirmeye dair?

Marksizmin tanıklığına başvuralım.

(33) Mao Zedung, Teorik ve Siyasal Düşünceler, s. 215

Önce Engels'in tanıklığına. "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu"nda şöyle diyordu: Öyleyse küçük köylüler karşısındaki konumumuz nedir? Ve iktidarı ele alacağımız gün onlara karşı nasıl davranmalıyız?

Önce, Fransız programının şu sözü yerden göğe kadar doğru: Küçük köylünün kaçınılmaz yokoluşunu önceden görüyoruz, ama biz bu yokoluşu çabuklaştırmakla hiç de yükümlü değiliz.

Sonra, iktidara geçtiğimizde, büyük toprak sahipleri için yapmak zorunda kalacağımız gibi, küçük köylüler için (karşılığını ister ödeyerek, ister ödemeyerek) zorla kamulaştırmayı aklımızdan bile geçiremeyeceğimizde bir o kadar açık. Küçük köylü karşısında ödevimiz, ilkin, onu buna zorlayarak değil, ama örnekler aracıyla buna götürerek, ve toplumun yardımını onun buyruğu altına koyarak, onun bireysel mülkiyetini ve işletmesini, kooperatif işletmeye dönüştürmektir. (34) (abç)

İkinci tanığımız Lenin. "Tarım Komünleri ve Tarım Artelleri Birinci Kongresinde Verilen Söylev"de işte Lenin'in söyledikleri:

Biz köylülere, ancak, ortaklıklar ve arteller yoluyla ortaklaşa tarımın yararlarını fiilen göstermeyi başarırız; ancak, ortaklıklar halinde, arteller halinde örgütlenecek köylüye yardım etmeyi başarırız, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı, köylüye, gerçekten haklı olduğunu tanımlayabilecek sürekli ve elle tutulabilir şekilde, sayısız köylü yığınlarını gerçekten kendi safına çekebilecektir. ...Uzak kırların derinliğinde tek başına şuraya buraya serpiştirilmiş milyonlarca işletmemiz var. Bu işletmeleri, herhangi aceleci bir yöntemle, bir kararnameyle, dışardan ve uzaktan uygulamaları bir eylemle değiştirmek istemek büyük bir ahmaklık olur. (35)

Şimdi de Stalin'in kendisini dinleyelim:

İlkin "Başarı Sarhoşluğu" makalesinden: Zorla kolhoz dikilmez orta yere. Bu, budalaca ve gerici bir şey olurdu. (36)

Şimdi de "Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt" yazısından: Komünleri ne yapmalı, onları dağıtmak gerekmez mi? -sorusunda bağlantılı olarak şöyle der Stalin-Hayır, hiç de gerekmez, onları dağıtmak için hiç bir neden yok. Gerçek komünlerden söz ediyorum, yoksul hayal ürünü komünlerden değil. ... ŞU yakın zamanlarda kurulan yeni komünlere gelince, bunlar, ancak, köylülerin etkin desteğiyle ve bu köylülere tüketim araçlarını birleştirmeleri zorla kabul ettirmeksizin, kendi istekleriyle örgütlendirilmişlerse, varlıklarını sürdürebilirler. (37)

Sovyetler Birliği'ni yakından inceleyen, STALİN kitabının yazarı J.T. Murphy'de şöyle diyor:

Stalin, bütün çiftliklerin bir anda kolektifleştirilmelerini savunmadı. Yavaştan başlamak, yoksul ve yarı-yoksul köylüleri kazanmak ve onları, çiftliklerini gönüllü olarak kolektif işletmelerde birleştirmeye teşvik etmek gerektiğini ileri sürdü. (38) (abç)

Şimdi de Anna L. Strong'un incelemelerini aktaralım. Strong, kolektifleştirilmenin en yakın tanığıdır üstelik. Pratiği bizzat yaşamıştır.

Amerikalı yorumcular genellikle kolektif çiftliklerden Stalin'in zorlaması ola-

(34) Marx, Engels, Seçme Yapıtlar (3), s. 571

(35) Lenin, İşçi Sınıfı ve Köylülük, s. 394

(36) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 373

(37) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 397

(38) J. T. Murphy, Stalin, s. 232

ak söz ederler. Hatta kolektif çiftliklere girsinler diye milyonlarca köylüyü bile bile açıklıktan öldürdüğünü bile iddia ederler. Bunlar gerçek değil. O yıllarda kırsal kesimleri gezdim ve olup bitenleri biliyorum. (39)

Ve daha ileride şöyle devam ediyor Strong:

Ben kolektifleştirmenin 1929 güzünde, Aşağı Volga'da bir fırtına gibi patladığını gördüm.

Bu, 1917 devriminden daha derin değişiklikler yapan bir devrimdi ve onun olgunlaşan meyvesi idi. Çiftlik işçileri ile yoksul köylüler, hükümet yardımı ile durumlarının iyileşeceğini umarak öncülük ediyorlardı. (40)

Söyler misiniz yığınların tabandan gönüllü etkin katılımını almadan hangi kolektifleştirme fırtına gibi patlayabilir? Tarihte buna örnek verilebilir mi dersiniz?

Gerçeklerin tanıklığında sorunu daha yakından ele alıp orta köylü sorununa geçelim istiyoruz. En çok çarpıtılan, tarihle en çok oynanan alandır bu. "Eleştiri" şudur: Stalin, orta köylüyü zorla kolektiflere soktu.

Gerçeklerle alay eşliğinde tarihsel bir güldürü denir buna.

Köylülük üzerine, bu arada orta köylülüğe dair Stalin'in **eserine başvurulum**. Stalin, bizim koşullarımızda köylülük der çeşitli gruplardan oluşur. Bunlar: yoksul köylülük, orta köylülük, ve kulaklardır. Ve apaçık şu çözümlenemede bulunur: "Yoksul köylülük işçi sınıfının dayanağı, orta köylülük müttefiki, kulak ise sınıf düşmanı: bu toplumsal gruplara karşı tutumumuz budur." (41)

Kolektifleşmede esas politikanın bu sınıf ilişkileri zemininde hayat hakkı bulduğu tartışmasıdır. Asıl olan özgür katılımdır, yani gönüllülüktür. Fakat bilinirki, milyonların katılımıyla coşkunun bir sel gibi ilerleyen yıllarda kolektifleşmede zaman zaman aşırılıklara kaçıldığı ve gönüllülük ilkesinin çignendiği durumlar da olmuştur. Ve bu duruma dikkati çekenin de yine Stalin olduğu bilinen şeydir.

İşte söyledikleri:

... bizde zaman zaman meydana gelen nedir? Kolhoz hareketine özgürce katılma ve yerel özellikleri dikkate alma ilkesinin bazı bölgelerde çignenmemiş olduğu söylenebilir mi? Hayır, ne yazık ki, söylenemez (42)

Bir başka yerde:

Köylü sorununda yanlışlıkların kökü nedir? -sorusuna şu yanıtı verir- Orta köylüye karşı yanlış davranmaktır. Orta köylü ile ekonomik ilişkilerde zor kullanmaktır. Orta köylü yığınları ile ekonomik ittifakın baskı önlemlerine değil, orta köylüyle bir anlaşmaya, orta köylü ile bir ittifaka dayanması gerektiğinin unutulmasıdır. (43)

Daha ileride:

Sınıf düşmanlarımıza karşı mücadelede zorunlu ve yararlı olan zorun, bizimle müttefik olan orta köylüye karşı kullanıldığı zaman hoşgörüsüyle karşılanmayacağı ve zararlı olduğu unutuluyordu.

Evet, bunlar olgular.

Peki bu apaçık gerçekler tersyüz edilebilir mi?

(39) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 54

(40) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 55

(41) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 293/ Ayrıca bkn. Stalin, Eserler (cilt-12) s. 44

(42) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 374/ Ayrıca bkn. Stalin Eserler (Cilt-12) s. 172

(43) Stalin, Leninizmin Sorunları, s. 380/ Ayrıca bkn. Stalin Eserler (Cilt-12) s. 177-178

Dönemin koşullarında tarımsal kolektifleşme hareketindeki başlıca yanlışlar Stalin tarafından şöyle açıklanıyordu.

Birincisi; gönüllülük ilkesinin yer yer çiğnenmesi. Partinin ve tarım arteli örnek-tüzüğünün öngörülerine zaman zaman uyulmaması.

İkincisi, Ekonomik, kültürel vb. bakımdan son derece değişik, birbirinden ayrılan bölgelerin bu bölgesel özelliklerinin ve bölgesel koşulların dikkate alınmasını öngören kuralların yer yer çiğnenmesi.

Üçüncüsü. Kolektifleştirmenin alt biçimlerinden daha üst biçimlerine geçerken henüz bitirilmemiş alt biçimlerin yer yer atlanması ve dolayısıyla yığınların hareketinin ilerisinde gidilmesi. Yığınları kendi öz deneyimi ile inandırarak ileri çekme Leninist ilkesi yer yer ihlal edilmiştir.

Yıkımsız inşa olmaz. Her yıkımda da, her coşkulu atılım döneminde de, her büyük dönemecin her büyük atılımında dabazı aşırılıkların olması-zira bu eşsiz bir ikinci ekim devrimiydi- kaçınılmazdır. Yığınların kabaran öfkesinin aygıtça kontrol edilemeyeceği anlar hiç de az değildir her büyük devrimde. Bundan, temel rotanın yanlışlığı değil, yer yer bazı aşırılıklarla zedelendiği sonucu çıkarılmalıdır.

Orta köylüye karşı zaman zaman sürdürülen aşırı önlemlere, zor yönetime karşı dalgakıran rolünü üstlenen Stalin olmasına karşın, (Gerek, "Başarı Sarhoşluğu" ve gerek, "Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt" makaleleri bu aşırılıklara bir tavır alıştır bir bakıma) bu aşırılıkları ve zor'u Stalin'in eline tutuşturup, onun hanesine yazanların, madalyonun öteki yüzünü nedense hiç görmek istememeleri oldukça garip değil mi sizce?

Böylece sorunumuzun bir başka yanına ulaşıyoruz: Toplumsal bir grup olarak kulak cephesine.

Bir de madalyonun bu yüzüne dönelim.

Kolhozları ateşe veren, yoksul köylüleri öldüren, kundaklama, cinayet vb. yöntemlerle işe soyunan kulaklara ne demeli? Buğdayı stoklayıp ülkeyi açlıkla karşı karşıya bırakan kulaklara ne demeli?

Stalin'e "canı", "haydut", "katil" diye damların başına çıkıp avazı çıktığı kadar bağırıp, küfredenler, madalyonun bu yüzünü neden görmek istemezler ki?

Strong'dan dinliyoruz:

Kulaklar, kundakçılığa ve cinayete kadar varan bütün araçlarla bu harekete-kolektifleşme hareketine. Benim notum: FA-şiddetle karşı koyuyorlardı. (44)

Dahası var:

Kulaklar kolektife ait hububatı yakarak ve hatta cinayet işleterek karşı saldırıya geçiyorlardı. (45)

Bu da Stalin karşıtı Anthony Barnett'ten dinleyelim. Onun, *Sovyetler'de özgürlük* kitabında konuşturduğu dönemin insanlarından dinleyelim:

Kırsal kesimde, kolektif çiftlikler kurulması işinde çalışıyordum-ülkedeki en büyük toplumsal devrimin en civıvli zamanında... Öteki komsomollarla birlikte ben de arazilerde kulaklarla karşı karşıya gelmişim ve kır meclislerinde onlarla tartışmalar oldu. Bizi, herekler, yabalar, kötü posulalar ve pencerelerden attıkları taşlarla tehdit ediyorlardı. Bir kez... kulaklar iğrenç bir suç işlediler. Bir gece bölmesinde uyu-

(44) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 55

(45) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 56

yan traktör şoförü Peter Diyokov'a pusu kurdular, üzerine gaz döktüler ve ateşe verdiler. (46)

İşte, aşırılıklar, kulaklara karşı çığırından çıkan saldırı furyası bu koşullarda başladı. Kendisine saldıran hububatı yakan, yoksul köylülerin hayvanlarını öldüren, cinayet işleyen bu vampirlere, bu kan emici sömürücülere karşı "ileri" giden saldırı işte böyle koşullarda başladı; ve yoksul köylüler bu koşullarda karşı saldırıyı geliştirdiler.

Tarihin bu kesitini anlamak gerekir. Araştırmaya dayanmayan değerlendirmelerle gerçeklere ulaşamaz. Mantık zorlamalarıyla hayali kurgular çoğaltılabilir; ama gerçek asla yakalanamaz.

SONUÇLARIYLA İKİNCİ EKİM YA DA MUAZZAM DÖNÜŞÜM

Burjuva propaganda bu dönemi daha çok ölenlerin sayısıyla açıklama yoluna gidiyor. Bunun yanlışlığı bir yana, devrim, yıkımsız olmaz, her şeyin bir bedeli vardır. Bu, cepheleşen iki taraf için de geçerlidir. Ne var ki, Thomas Angotti'nin dediği gibi *sayılara dayalı bu ahlakın arkasına sığınmanın altında, komünizmin her anında faşizm kadar, belki daha beter, baskıcı ve zalim olduğunu gösterme arzusu yatmaktadır.*" (47)

Bu dönemi, bu muazzam ikinci ekim devriminin getirdikleri, kazanımları açısından ele almak, Stalin önderliğinde saptanan ve uygulanan siyasal hattında doğruluğunun pratik bir tanıtı olacaktır. O muhteşemi dönem anlamımıza, yorumlamamıza ve bundan öte Stalin'i anlamamıza önemli bir temel oluşturacaktır bu.

Önce, projektörlerimizi, büyük atılımın öncesine, 1924'lü yıllara çevirelim. Yani, 1929 öncesine.

NEP'in henüz ilk yıllarıdır. Bu dönem, henüz kapitalizme-özellikle kırdarda- yaşama hakkının bir ölçüde tanındığı dönemdir. Kapitalist kesimin sanayideki payı, tüm sanayinin beşte bir oranındadır. Tarım kapitalisti sınıfı (kulaklar) hala ayaktadır. Nepmanlar varlıklarını sürdürmektedir. Kolhoz ve Solhozlar henüz noktacak gibidirler. Kırdaki kulak ekonomisi kendisini kuvvetle hissettirmektedir. Serbest piyasa ilişkileri bir ölçüde yaygındır. Tarım ile sanayi arasındaki ilişki giderek kördüğüm olmuştur. Kırdaki mevcut üretim ilişkileri aygıtın ilerlemesini tıkamakta, üretici güçlerin serbestçe gelişmesine köstek olmaktadır. Ve bu durum genişleyen yeniden-üretim önünde ciddi bir engeldir. Metaların değişimi ve dolaşım alanında durum hiç de iç açıcı değildir. Sosyalist kesimin payı yarı yarıyadır.

Dahası, bu dönemde sanayi, bilhassa da ağır sanayi yeterli değildi. Bir türlü üretimi savaş öncesi düzeye ulaşamıyordu, üretimi. Kapitalist kesimin sanayideki payı % 20 civarındaydı. Tarım açısından da durumun parlak olduğu söylenemezdi. Her ne kadar 1917 Ekimiyle büyük toprak sahipleri sınıfı alaşağı edildiyse de kulaklar henüz sınıf olarak tasfiye edilememiş ve kulak ekonomisi önemli bir güç olarak Sovyetleri tehdit ediyordu. Tarım geri, dağınık, ilkel araçlarla bireysel küçük köylü işletmelerine dayalıydı. Ve bu haliyle üretiminde bir artış olanaksızdı.

(46) Anthony Barnett, *Sovyetler'de Özgürlük*, s. 151

(47) Anna Louise Strong, *Stalin Dönemi*, s. 45

Sonra, projöktürlerimizi 1929'daki ikinci ekimden birkaç üç yıl sonrası-na çevirelim.

Kapitalizmin kırdada ve kentte yaşama hakkının elinden alındığı dönemdir bu. Kulaklar tasfiye edilmiştir. Nepmanlar artık yoktur. Kulak iktisadının güçlü biçimde kendini ortaya koyduğu tarım ve bireysel, dağıntık, geri bireysel küçük üretimin yaygın olduğu işletmeler artık yerini makineli ve modern teknikle donanmış tarıma bırakmıştır. Tüm ulusal ekonomiye solhoz ve kolhoz gibi sosyalizm bu iki sektöre egemen hale gelmiştir. Gelişmiş bir ağır sanayi, daha da gelişmiş makine sanayii modern teknik temel üzerine oturtulmuştur. Daha da önemlisi kapitalizm sanayiden bütünüyle kapıdışı edilmiş bulunuyordu. 1930'ların ortalarında sanayi savaş öncesinin yedi katını aşmış bulunuyordu. Aynı dönemde dört yüz bin traktör vardı. Ve bu hiç de azımsanamazdı.

Bu döneme ilişkin bilanço sunarken, Sovyet kaynaklı ya da Stalin yandaşı olanlardan çok hem tarafsız ve hem de Stalin karşıtı araştırmacılara yer vereceğiz. Özellikle İsaac Deutscher'aya geniş yer vereceğiz. Bu ünlü Troçkist ve ünlü Stalin düşmanına. Yer vereceğizki, büyük atılımın sonuçları karşısında ister istemez kollarını nasıl iki yana düşürdüğünü okur görebilsin. Stalin düşmanlarının Stalin'in başarıları karşısında nasıl diz çöktüklerini bizzat bu yazarlardan aktaracağız. Bu yöntemle okuru tek yanlılıktan da kurtaracağız.

Dinleyelim:

Batıdaki dostlarıma derim ki: Bu tarihin en büyük dinamik devrimlerinden biriydi, belki de en büyüğü. Yalnız Rusya'nın yaşamını değil, dünyanın yaşamını da değiştirdi. (48)

Anna Louise Strong'dan dinledik bunları. Strong'un bu söylediklerini doğrularcasına Stalin düşmanı İsaac Deutscher'a da şunları yazıyor "Stalin" adlı incelemesinde:

Üretimimin maddi aygıtı (bu aygıt, 1930'larda, Avrupa'daki orta büyüklükte herhangi bir milletinkine oranla hala çok zayıftı.) Öylesine süratle genişlemiş ve güçlenmişti ki, Rusya, Avrupa'nın en önde gelen sanayi gücüne sahipti şimdi ve dünyada ikinci geliyordu. On yıldan pek az fazla bir süre içinde, şehirlerinin ve kasabalarının sayısı iki katına ulaşmıştı. Her dereceden okulların sayısı büyük çapta artmıştı. Halkın tümü, eğitim görmüştü ve zihni öylesine uyanmıştı ki, onu yeniden uyutmak olanaksızdı. Halkın bilgi, bilim ve sanat öğrenmek konusundaki açlığı ve isteği, Stalin hükümeti tarafından o ölçüde uyandırılmıştı ki, tatmin edilemeyecek ve tedirginlik veren bir duruma gelmişti. Şunu da belirtmek gerekir ki Stalin Rusya'yı Batının o günkü etkilerinden uzak tutmakla birlikte, Batının "kültür mirası" diye adlandırdığı şeye karşı duyulan her çeşit ilgiyi desteklemiş ve teşvik etmişti. Belki de başka hiçbir ülkede, genç insanlar, öteki milletlerin klasik sanatına ve edebiyatına, Rusya'da olduğu kadar büyük bir ülkede, sevgi ve saygı duymamışlardı. Nazizm ile Stalinizmin eğitim metodları arasındaki önemli farklarından biriydi bu. Farklı olan bir başka noktada, Stalin'in kendi dünya görüşüne uymayan Rus klasiklerini duymakten genç kuşağı yoksun kılmayışıydı. (49)

Ve daha ileride şöyle demek zorunda kalacaktı Deutscher'a:

(48) İsaac Deutscher, Stalin (1), s. 395-396

(49) İsaac Deutscher, Stalin (1), s. 394

"Stalin'in yönetimini ele geçirdiği millet, sayıları pek az olan okumuş kimseler ile ileri fikirli işçiler sayılmazsa ilkel insanlardan oluşan bir millettir." (50)

Ve unutulmasın ki, Stalin bu "milletle" dayanarak birkaç üç yıllık kısa bir sürede Avrupa'nın önde gelen sanayi gücüne ulaşmıştı. Stalin düşmanı Antonio Carlo, "Sovyetler Birliği'nin Sosyo-ekonomik Karakteri" adlı incelemesinde bir dizi çarpıtmaya karşın, şunları söyleyebiliyordu: Özellikle 1928-1950 döneminde endüstriyel üretim altı kat yükseldi. (51) Şunları aktaran da Carlo'dur: Sovyet ağır endüstrisi, 33 yıl içinde % 39.5'ten % 73.1'e muazzam bir sıçrama yaptı. (52) Tabii bunu söyleyen Carlo, aynı incelemesinde şunları yazmaktan da geri kalmıyor. Diyor ki, Sovyet halkı, ülke düşmanları tarafından kuşatıldığı ve varlığı tehdit edildiği sürece, Stalinist endüstrileşmenin "kahramanlık" çağının yoksunluklarına katlanmaya hazırды.

Deutscher ile sürdürüelim:

Çünkü "yirmi yıl içinde yirmi kuşağın yapacağı işin gerçekleştirilmiş olduğu" Stalinist Rusya için, herhangi bir ihtilalci millet için olduğundan daha kolaylıkla söylenebilir mi? (53)

Ve işte uzunca bir pasaj daha:

Halk, Stalin'e karşı büyük bir minnettarlık duyuyordu; takdir ediyordu onu. Resmi propagandanın soğurduğu duygular değildi bunlar; gerçek ve samimi duygulardı.

...Stalin'in oynadığı rol hakkındaki bu yeni değerlendirme ve beğenme sadece zafer sarhoşluğundan doğan düşüncelerden ileri gelmiyordu. Rusya'nın ve özellikle doğu bölgelerinin yoğun bir şekilde sanayileştirilmesi gerçekleştirilmemiş olsaydı, zafer kazanılamazdı. Çok sayıda çiftliğin kolektifleştirilmesi gerçekleştirilmemiş olsaydı da kazanılamazdı. Bir traktör ya da herhangi bir makineye elini bile sürmemiş olan 1930 yıllarının mujiği, modern bir savaşta pek işe yaramazdı. Makina-traktör merkezlerinin yardımıyla yürütülen kolektifleştirilmiş çiftçilik (tarım), köylüyü, motora savaşa hazırlayan bir okul olmuştu. Eğitim düzeyinin hızla yükselmesi, Kızıl Ordu'nun büyük miktarda becerikli subay ve asker yedeği yapabildiğini sağladı. Hitler'in Rusya'yı işgale hazırlanmasından tam on yıl önce şöyle demişti Stalin: İlerlemiş ülkelerden elli ya da yüz yıl gerideyiz. On yıl içinde arayı kapamalıyız. Ya bunu yaparız ya da onlar bizi ezer." Bu sözleri hatırlayan halk, Stalin'in peygambere tahminlerde bulunduğunu ve tahminlerinin gerçekleştiğini düşünüyordu. Gerçekten de, Rusya'nın modernleştirilmesinde bir iki yıl geç kalınmış olsaydı, zafere kazanılmaması ve yeniliğe uğranılması büyük bir olasılıktı. (54)

Stalin'i Troçkist önyargıyla ulusal-milliyetçilik çerçevesine kaymaktan da geri kalmayan Isaac Deutscher şunları da söylüyor:

Ülkelerin siyasi kaderlerini, milli hürs ve prestij açısından görenler, Stalin'e, yüzyıllar boyunca Rusya'nın güçlenmesi uğrunda çalışmış olan büyük yöneticiler arasında en önde gelen yeri vermek zorundadırlar. (55)

İkinci Ekim'in genel çerçevede, evrensel açıdan taşıdığı önemi de ifade etmekten geri kalmıyor Deutscher: "İkinci ihtilal, planlı ekonomide girilmiş mu-

(50) Isaac Deutscher, Stalin (1), s. 394.

(51) Antonio Carlo, Sovyetler Birliği'nin Sosyo-Ekonomik Karakteri, s. 54

(52) Antonio Carlo, Sovyetler Birliği'nin Sosyo-Ekonomik Karakteri, s. 110

(53) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 397

(54) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 368-369

(55) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 71

zzam bir deneme olması bakımından bütün dünya için önem taşıyordu.”

Hatırlanacağı gibi İkinci Ekim üç büyük hamleyle yürümüştü. Bunlar, sosyalist sanayileşme, tarımın kolektivizasyonu ve merkezi sosyalist planlamaydı. Deutscher burada sosyalist planlamaya atıfta bulunuyor. Bu merkezi planlama 1928 yılının en sonunda yürürlüğe girmiş ve zamanından önce saptadığı hedeflere başarıyla ulaşmıştı. Bu durum batılı çevrelerde şaşkınlık yaratmıştı. Ekonomik düzlemin serbest piyasa ilişkileriyle yaşam hakkı bulduğu kapitalist dünya, başlangıçta Sovyetler Birliği'nin planlı merkezi ekonomik örgütlenmeyle bir yere varamayacağını hesaplamıştı. Yaşam tersini doğruladı. Deutscher, bu denenmiş yolun dünya için öneminden söz ediyor.

Bakin merkezi planlamanın önemi için neler söylüyor Isaac Deutscher:

Stalin'in planında yeni olan taraf, bu planın, bir savaş zamanı önemi olarak değil, barış içinde, ekonomik hayatın normal bir düzeni olarak ileri sürülmüş olmasıydı. Planlama denilen şey, o zamana kadar, ancak savaş araçlarına ihtiyaç duyulduğu zaman yapılmıştı. Stalin'in beş yıllık planları çerçevesinde de, tanklar ve uçaklar büyük miktarda imal edilmişti. Ama bu planların bellibaşlı üstünlüğü, Rusya'nın silahlanmasını sağlaması değil, Rus toplumunun modernleşmesini ve köklü bir değişikliğe uğramasını sağlamasıydı. (56)

Evet, tüm bunlar ünlü-şanlı Troçkist Isaac Deutscher'adan.

Ne denebilir?

Gerçekler karşısında tam bir teslimiyet!

"Sovyetler'de özgürlük" kitabında Antony Barnett'i dinleyelim birde:

Stalin rejimi, sadakat ve kendini adamayı cazip kılıyordu. Coşku verici bir sanayileşme vardı: nehirlere setlendi, elektrik şebekeleri kuruldu, ağır sanayi ürünleri üretildi. Kırsal kökenli milyonlarca kişi okuma yazma öğrendi ve sonra da teknik beceriler edindi. Yaşlıların hala anlatabileceği gibi, Moskovalıların koşulları bugünkünden daha iyiydi... (57)

Isaac Deutscher'ın iki ciltlik "Stalin" kitabı yazdı. Ama bir başka "Stalin" kitabı daha var. Bu kitapta J. T. Murphy'e aittir. Şimdi de S. Birliği'nin sorunlarını daha devrimin başlangıç yıllarında araştıran Murphy'den dinleyelim Stalin gerçeğini:

Lenin bu dünyadan göçtüğünde, görevin yalnızca ilk bölümü gerçekleştirilmişti. Ekonomik ve sosyal dönüşüm döneminde önderlik Stalin'in elindeydi. Bugün (1954 yılı. Benim notum: FA) o, sosyalist düzenin kurulduğu bir toplumun başında bulunuyor. Bugün Stalin, Sovyetler Birliği Komünist partisinin Genel Sekreteri, Sovyetler Birliği'nin başbakanı ve dünyanın en büyük ordusuna komuta eden bir Mareşaldir. Birçok ulusun uyumluluk içinde oluşturduğu bir devleti, dünyanın en büyük askeri gücünü ve yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra gelen ve büyük bir olasılıkla yakında onu da geride bırakacak olan bir sanayi gücünü yönetiyor. Günümüzün hiçbir yöneticisi, yapmış olduğu işlere bu kadar büyük bir hoşnutlukla ve kendisini bekleyen geleceğe bu kadar büyük bir güvenle bakamaz, Stalin, inandığı felsefeyi ve ilkeleri mücadelenin ateşi içinde sınıadı ve özlemlerinin gerçekleştiğini gördü. (58)

Nihayet büyük atılıma ilişkin Anna L. Strong'dan kısa bir pasaj:

Stalin'e karşı söylenebilecek her şey söylendiği zaman, 1928 yılından başlaya-

(56) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 71-72

(57) Anthony Barnett, Sovyetler'de Özgürlük, 154

(58) J.T. Murphy, Stalin, s. 316

rak Sovyetler Birliği'ni zorladığı o müthiş ileri hamle olmaksızın acaba o ülkede sosyalist bir devlet kurulabilir miydi diye düşünürüm. Geriye doğru bakınca insan, öteki liderlerin-Troçki, Zinovyev, Kamanev ve Buharin'in ülkeyi nasıl yıkıma doğru götürdüklerini görebiliyor. Bence bunların hiç birinde, Stalin'de bulunan halkın gereksinimleri konusundaki derin görüş ya da gerekli cesaret ve irade yoktu. (59)

Şimdi de sayıların diliyle gerçeklerin tanıklığına başvuralım.

Önce sanayi gücü açısından bir karşılaştırma yapalım. 1929'dan sonraki on yıl içinde elektrik üretimi altı milyar kilovattan kırk milyar kilovata çıktı. Otomobillerin sayısı bindörtüyüzdenden ikiyüzonbinlere ulaşmış bulunuyordu. Makina-araçları üretiminin yıllık değeri 3 milyardan 35 milyar rubleye fırlamıştı. Yol 1937'e geldiğinde işçi ve memurların sayısı 11.5 milyondan 27 milyona çıkmıştı. Doktorların sayısı 20 binden 100 binin üzerine varmıştı. Okullara giden öğrenci sayısı 1928'de 12 milyonken bu sayı 1938'de 31.5 milyon olmuştu. 1939 yılında üniversiteye giden öğrenci sayısı ise 620 bindi.

Dahası var...

1917 yılında okuma-yazma bilmeyen insan sayısı 130 milyonken; yıl 1937'e geldiğinde S. Birliği'nde okuma-yazma bilmeyen yoktu; ya da hemen hemen yoktu. Ve bu yıllarda ülkede 9 milyon teknisyen bulunuyordu. II. Ekim öncesi yalnızca 210 araştırma laboratuvarı bulunurken, bu sayı 1937 yılında 2300'e ulaşmış bulunuyordu. 1913 yılında 86 milyon 700 bin nüshalı 26.200 bin kitaba karşılık, 1938 yılında 692 milyon 700 bin nüshalı 40 bin kitap basılıyordu. 1913 yılında tüm Rusya'da 859 gazetenin toplam tırajı 2 milyon 700 binken, bu sayı 1938 yılında 8.550 gazete ve 37 milyon 500 bin tıraja ulaşmıştı. 1940 yılında, 173'ü yalnızca gençlere dönük olmak üzere toplam 850 tiyatro vardı. Devlet kültürel çalışmalara toplam 42 milyar 875 milyon ruble harcıyordu 1940'lılı yıllarda.

Apaçık bir gerçek varki, o da II. Ekim devriminden aşağı-yukarı on yıl sonra her alanda ve özellikle de işçi ve köylülerin durumunda çok önemli gelişmeler elde edilmişti. Bunu sayılarla ifade edersek:

● Ulusal gelir 1933 yılında 48,5 milyon ruble iken, 1938'de bu gelir 105 milyar rubleye yükseliyordu.

● İşçi ve memur sayısı 1938 yılında 28 milyondur. Bu sayı 1933 yılında henüz 22 milyondur.

● Yıllık işçi-memur ücretleri fonu 34,953 milyon rubleden 96,425milyona ulaşmıştı.

● 1933'te 1,513 olan sanayi işçilerinin ortalama yıllık ücreti, 1938'de 3,447 rubleye varıyordu.

● Kolhozların geliri 1933'te 5.661,9 milyon rubleden 1937'de 14.180,1 milyon rubleye yükseldi.

Bu aktarıklarımız da bizzat Stalin'in saptamaları.

Anlaşılır ki, 1929'daki büyük hamle ile özellikle kırdaki üretim ilişkilerindeki köklü dönüşüm ile birlikte yaratılan temel üzerinde bunca muazzam gelişme sağlanabilmiş ve Sovyetler Birliği Stalin politik hat eşliğinde, Stalin iktisadi-politika güzergahında Avrupa'nın birinci sanayi ülkesi haline gelebilmiştir. Evet, bu gelişme ağır bedelle ödendi; evet bu gelişme korkunç fedakarlıklarla yürüdü ama, tek bir ülkede sosyalizmin varlığı ve hem de sü-

(59) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 187

rekli bir emperyalist saldırı tehlikesi altında tek ülkede sosyalizmin varlığı başka seçenek sunmuyordu; sunamazdı da. Ama onca ağır bedel ve muazzam fedakarlık meyvelerini de vermişti. Ucsuz bucaksız, yoksul ve yoksunluklar ülkesi Rusya, Stalin'in teorisi ışığında ve onun bizzat önderliği altında fazla değil, yalnız 10 yılda batılı emperyalistlerle arasında varolan 50-100 yıllık uçurumu kapatabilmiş ve hatta onları geçmişti bile.

Bu işin mimarı O'ydu!

Bu işin kurucusu O'ydu!

Ekim'i Lenin gerçekleştirdi; Stalin'se muazzam bir sosyalist ülkeyi kurdu. Ve üstelik, kurulan bu sosyalist ülkede işsizlik hiç yoktu.

Ve Stalin 1953 yılında aramızdan göçüp giderken ardısıra sosyalizmin kuruluşuna paha biçilmez katkılar yaparak Leninizmi zenginleştiriyordu.

Tam da konumuzla bağlantılı olarak bir noktayı daha açıklığa kavuşturmalıyız ki; Stalin, yalnızca 1929'daki büyük atılımıyla bir kez kurmadı; II. emperyalist paylaşım savaşının getirdiği yıkım, çöküntü ve harabe sonrası bir kez daha kuruyordu. Bu kez de savaşın yıktığını, bozduğunu ve yarattığı tahribatı yeniden kuruyor, düzeltiyor ve atılıma kaldırıyordu. Öylesine ki, 1951 yılındaki sanayi üretiminin tüm hacmi 1940'takinin iki katından fazlaydı. 1951'den tüm üretim hacmi açısından II. emperyalist savaş öncesinin iki-büçük katına ulaşılmıştı. (60)

Tarımın gelişmesi savaş yıllarında geçici olarak kesintiye uğramıştı. Kolhozların makina-traktör istasyonları Hitlerci işgalci faşistler tarafından tahrip ve talan edilmişti. Ama buna karşın, kolhozcu köylülüğün örgütlü gücünün o eşsiz desteği olmaksızın ordu ve halk, özellikle savaş cephesi gıda maddeleri ile beslenemez ve hafif sanayiye hammadde sağlanamazdı.

Savaştan birkaç yıl sonra tahıl üretimi yeniden savaş öncesi düzeye ulaştı ve sonraki yıllarda bunu da aştı. 1952 yılındaki tahıl rekoltesi 8 milyar puddu. Buğdayın toplam rekoltesi ise 1940'takini % 48 aşmış bulunuyordu.

Bu gelişmeyle birlikte "geçmişte en ve en ciddi sorun olarak görülen tahıl sorunu böylece bir bütün olarak başarıyla çözüldü." (61)

1952 yılında gerçekleştirilen 19. parti kongresine G. Malenkov'un sunduğu "Faaliyet Raporu"nda da belirtildiği gibi sanayi ve tarımın büyümesiyle birlikte meta sürümü de gelişti. Savaş sonrası yıllarda devlet kooperatif ticareti ikibuçuk kat artış gösterdi. Bu artışa ulaşım ve taşımacılıktaki artış eşlik etti. Demiryolu mal taşımacılığı 1940 yılına göre % 40 fazla, iç ve açık denizlerde gemi taşımacılığında % 60 fazla; motorlu taşıt taşımacılığında 1940'a oranla 3 kat artış sağlandı.

Strong'un çok gerçekçi tahliliyle "O işe başladığında Rusya, köylüydü, cahildi; bitirdiğinde ise, dünyanın ikinci büyük sanayi gücüydü."

1936 YILI: YARGILAMALAR, İTİRAFLAR VE TEMİZLİK HAREKETİ

Stalin'in en çok suçlandığı konulardan biri hiç şüphesiz 1936 yılı da başlayan yargılamalar ve sürdürülen temizlik hareketiydi. En çok çarpıtılan bu dönemi kendi koşulları içinde dış emperyalist çerçeveye birlikte yakın-

(60) SBKP (B) 19. (1952) ve SBKP 20. (1956) Parti Kongre Raporları, s. 44

(61) SBKP (B) 19. (1952) ve SBKP 20. (1956) Parti Kongre Raporları, s. 53

dan incelemek tüm çarpıtmaları ve haksız ithamları açığa çıkarmak açısından aciliyettir. Ve bu görev en başta Marx, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un kızıl güzergahında yürüyenlere düşer.

Dünya tarihinin ibresi 1930'ların ortalarını gösterdiğinde Sovyetler Birliği dış emperyalist saldırı tehlikesinin yarattığı gerginliği bertaraf etmemiştir ama, tüm ulusal ekonomide kolhoz ve sovhoz sosyalist sektörleri esas olarak egemen hale gelmişti. Dahası tek ülkede sosyalizmin kuruluşu artık yaşamın kendisi olmuştu. Dolayısıyla, kapitalizmin "basit restorasyonu" (dikkat edilsin genel anlamda restorasyon değil, basit restorasyon) için iktisadi temel yerlebir olmuştu. Sosyalist sanayileşme ve tarımın kolektivizasyonu ülkeyi kısa sürede Avrupa'nın önde gelen ülkesi haline getirmişti. Bu durum hem sağ ve hem de "sol" muhalefetin hoşnutsuzluğuna maruz kalmıştı. Ve muhalefet bir türlü yola gelmek bilmiyordu. Üstelik sağ'lar ve "sol"lar artık tam bir blok içindeydi. S. Birliği'nde sosyalizmin zaferini olanaksız gören "sol" Troçkistler de, sosyalizmin barışçıl gelişmesini savunan ve gerek sanayide gerek tarımda sosyalist dönüşümün hızı konusunda paniğe kapılan sağ'cı Buharinciler de aynı çatı altında Stalin önderliğini ve Sovyet Rejimini yıkmak için bir araya geliyordu. Bu Troçkist, Zinovyevisti, Buharinci blok her adımda parti ve iktidara karşı önce açık sonra gizli mücadele yolları ve komplolarla saldırıya geçtiler.

Parti içinde ve açık ideolojik, siyasal vb. mücadele yöntemiyle beceremediklerini entrika, hile ve komplolarla; sabotaj ve silahlı saldırıyla nihayet Sovyet önderini öldürmeyle yeni bir biçimde çözmeye çalışıyorlardı. Artık bu yeni gizli metodlarla amaçlarına ulaşabileceklerini sanıyorlardı.

Oysa tüm muhalefete yıllar yılı açık tutulmuş. Ve hatta Ekim 1927 yılındaki karşı-devrimci gösterilerinden sonra Partiden atılan Troçki, Zinovyev ve bir kaç ay sonra atılan Kamanev, Bakayev, Smirnov, Yevdakimov, Rumyanzov, Kotolinov vb.lerinden Zinovyev, Kamanev, Bakayev, Yevdakimov yaptıkları bir pişmanlık açıklamasıyla tekrar parti üyeliğine alınırlar. Hatalarını kabul edince parti bunları geri alır. Bunlar affedilir. Troçki 1927 yılında Alma Ata'ya sürülünceye dek Troçkiye defalarca imkan tanınır. Ama o, bir yeraltı gizli örgütü kurmada bir sakınca görmediği gibi, bu örgütü entrika, sabotaj vb. yollarla başvurmaktan da geri kalmaz.

Birkaç kez partiden atılan ve tekrar geri alınan muhalefetin önderleri bu türlü parti normlarına uymak gibi bir yolu amaç edinmezler. Kendi grup disiplini ve kendi özgün düşüncelerini parti disiplini ve düşüncelerinin önüne çıkarırlar. Tarihin de tanıtladığı gibi bu yöntemle de başarılı olamazlar.

Ve nihayet, yaklaşan II. emperyalist paylaşım savaşı öngününde, S. Birliği'ni yerlebir edip Bolşevizmi yoketmeyi amaçlayan Hitlerci Nasyonal Faşizm tam da bu yola gelmezleri, bu sovyet düşmanı, Stalin düşmanı muhalefeti kendi faşist emellerinin bir aracı olarak kullanma yoluna girer.

Sovyetler Birliği'nde yıkılan burjuvazinin yerine artık yeni burjuvalar gelmiştir. Bunlar parti saflarında, devlet organlarında türeyen Troçkistler, Zinovyevistler ve Buharincilerdi. Sovyet iktidarının devrilmesi için her yola, her çareye başvurmaktan çekinmiyorlardı. Olağan mücadele araçlarıyla elde edemediklerini, fikir arenasında beceremediklerini artık her araca başvurarak başka yollarla elde etmeliydiler.

İşte tam da bu iç koşullarda muhalefet iç burjuvaziyle dış Hitlerci Faşizm arasında köprülük yapabiliyordu. Bilinir ki, Alman nasyonal faşizmi dünya egemenliği için bir dizi ülkede kendisine "beşinci kol" arıyordu.

Ve aradığını bulmuştu!

Bolşevizmi altetmek için aradığını bulmuştu.

Denilebilir ki, bundan Hitlerlere "beşinci kol" olmaktan muhalefetin çıkarı neydi?

"Alman faşizminin 5. kolu olmayı kabul eden Troçkist-Zinovyevist unsurlar, Alman faşizminin Sovyetler Birliği'ne saldırısıyla kendilerine iktidar yolunun açılacağı umuyordu (Clemencea-Tezi) (62)

1 Aralık 1934 yılında Sergey Kirov bu çerçevede katledildi. Kirov, Leningrad Komünist Partisi sekreteriydi ve Stalin'in de çok yakın yoldaşydı. Halk tarafından çok sevilen biriydi. Kirov, Smolni Enstitüsü'ndeki ofisinden ayrılırken koridorda Nikolayev adlı katil tarafından başından tabancayla ateş edilerek öldürüldü.

Nikolayev yakalandı. İfadesinde, Kirov'u vururken şöyle düşünüyordum diyordu:

Kurşunumuz ülke içerisinde Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve Sovyet Hükümeti'ne karşı bir patlamanın, bir isyanın işareti olmalıydı. (63)

Nikalayev yargılandı ve kurşuna dizildi.

Cinayeti işleyen Nikolayev Zinovyevistlerin Leningrad grubuyla ilişki içindeydi. Kirov'un öldürülmesi Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in kararı üzerine gerçekleştirilmişti. Bu durum "Moskova Yargılamaları"nda tüm belgelerle kanıtlanıyordu.

Sorgulananlar bu gerçeği itiraf etmişlerdi:

Yevdokimov, Ağustos'daki sorgusunda şöyle diyecekti:

Kirov'u öldürme kararının alınmasına ben, Zinovyev, Kamanev ve Bukuyev ile Troçkist temsilciler Mroçkoviski ve Ter-Vaganyan katıldılar. Cinayeti hazırlamak için Bakayev 1934 sonbaharında Leningrad yolculuğuna çıktı ve orada örgütümüzün aktif üyeleriyle ilişkiye geçti. Sözümona Leningrad Terörist Merkezini oluşturan Katolinov, Levin, Umyansev, Mandelstom ve Myasnikov ile Leningrad merkezinde Kirov'un öldürülmesini doğrudan hazırlayan aktif bir grup vardı. (64)

Şimdi de Zinovyev'e kulak verelim:

1932 sonbaharında İlyinskoye'deki kirevimde Kamanev, Bakayev, Yevdokimov ve Karev'le beraberken, Bakayev'e Stalin'e karşı terör eylemi ve Karev'e de Kirov'a karşı terör eylemi örgütleme görevi verdim. (65)

Sıra Kamanev'in söylediklerinde:

Zinovyev'in beni, İlyenskoye'deki görüşmeden önce, Troçkist-Zinovyevist B Lok Merkezi'nin Stalin ve Kirov'a karşı terör eylemleri hazırlığı üzerine planladığı kararlar hakkında bilgilendirdiğini itiraf ederim.

...Bu karara katıldım. Çünkü onu tamamen kabul ediyordum. (66)

(62) Troçkist-Zinovyevist Terörist Merkezi Karşı Dava Raporu-Moskova Yayınları, s. 25

(63) Michael Sayers, Albert E. Kahn, Büyük Komplo, s. 239

(64) Moskova Yargılamaları, s. 46-47

(65) Moskova Yargılamaları, s. 47

(66) Moskova Yargılamaları, s. 47

Zinovyev, 'terör eylemi hazırlığının her yolla zorlanması ve Kirov'un kışa kadar öldürülmesi gerektiğini', ayrıca benim yeteri kadar kararlı olmadığımı ve enerji harcamadığımı söyledi. O, terörist mücadele yöntemleri konusunda ön yargılardan vazgeçilmesinin gerekliliğini vurguladı. (67)

Kirov'un öldürülmesinden hemen sonra, Ocak 1935'te Kamanev ve Zinovyev, Nikolayov'un sorgusu sonrası Leningrad'da mahkemeye çıkarıldıklarında Kirov'un öldürülmesinde eylem ortaklığını kabul etmemiş ve yalnızca işin siyasi sorumluluğunu üstlenmekle yetinmişlerdi. O zamanlar, yani yukardaki "Moskova Yargılamaları"ndan bir yıl önce şunları söyleyerek Sovyet iktidarını aldatma yoluna gitmişlerdi.

Söyle diyordu daha bir yıl önce Kamanev:

Söylemek zorundayım, karakterim itibarıyla korkak değilim ama silahlı mücadeleye asla itibar etmedim. Devamlı olarak, MK'nın sıkışıp, bizimle görüşmek zorunda kalacağı ve bize de yer vereceği bir durumun doğmasını bekledim. Hayalperest ve fantasta olmadığım için son iki yılda böylesi hayaller kurmadım, aramazıda fantastlar ve maceracılar vardı, ama ben bu kategoriye dahil değilim. (68)

Zinovyev'de şöyle demişti:

Ben lider olduğumu hissetmeye alışkınım, ve bundan da söylemeye gerek kalmaksızın benim her şeyi bilmem gerektiği sonucu çıkıyor... Bu insafsız cinayet bütün geçmiş o parti aleyhtarı mücadele üzerine öylesine uğursuz bir ışık tutuyor ki, Partinin, işlenen cinayette eski parti aleyhtarı Zinovyev grubunun siyasi sorumluluğundan söz etmekte kesinlikle haklı olduğunu kabul ediyorum. (69)

Bir yıl sonraki "Moskova Yargılamaları"nda Kamanev, Zinovyev vb.,'nin tüm ikiyüzlülüğü, sahtekarlığı, yalan ve entrikaları açığa çıkıyordu.

Ne var ki, 1935 yılındaki sorgularında mahkemeye yalnızca sınırlı cezalara maruz kaldılar. Henüz yeterli delil yoktu. Fakat, mahkeme Kirov olayını kapatmamıştı. Halka genişledikçe genişliyordu. Nitekim 1936 yılında yakalananların sorguları üzerinden Kamanev ve Zinovyev grubuna ulaşıldı. Artık merkez keşfedilmiş ve gerçek katiller, emri verenlere ulaşılmıştı. Derinleşen soruşturmalarda Kamanev ve Zinovyev'le birlikte bir dizi ihanetçi açığa çıkarılmıştı. Troçkist-Zinovyevist hainler çetesi apaçık ortaya çıkmıştı. Gizli komploları, ihanetleri, karşı-devrimci yüzleri, birer birer, kendilerince Moskova Yargılamaları'nda açıklanıyordu.

Bir zamanlar Lenin ve Stalin'in yakın yoldaşları olan bu ünlü parti liderlerinin nasıl zıttına dönüştüğünü bizzat bu ünlülerden dinlemek, bir şeyin nasıl ve hangi yollarla ve nihayet hangi aşamalardan geçerek-ne gibi koşullarda-karşıtına dönüşebileceğini öğretmesi açısından oldukça ilginç ve önemli olsa gerektir.

Bakın bu süreci ve ihanetini nasıl açıklıyor ünlü Kamanev:

Terörist komplo, ben, Zinovyev ve Troçki tarafından örgütlendi ve yönetildi. Partinin politikasının onun önderliğinin politikasının, (sosyalizmin ülkesinde siyasi zaferin mümkün olacağı) bu politikanın emekçi kitleler tarafından benimsendiği anlamına zaferine ulaştığı kanaatine vardım. Parti önderliğinin bölünmesi olasılığı üzerine umudumuz da keza boşa çıktı. Rikov, Buharin ve Tomski'nin 'sağ' grubuna bel

(67) Moskova Yargılamaları, s. 50

(68) Moskova Yargılamaları, s. 162

(69) Michael Sayers, Albert E. Kalın, Büyük Komplo, s. 240

bağlıyorduk. Bu grubun önderlikten uzaklaştırılması ve kitleler önünde itibardan düşürülmesi bu kozu da elimizden aldı. Ülkeyi zor aşamalardan, sanayileşmeden ve kolektifleştirmeden geçiren önderliğin düşürülmesine neden olabilecek herhangi ciddi iç zorlukları artık hesaba katamazdık. Geriye iki yol kalmıştı; ya partiye karşı mücadeleyi samimice ve tamamen durdurmak ya da mücadeleyi ümitsiz olarak, herhangi bir şekilde biçimlenmiş kitle desteği olmaksızın, siyasi platform olmaksızın, bayrak olmaksızın yani bireysel reform yardımıyla devam ettirmek. Biz ikinci yolu seçtik. Burada bize, ülkenin ve partinin önderliğine karşı sınırsız düşmanlığımız ve iktidara olan (bir zamanlar ona yakındık ve oradan tarihi gelişmenin seyriyle kenara fırlatıldık) hırsımız tarafından yönlendirildik. (70)

Ve işte 1936 Ağustos'unun son celsesinde Kamanev'in sonsözleri:

Ben, Zinovyev ve Troçki'yle beraber, hükümetin ve partinin önderliğine karşı bir dizi terörist eylemler hazırlayan ve Kirov'a karşı suikasti gerçekleştirmiş olan terörist komploculuğun yöneticisi ve örgütleyicisiydim.

On yıldır Parti'ye, hükümete, Sovyet ülkesine ve Stalin'e karşı bizzat mücadele yürüttüm. Sanırım, bu mücadelede bilinen her türlü araç ve yöntemi kullandım. Açık tartışmalar, fabrikalara ve işletmelere sızma için çabalar, illegal çağrılar, matbaalar, Parti'yi aldatmak, sokak gösterileri örgütlemek, komplo ve nihayet terör...

Vaktiyle siyasi hareketin tarihini incelemiştim. Biz, on yıl içinde bütün mücadele yöntemlerini kullanmışız, kullanmadığımız yönteme rastlamadım. Proleter devrim siyasi mücadelemiz bize, hiçbir devrimin karşıtlarına vermediği süreyi verdi. 18. yy. burjuva devrimi, düşmanlarına haftalar ve günler verdi. Ve sonra onları yoketti. Proleter devrim bize, hatalarımızı görüp kendimizi düzeltmemiz için 10 yıllık bir süre tanıdı. Kendimizi buna rağmen düzeltmedik. Ben üç defa partiden atılıp, yeneden alındım. Ben, sadece ve sadece özelleştirmeden dolayı sürgünden geri getirildim. Bütün hatalarımdan sonra da bana sorumlu görevler verildi. Ben üçüncü kez, terörist planlar ve eylemler davası altında proleter mahkeme önündeyim.

Hayatım iki kez bağışlandı. Ama herşeyin bir sınırı vardır. Proletaryanın hoşgörüsünün de bir sınırı vardır. Biz bu sınırlara ulaştık.

Yanımda Zinovyev, Yevdokimov, Bakayev ve Mratçkovski'nin yanında şüpheli biyografileriyle ve Gestapo ile olan şüpheli ilişkileriyle, sahte pasaportlu insanların oturması tesadüfi midir diye kendime soruyorum. Burada yabancı polis örgütünün ajanlarıyla beraber oturuyoruz. Hayır! Bu, tesadüfi değil. Çünkü biz, aynı silahla mücadele ettik. Çünkü, ellerimiz çok önceleri, kaderimizin bu sıralarda birbirine sıkıca bağlanmasından önce birbirine sıkıca bağlanmıştı.

Böylece faşizme hizmet ettik. Böylece devrime karşı, karşı-devrimi örgütledik. Müdahaleye neden olduk. Bu bizim yolumuzdu. Bu içine düştüğümüz, bütün pisliğin ve alçakça ihanetin lağımıydı. (71)

İşte Zinovyev'in sonsözleri:

Kendimi tamamen suçlu gördüğümü bir daha söylemek istiyorum. Stalin, Varaşilov ve Parti'nin bir dizi başka önderlerini öldürme amacıyla olan Troçkiist-Zinovyevist Blok'un, Troçki'den sonra ikinci örgütleyicisi olduğum için suçluyum. Kirov'un öldürülmesinin asıl örgütleyicisi olduğum için suçluyum.

Parti, yolumuzun nereye gittiğini gördü ve bizi uyardı. Stalin bir ko-

(70) Moskova Yargılamaları, s. 81

(71) Moskova Yargılamaları, s. 81

nuşmasında, 'Muhalefet içinde, kendi iradelerini zor yoluyla Parti'ye kabul ettirme eğiliminin doğabileceği'ne dikkati çekiyordu. Dizierzinski, daha XIV. Parti Kongresi'nde bizi Kronstaedter diye nitelendirdi. Stalin, Voroşilov, Ordşonikidze, Dizierinski, Mikayan bizi her surette ikna etmeye ve kurtarmaya çalıştılar. Onlar bize defalarca şunu söylediler: 'sizler parti'ye ve Sovyet devletine korkunç zarar verebilirsiniz, bu arada kendiniz de yok olabilirsiniz'. Biz bu uyarıları yabana attık. Troçki'yle ittifak kurduk. Biz açıkça ortaya çıkmayan Menşeviklerin, Sosyalist Devrimcilerin ve beyaz gardistlerin yerini aldık. Biz Sosyalist Devrimcilerin Terörizminin halefleriyiz. Çarlık'a yönelik, devrim öncesindeki terörizm değil, aksine iç savaş döneminin sağ sosyalist devrimcilerinin terörizminin... Sosyalist Devrimcilerin Lenin'e ateş ettikleri dönemin terörizminin...

Eksik Bolşevizm, anti-Bolşevizme dönüştü. Ve Troçki'nin üzerinden faşizme vardım. Troçkizm faşizmin bir varyantıdır. Zinovyevizm ise Troçkizmin bir varyantıdır.

Hakim vatandaşlar! Benim için en büyük cezanın, beni bekleyen cezaların en büyüğünün, burada Nathan Lurle ve Olberg'in ifadelerini dinlediğim an olduğu konusunda bana inanacaksınız. Adımın, yanımda duranların adlarıyla bağlam içinde olacağını hissettim. Sağımda Olberg, solumda Nathan Lurie. (72)

Aynı mahkemede Yevodkimov'da şöyle diyordu:

Şimdi kim tek bir kelime de olsa sözümüze inanır. Tarafımızdan katledilen Kirov'un taze mezarı başında iğrenç bir komedi oynamış olan bize, yalnız bu suçumuzdan ötürü değil, sadece tesadüfen Stalin ve halkın diğer önderlerinin katilleri olmayan bize, kim inanır? Karşı-devrimci haydutlar olarak; faşizmin, Gestapo'nun müttefikleri olarak, mahkeme önüne çıkartılan bize kim inanır? Geçen yıl yapılan Leningrad Mahkemesi'nde hüküm giyen bizlerden acaba sadece birinin kalbi, dışarıdaki suç ortaklarımızın her an her saat lanetli bir silahı patlayabileceğini bilmesine rağmen, sarsıldı mı?

Bizden hiç kimse, kendini incecik bir işle dahi olsa devrim davasına bağlı hissedip, yapması gerekeni yapmadı. Kendimizi boşuna faşistlerden ayırıyoruz. Faşizm, bayrağına doğrudan ve açıkça 'Kahrolsun Komünizm!' sözünü yazdı. Biz ise lafda 'Yaşasın Komünizm!' deyip, gerçekte 1917'de başarıya ulaşan sosyalizme karşı mücadeleyi sürdürüyorduk. Her zaman 'Yaşasın SBKP(B)' şiarı dilimizdeydi, gerçekte ise Parti'nin MK. üyelerini öldürmeyi tasarlıyorduk -birini de öldürdük- dudaklarımızda 'Kahrolsun Emperyalizm!' lafı, gerçekte ise emperyalizmle mücadelede SSCB'nin yenilgiye graması umudu.

Troçki bizimle beraber sanık sandalyesinde oturmuyor. Çünkü o yurtdışında. Onun için iki perspektif var. Birincisi, Asef gibi derhal ve iz bırakmadan ortadan kaybolmak-sadece siyasi arenadan değil aksine yaşamın arenasından Asef'in saklandığı gibi-sahte bir pasaportla saklanmak: İkincisi, gelip proleter mahkemenin önünde hesap vermek.

Lütufkarlık için rica etmeyi düşünmem mümkün değil. Suçumuz, proleterdevlet ve enternasyonalist devrimci hareket önünde aman dilenmeyecek kadar büyük. (73)

(72) Moskova Yargılamaları, s. 182

(73) Moskova Yargılamaları, s. 178-179

Son olarak *Bakayev*'i dinleyelim:

Kirov'un öldürülmesinde suçluyum. Hükümetin ve partinin önderlerine karşı diğer terör eylemlerinin hazırlanmasına doğrudan katıldım. Bütün bunlar için tam sorumluluk taşımaya hazırım. Biz Troçkistler ve Zinovyevistler, uluslararası karşı-devrimci burjuvazinin sadece hizmetkarları değildik, aksine işçi sınıfının amansız düşmanı olan faşizmin ajanlarıyla da eleledik.

Mahkeme salonunda ortaya konan gerçekler, bütün dünyaya Troçki'nin dünyada emsalsiz olan Troçkist-Zinovyevist karşı-devrimci terörist blokun örgütleyicisi ve ruhu, olduğunu göstermektedir.

Zinovyev ve Kamaney'in çıkarlarının kurbanı oldum. Zinovyev ve Kamaney'in elinde uysal bir alet olmak karşı-devrimin bir ajanı olmuş olmak, Stalin'e karşı elimi kaldırmış olmak bilinci beni fazlasıyla kederlendiriyor (74)

1936 yılı-Moskova yargılamaları'nda en önde duranların, bir zamanların önde gelen partililerinin ve bir kısım MK üyelerinin itiraflarıydı bunlar.

Liderlikten sıradanlığa, oradan komplo, entrika ve karşı-devrime!

Suçları sabit görülen bu ünlüler yaptıklarının bedelini ödediler. Bunların hepsi de ölüm cezasına çarptırıldı.

Sıra 1937 yılındaki Moskova Yargılamaları'ndaydı.

Bu yargılamanın en ünlüleri de Radek, Pyatakov, Muralov, Sokolnikov, Serebiyakov vb. idi.

İşte *Pyatakov*'un sonsözleri:

Evet, ben yıllardır Troçkisttim! Troçkistlerle elele çalıştım... Yargıç Yurttaşlar... sanmayın ki Troçkizmin boğucu yeraltı dünyasında geçen yıllar boyunca, ülkede olup bitenleri göremedim! Sanmayın ki sanayide neler yapıldığını anlayamadım. Size samimiyetle söylüyorum: Arada sırada, Troçkist yeraltı dünyasından, çıkıp da öteki pratik işlerimle uğraştığım zamanlarda, bazen bir ferahlık hissediyordum ve kuşkusu, bir insan olarak bu ikilik yalnızca dışadönük davranışa ilişkin bir şey değildi, içimde de bir ikilik vardı... Birkaç saat içerisinde kararımızı vereceksiniz... Benden bir tek şunu esirgemeyin yargıç yurttaşlar. Geç de olsa sizin gözünüzde de, suçlu geçmişimle bağımı kesme gücünü kendinde bulduğumu hissetme hakkımı benden esirgemeyin: (75)

Muralov da şu sözlerle itirafını dile getiriyordu:

Avukatı ve kendimi savunmayı reddettim, zira kendimi iyi silahlarla savunmaya ve saldırmaya alışkınım. Şimdiyse kendimi savunacak iyi silahlarım yok... Beni Troçkist örgüte çektiler diye birilerini suçlamak yakışmaz buna. Kimseyi bunun için suçlamaya cesaret edemem. Suçlanması gereken benim. Bu benim suçum. Bu benim tahilsizliğim.. On yıldan fazladır Troçki'nin sadık bir neferiydim... (76)

Bir de ünlü *Radok*'i dinleyelim:

İki buçuk ay boyunca sorgucumun canına okudum. Burada sorgu sırasında bize işkence yapıp yapılmadığı sorusu ortaya atıldı. Söylemeliyim ki, ben işkence görmedim ama sorgulama görevlilerine işkence ettim ve onları bir sürü faydasız iş yapmaya ittim. İki buçuk ay boyunca sorgulama görevlisini, beni sorgulayarak ve

(74) Moskova Yargılamaları, s. 179-180

(75) Michael Sayers, Albert E. Kahn, Büyük Komplo, s. 281

(76) Michael Sayers, Albert E. Kahn, Büyük Komplo, s. 282

diğer sanıkların ifadeleriyle yüzleştirerek bütün kartlarını açmaya zorladım, böylelikle kim itirafta bulunmuş kim bulunmamış ve herbiri ne söylemiş öğrenebilecektim... Ve bir gün sorgulama şefi bana gelip şöyle dedi: "İşin sonuna geldiniz. Neden zaman harcayıp kaçamak yapıyorsunuz? Söylemeniz gerekeni neden söylemiyorsunuz? "Ben de şu karşılığı verdim: "Tamam, yarın ifade vermeye başlayacağım". (77)

1937 yılında yargılanan bu ünlüler ve diğer suç ortakları suçlu bulundu. Radek ve Sokolnikov ağır hapis cezasına çarptırılırken, Muralov, Pyatakov ve diğerleri ölüm cezasına çarptırıldılar. Suçları "casusluk, ayrılıkçı ve yıkıcı faaliyetleri için Alman ve Japon faşist güçlerinin ajanı olmak" ve faşist saldırganların S. Birliği topraklarını ele geçirmeleri için yardımcı olmak. Bindiği gibi 1937 yılı yargılamaları Troçkist merkez kolu içeriyordu. Ve doğrudan "Besinci kol"un faaliyetleriyle bağlantıydı. Bu faaliyetin asıl merkezleri ise Berlin ve Tokyo'daydı.

Yıl 1937 Haziranını gösterdiğinde yeni bir komplo açığa çıkarılıyordu. Mareşal Taçevski ve yedi Kızıl Ordu generali, Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanla birlikte komplo hazırlamaktan ve askeri bir hükümet darbesi düzenlemekten yargılanıp kurşuna dizildiler. İfadelerin gizli askeri niteliğinden ötürü duruşmalar gizli yapılıyordu. Yargılandılar ve suçlarını itiraf ettiler.

Nihayet üçüncü Moskova yargılaması 1938 martında yapılır. Bu duruşmanın en ünlüsü hiç şüphesiz Buharin'dir. Ve yirmi bir sanık vardı. Bir kısmını sayarsak: Buharin, Rikov, Rakovski, Çernov, Krestniski, Kosentgat vb...

Buharin'in son sözleri şunlar oluyordu:

Duruşma sırasında esas ifademi verirken, ben karşı-devrimci komplocuları, bu duruşmada bütün çıplaklığıyla gözler önüne serilen bu kokuşmuş yeraltı yaşamına sürükleyen şeyin mücadelenin yalın mantığı olmadığını söyledim. Mücadelenin yalın mantığına, düşüncelerin, psikolojinin, kendimizin, insanların yozlaşması eşlik ediyordu. Bu tür yozlaşmanın en iyi bilinen örnekleri vardır. Yalnızca Birand, Mussolini ve ötekilerden söz etmek yeter. Nitekim biz de yandıktık. (78)

Ve şu sözlerde O'nun son açıklamalarıydı:

Pişmanlık çoğu zaman uyuşturucu madde ve benzeri gibisinden yanlış ve saçma nedenlere bağlanıyor. Ben kendi payıma, bir yıldır kalmakta olduğum hapis-hanede çalıştığımı, okuduğumu ve zihnimin açıklığını koruduğumu söyleyebilirim. Bu örnek, bütün uydurmaları ve gülünç karşı-devrimci masalları çürütmeye yardımcı olacaktır.

Hipnotizma yapıldığı ileri sürülüyor. Ama ben mahkemede savunmamı yaptım, kendimi oradaki koşullara uydurabildim ve savcıyla tartıştım: Böyle bir hipnotizmanın mümkün olmadığını herhangi bir kimse, tıbbın bu dalından pek az anlayan bir kimse bile rahatlıkla görebilir. Bu pişmanlık sık sık, Dostoyevski'vari bir kafaya, ruhsal özelliklere bağlandı. Bu, ancak "Budala"daki kişiler için, Alyoşa Karamuzov için ve öteki Dostoyevski kahramanları için söylenebilir; onlar herkesin içinde ayağa kalkıp, "Dövün beni, Ortodoks Hıristiyanlar, ben bir alçağım", diye bağırmaya hazır kişilerdir.

Ama burada sorun hiç de öyle değil...

(77) Michael Sayers, Albert E. Kahn, Büyük Komplo, s. 283

(78) Michael Sayers, Albert E. Kahn, Büyük Komplo, s. 292

Şimdi kendimden, pişmanlık göstermemin nedenlerinden söz edeyim. Hiç kuşkusuz, suçlayıcı kanıtların çok büyük önem taşıdığını kabul etmek gerekir. Üç ay boyunca konuşmayı kesinlikle reddettim. Sonra birden tanıklık etmeye başladım. Niçin? Çünkü hapisyanede, tüm bir geçmişimi yeniden değerlendirdim. Çünkü kendi kendinize, "eğer ölecekse, neyin uğruna ölüyorsun?" diye sorduğunuzda, karşınızda birden şaşırtıcı bir berraklıkla kapkara bir boşluk beliriyor. Eğer kişi pişmanlık göstermeden ölmek istiyorsa, uğruna ölünecek hiçbir şey kalmıyor. Ve tam tersine, Sovyetler Birliği'nde ışıldayan her şey, insanın kafasında yeni boyutlar gerektiriyor. İşte bu durum beni en sonunda silahsız bıraktı ve partinin ve ülkenin karşısında diz çökmeme yolaçtı. Ve kendi kendinize şunu soruyorsunuz: "Pekala, diyelim ölmeyeceksin; diyelim bir mucize olacak ve sağ kalacaksın; ama neyin uğruna? Herkesten kopmuş, bir halk düşmanı olarak, insanlık-dışı bir durumda, yaşamın özünü oluşturan her şeyden tamamen kopmuş olarak..." Ve birden gene aynı yanıt dikiliyor karşımıza. Yurttaşlar, yargıçlar, böyle durumlarda, kişisel olan her şey, insanın tüm kişisel kabuğu, tüm nefret, gurur ve daha bir sürü şey yıkılıp gidiyor. Ve bir de, geniş enternasyonalin yankıları kulağınıza geldiğinde, işte bütün bunlar hep birlikte etkisini gösteriyor ve dizçöken hasımları karşısında SSCB'nin tam bir ahlaki zaferiyle souçlanıyor...

Elbette önemli olan, bu pişmanlık değil, ya da özel olarak benim kişisel pişmanlığım değil. Mahkeme, bu olmadan da kararını verebilir suçlanan kişinin itirafta bulunması sorunun özü değildir. Suçlanan kişinin itirafta bulunması, ortaçağa ilişkin bir hukuk ilkesidir. Ama burada aynı zamanda, karşı-devrim güçlerinin içten yıkılmasıyla da karşı karşıyayız. Ve insanın silahlarını bırakmaması için, Troçki olması gerekiyor... (79)

Oyküyü, bizzat "suçlananların" ağzından dinledik.

Yargılamalarda en temel hukuk ilkeleri harfiyen yerine getirildiği gibi, sanıkların kendilerinin de itiraf ettikleri gibi asla işkence, baskı vb. yola başvurulmamıştı. Özellikle sanıkların ifadelerine genişçe yer verdik. Bunu okuru sıkma pahasına da olsa yaptık. Bu yolla sanık ifadelerini ayrıntılarıyla okuyucunun denetimine sunmuş olduk.

Gerçekten bu bangır bangır bağırın sesine karşın, burjuva propagandacıların ellerindeki basın-yayın vb. iletişim araçları aracılığıya, yargılamalarda işkence, psikolojki baskı vb. unsurun önemli rol oynadığı suçlamalarının ileri-tutar bir yanının olmadığı anlaşılmıştır. Bunu bizzat Buharin, Radek vb'lerinden dinledik. ikincisi, yargılamalar gizli-kapaklı değil, açık yapıyordu. Duruşmaları izleyen yabancı basın mensupları, yabancı diplomatlar ve diğer temsilciler de sanıklarla aynı şeyi söylüyorlardı. Duruşmayı bizzat izleyen Strong, "... ben mahkemede günler boyunca bu öykünün gelişme aşamalarını seyrettim. Suçlananlar düpedüz konuşuyorlardı ve hiçbir işkence izi taşıyorlardı" diyor. (80)

Bu önemli yargalamalar herkesin önünde apaçık yapıyordu. Olayın yakın tanığı Strong, en önemli davalar Sovyet ve yabancı basın mensuplarına açıldı diyor. Yabancı diplomatlar, fabrika ve hükümet dairelerinden gelen değişik temsilciler de bu davaları izliyorlardı.

Sanıkların ifadeleri doğru muydu; yoksa bir "tertıp" miydi diye de so-

(79) J. T. Murphy, Stalin, s. 217-218

(80) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 93

rulabilir?

Bu soruyuda Strogn yanıtlıyor: Sovyetler Birliği dışındaki basının çoğu bunu "tertip" diyordu. Ama, mahkemeyi izleyen yabancı muhabirler dahil çoğu kimse, bu öykülerin doğru olduğuna inanıyorlardı. (81)

Bunları örneklendirelim.

Moskova yargılamalarını izleyen ABD'nin S. Birliği büyükelçisi Josepin Davies, Moskova Görevi adlı kitabında "sanıkların yapılan suçlamalardan suçlu olduklarına inandığını söyler." Dışişleri Bakanına (ABD) gizli olarak sunulan bir muhtıra da Davies şunları açıklıyordu: *Dava müthiş bir siyasal muhalefetin ve fazlasıyla ciddi bir entrikanın sözkonusu olduğu gerçeğini kabul ettirmişti.*

Ayrıca Daves, sanıkların itiraflarının mantıksal olarak uyumlu olduklarını ve suçlanmaların hiç birinin zora maruz kaldıklarını açıklamadığını da belirtir. (82)

İngiliz avukat ve parlamento üyesi D.N.Pritte göre, "Mahkemede sözlü olarak yapılan ikrarların ezberletilmiş ya da kurgulanmış olmayacağı, mahkemede yargılama usullerini seyreden herkese göre... açıldı" (83)

1938 yılı yargılamalarına katılan Amerikalı muhabir Walter Durunty *Kremlin ve Halk* adlı kitabında şu gerçeklere ulaşıyordu:

Bu aslında "Tüm duruşmalara son verecek duruşma" idi, zira bu defa sonuçlar ortadaydı. İddia makamı olayları sıralamış ve içte ve dıştaki düşmanları tanımayı öğrenmişti. Önceki kuşku ve tereddütleri giderilmişti, çünkü biribir ardına davalar, özellikle de sanırım "Generaller" davası, Kiro cinayeti sırasında son derece belirsiz ve eksik olan tabloyu yavaş yavaş tamamlamıştı. (84)

Pasifik ilişkileri Genel Sekreteri Edvard C. Carter'in yazdıkları da şunlar:

Kremlin davaları doğru, hem de müthiş doğrudur. Sonuçta çıkan anlam ikna edicidir. (85)

Davalar dönemini, yani, 1936-37-38 yılı yargılamalarını ciddi bir analizden geçiren Strong, Stalin Dönemi başlıklı kitabında şunları yazıyor:

"Bana gelince. Sanıkları çoğu kez birkaç metre yakından dinledim. Bir zamanların devrimci liderlerinin birer hain haline gelmeleri süreci bana akla uygun geldi."

Bu demektirki ikinci emperyalist paylaşım savaşının hemen başlangıcında yapılan bu temizlik hareketi hiç de Stalin düşmanlarının ve özellikle de burjuva propagandanın lanse ettiği gelişim seyrini izlememiştir. Tam tersine.

Tüm bu somut ve tanıtlanmış gerçeklerden sonra Stalin. "Lenin'in mücadele arkadaşlarını yok ediyor" vb. karşı-propagandasının hiçbir değer taşımayacağı gün gibi ortadadır.

Howard K. Smith'in çok yerinde yorumunda belirttiği gibi, "Rusya eğer birkaç bin bürokrati ve üst düzeyde subayı tasfiye etmeseydi, Kızıl Ordu'nun iki ay içinde çökebileceğine hiç kuşku yoktu." (Aktaran Strong)

Özetle; kimi ünlü liderin, devrimin "dostlarının"(!) hazin sonu özellikle burjuva propagandayla yolundan sapıtılmış, şaşırtılmış ve Stalin düşmanlığıyla zihni donatılmış kimi eski devrimcileri ve hayırhah tutum içinde kalan

(81) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 93

(82) Thomas Angolti, "Tarihin Açıklanışı", Dünya Sorunları, 6/2, s. 47

(83) Thomas Angotti, "Tarihin Açıklanışı" Dünya Sorunları 6/2, s. 47-48

(84) Michael Sayers, A. bert E. Kahn, Büyük Komplö, s. 290

(85) Anna Louise Strong, Stalin Dönemi, s. 94

kimi çevreleri şaşkına çevirebilir ama, mücadelenin mantığı bu ünlüleri adım adım karşı-cephenin bir eklentisi haline getirmişti. Ve bu dönüşüm Marksist-diyalektige de uygundu. Zira, bilinir ki, şeyler belli koşullar altında karşıta dönüşür. Doğada, zihinde sık sık rasladığımız bu gerçeğe toplumda da sık sık tanık oluyoruz.

Bir dönemin ünlü-şanlı Kautsky'si nasıl dönekleştiyse, bir zamanların ünlü Bernştein'i nasıl zıttına dönüştüyse, Buharin, Zinovjev, Kamanev v.b.leride zıttına dönüştüler. Ve dönüşüm güzergahı onları, komplo, hile, suikast vb. yollarla ve noktasına ulaştırdı ve sonunda varacakları yere varacaklar; Karşı-devrimci, Sovyet düşmanlığına, Sovyet önderlerine (Kirov örneğinden görüldüğü gibi) karşı suikaste dek. Yalnızca bu mu?

Yabancı emperyalistlerle Alman ve Japon faşizmiyle uzlaşmaya; tıpkı Tukaçevski örneğinde olduğu gibi, Hitlerin Ukrayna'yı ele geçirmesine karşılık, Hitlerden para almaya dek işi vardırıdılar.

Bu bölümü bitirirken ünlü Stalin düşmanı Troçkist Isaac Deutscher'ya da yer verelim. Deutscher, bu yargılamalara Troçki'nin ya da geniş anlamıyla muhalefetin gözlükleriyle bakmasına Stalin'e olabildiğince yüklenmesine karşın, birçok gerçeği itiraf etmekten de çekinmemişti; yarım da olsa, eksik de olsa, sınırlı da olsa...

En iyisi kendisinden dinleyelim:

Tanınmış kimselerin çoğu (birçok askeri ve sivil lider), gizli oturumda yargılandı; birçoğu yargılanmadan idam edildi; çünkü işlemedikleri cürümleri itiraf etmemişlerdi. Ama alenen yargılanan talihsiz kişilerin hepsi, pişmanlık gösterdiler, günahlarını yüksek sesle itiraf ettiler ve şeytanın oğulları olduklarını söyleyip, ayağı altında ezildikleri üstün insana övgüler yağdırdılar. (86)

Pasajın ilk bölümü tipik Troçkist çarpıtma. Yüreği Troçki'nin yanında çarpan Deutscher'ndan başka türlü yazması ve beklenemezdi. Mutlaka doğruyu yalanla harmanlayacaktı!

Bilinirki, Mareşal Tuhaşevski ve yedi önemli Kızıl Ordu generali, yabancı düşmanla komplo hazırlamaktan ve içte bir hükümet darbesi -askeri bazda- yapmaktan yargılandılar. Ve yargılananlar tıpkı diğerleri gibi suçlarını itiraf ettiler. Duruşmaların askeri niteliği yüzünden, bu gizli askeri nitelik nedeniyle diğer davalar gibi yabancı basın ve delegasyona açık yapılamazdı. Bu, tüm ülkeler açısından geçerli ve ilk hukuksal kuraldır. Her devlet için olduğu gibi S. Birliği için de geçerlidir. Generaller davası dışındaki diğer, 1936, 1937, ve 1938 yargılamalarının hepsi iç ve uluslararası kamuya açık yapıldı. Ne Zinovjev ve Kamenev ne Pyatakov ve Radek ve ne de Buharin gibi ünlü "siviller" in hiç biri gizli yargılanmadı. Bu apaçık bir gerçek.

Pasajın ikinci bölümünü yorumlamaya gerek yok. Açık yargılananların, az önce sıraladığımız ünlüler ve diğerlerin hepsi suçlarını itiraf etmişti. Deutscher bu gerçeği susarak geçiştirmemiş! Çünkü bunca açık gerçeğe karşı duramazdı.

Yargılananlara ilaç verildiği ya da ipnotize edildiği iddialarını da Isaac Deutscher şöyle açıklıyor:

(86) Isaac Deutscher, Stalin (2), s. 116

Muhaliplere esrarengiz ilaçlar verildiği ay da ipnotize edilmiş oldukları hakkındaki hikayeler saçmadır. (87)

Yeterince açık! Ne denebilir ki?

Ve Isaac Deutscher'nin oldukça önemli bir saptamasıyla Deutscher'dan aktarmayı noktalayalım:

Generallerin, bir hükümet darbesi planladıkları doğrudur. Ama herhangi bir yabancı devletle anlaşarak değil, kendi başlarına ve kendi kararlarıyla yapmak istemişlerdi bunu. Hükümet darbesinin en önemli kısmı, Kremlin'de yapılacak olan bir saray ihtilaliydi. Bu ihtilalin sonu, Stalin'in öldürülmesiydi (88) (abç)

Askeri darbe yabancı güçlerle bir anlaşma içinde planlandığı halde Deutscher muhalefeti az çok temize çıkarmak için, "beşinci kol" rollerini sis perdesi arkasına gömülü bırakmak için bu anlaşmayı bu pasajda yadsıma yoluna gidiyor. Ama askeri darbeyi kabul ediyor. Stalin'i öldürme planını da kabul ediyor. Bunların doğruluğuna tanıklık ediyor. Yalnızca işin bu yanı bile, bunların, yani darbecilerin Sovyetlere ve mevcut yönetime düşmanlık çizgisini benimsediklerinin en somut kanıtıdır.

Son bir söz: 1936-1938 arası temizlik hareketinde hatalar var mıdır diye sorulabilir?

Evet, vardır. Ama bu hatalar esas değil, talidir. Temizlik hareketi sırasında her şeyi, her olayı, her insanı bir eczacı tartısı hassaslığıyla tartma olanağı olamaz. Darbenin asıl doğrultusu tartışmasız doğrudur. Nedirki, derinliği ve genişliğine yürütülen bu hareketle yer yer bu hareketin etki alanı genişletilmemesi gereken alanları da kapsamış olabilir ve olmuştur da. Ama unutulmasın ki, hangi ciddi bir harekette tüm darbeler harfi harfine hedefine ulaşabilmiş ki? Ve hangi devrimde, devrimin silip süpürdüğü güçlerin, unsurların, şeylerin hepsinin, ama istisnasız hepsinin silinip süpürülmesi gereken şeyler olduğu iddia edilebilmiştir ki?

İşte bu temizlik hareketine da bu çerçevede bakmak gerekir.

İşin esası doğru muydu?

Evet, doğrudur, Proletarya diktatörlüğünün çıkarları savunulmuştu. Sosyalizm, parti ve devlet organlarında türeyen yeni burjuva unsurlara karşı savunulmuştu. Tastamam doğrudur bu.

Hatalar var mıydı?

Evet, vardı. Kurunun yanında yaşın yanmadığı nerede görülmüştür ki?

Ve noktayı koyuyoruz: Eğer 1936-1938 yargılamaları eşliğinde Temizlik Harekatı'na girilmeseydi, faşizmi yerlebir etmede sağlam bir iç temelden yoksun kalabileceği gibi, sonuçlarını büyük bedelle ödeyebileceği açmazlarla da yüzyüze kalabilirdi proleter devlet.

Ne var ki, zorlukların, zorunlulukların insanı, "ilk"lerle işe koyulmanın büyük öğretmeni Stalin ve onun önderliğindeki S. Birliği, bu işinde üstesinden gelmesini bildi.

(87) Isaac Deutscher, Stalin (2) s. 118

(88) Isaac Deutscher, Stalin (2) s. 125

Genel olarak gençlik ve ülkemiz gençliği-2

Emperyalizm nüfus alanlarını genişletmek ve ezilen halkların ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini bastırmak için yarattığı bölgesel savaşlarda gençlik kitlelerini gözünü kırpmadan ölüme göndermekte ve genç bedenlerin cesetleri üzerinde politika gütmektedir!

Yazımızın yukarıdaki bölümlerinde özellikle emperyalist kültürün çürümüşlüğü ve yozluğunun gençlik üzerindeki etkilerine değindik. Şimdi birazda emperyalizm ve dünya gericiliğinin başvurduğu ardi arkası kesilmeyen gerici savaşlara değinmek istiyoruz.

Emperyalizm insanlık tarihinde eşi görülmedik iki büyük vahşeti yaşatmıştır, dünya halklarına: I. ve II. emperyalist paylaşım savaşları. Bu her iki savaş sırasında vahşet öylesi bir noktaya ulaşmıştırki bugün savaşı anlatan belgeler inanılması imkansız bilgilerle dolu gibi geliyor insana. Evet, sağduyulu bir insanın inanası gelmiyor böyle bir vahşetin bizzat insanlar tarafından insanlara karşı uyguladığına. Elbette insanlık tarihi derin alt üst oluşlar görmüş ve büyük felaketler yaşamaştır. Ama hiçbir alt üst oluş ve hiçbir felaket emperyalistlerin insanlık alemine verdiği zararı vermemiş ve insanların yaşamında bu kadar derin yaralar açmamıştır.

Kapitalizmin dengesiz gelişmesinin ve en güçlü olanın tüm dünya pazarlarına hakim olma isteğinden kaynaklanan haksız savaşlar her seferinde dünya halklarına acı faturalara ve yüzbinlerce ve milyonlarca gencin canına malolmuştur. Ancak, Kapitalizmin bu şaşmaz yasasının başka ürünleri de vardır. Emperyalizmin savaş kundakçısı niteliğini doğru bir şekilde tespit eden proletaryanın büyük öğretmeni Lenin: "ya devrimler savaşı önler, ya da savaşlar devrimlere yol açar" diyerek emperyalist paylaşım savaşının yaratacağı sonuçları da önceden dahiyane bir şekilde tespit etmiştir.

I. emperyalist paylaşım savaşı yarattığı korkunç yıkımla birlikte; tam da Lenin yoldaşın belirttiği gibi şanlı bir devrime yolaçmış ve dünya proletaryası 1917 Ekim devrimiyle birlikte dünyada ilk kez sosyalist anayurduna

kavuşmuştur. Elbetteki komünistler insanlık için tam bir vahşet olan bu savaşın önlemek için tüm güçleriyle çabalamışlardır. Ancak tüm çabalarına rağmen savaşın önleyememiş ve bu durumda; savaşın yaratacağı iç çelişkilerden yararlanmayı ve bu haksız savaşın dönüştürmeyi ve proletarya önderliğinde geniş halk yığınlarının zulme ve sömürüye karşı ayaklandırmayı görevleri merkezine koymuşlardır. Bu haksız ve kanlı savaş bir dizi devletin ortadan kalkmasına, bir dizi sömürgecinin el değiştirmesine ve dünya haritasının yeniden çizilmesine yolaçmıştır.

SSCB'nin kurulmasıyla sonuçlanan I. emperyalist paylaşım savaşından sonra emperyalistlerin iç bunalımları sona ermemiş, aksine daha da derinleşerek ve daha üst boyutlarda kendini hissettirmeye ve emperyalistler arası çelişkiler giderek derinleşmeye başlamıştır. İşte bu bunalım ve çelişkiler İtalya, Almanya ve Japonya gibi ülkelerde kapitalizmin en kanlı, en gerici ve bağınaz sultası halk sınıf ve tabakaları ile gençlik yığınlarını yalan ve demagojiyle kandırarak iktidara yönelmiş ve tüm insanlık alemini sonu karanlık maceralara sürüklemek üzere bu ülkelerde ve İspanya'da faşizm iktidara olmuştur. Yazımızın daha önceki bölümlerinde Dimitrov'dan yaptığımız alıntılarla da vurguladığımız gibi genç kitleleri etkileyip militarist bir yapı içinde örgütleyen faşizm hızla savaş çıkırtkanlığına ve kundakçılığına başladı.

Faşizmin gerçek yüzünü teşhis eden komünistler onun bu savaş kundakçısı siyasetini teşhir etti ve tüm dünyada savaş alehtarı kampanyalar başlatarak buna uygun örgütlenmelere giriştiler. Elbette bu kez en önemli hedef sosyalizmin biricik kalesi SSCB'dir. Ancak Stalin önderliğindeki Sovyet proletaryası ve emekçi halk faşizme hak ettiği dersi vermek için hazırdır. Ama son ana kadar bütün halklar için acı yıkımlara yolaçacak bir savaşa karşı çıkacaklar ve faşizmin gerçek yüzünü teşhir edeceklerdir. Buna rağmen burjuvazi bir kez daha emekçi halkı ve militan gençliği kandırır ve II. emperyalist paylaşım savaşını tüm vahşetiyle patlak verir. Bu savaşın yol açtığı yıkımları ve faşizmin cinayetlerini uzun uzun anlatmaya gerek görmüyoruz. Ancak bu savaş sırasında sadece 20 milyon Sovyet yurttaşının öldüğünü vurgularsak sanırsanız bize yıkımın boyutları hakkında biraz fikir verecektir. Yine bu günlerde dünya kamuoyunun sıkça meşgul eden bir başka vahşet faşizmin çirkefliliğini ve burjuvazinin kokuşmuşluğunu çok çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Evet! Alman Nazizminin ünlü bilim adamı (!) J. Mengele II. emperyalist paylaşım savaşını sırasında sadece AUSWICH kampında 400 bin yahudi ve komünist bilimsel (!) deneylerinde kobay olarak kullanmış ve katletmiştir.

Ama büyük proleter öğretmen Lenin'in yıllar önce bilinçlere kazıdığı gerçek bir kez daha doğrulanmıştır. Bu büyük alt üst oluş emperyalizme çok pahalıya maloluş ve emperyalist zincir bir dizi halkasından parçalanmıştır. Doğu Avrupa'da ve Çin'de proletarya önderliğinde ezilen demokrasileri kurulmuştur. Bir kez daha emperyalist savaş devrimlere yol açmış ve proletarya yeni yeni kaleler elde etmiştir. Bu büyük savaşta elbette yine en büyük acıları genç kitleler tatmıştır. Faşizmin demagojilere ne kadar genç yığınlar emperyalist tekellerin çıkarları uğruna savaşa sürülmüş ve milyonlarcası bu savaşta yaşamını yitirmiş, on milyonlarcası da ruhen ve bedenlen sakat kalarak savaşın acısını yıllarca tatmıştır.

Ama emperyalizmin ve dünya gericiğinin buhranları gelip geçici bir olgu değil bizzat sistemin yarattığı kalıcı bir yara ve bir kangrendir. Dolayısıyla emperyalizm ve gericilik hergün yeni bir bunalım ve krizle yüz yüze ge-

liyor ve bunlardan sıyrılmak için son çare olarak yine savaflara başvuruyor. II. emperyalist paylaşım savaşının yaraları daha sarılmadan bu kez Kore'de kargafla yaratan emperyalizm; Kore halkının en doğal hakkı olan tek devlet çatısı altında birleşmesini önlemek ve Kore halkını bölerek bir kısmını kendi tahakkümü altında tutmak için, Kore halkının gelişen mücadelesine saldırdı. O dönemde ülkemizde iktidarda bulunan DP. hükümeti emperyalizme olan sadakatini bildirmek ve emperyalist ağababalarına yaranmak için işçi ve köylü gençliğinden oluşturdukları bir askeri Tugayı Kore'ye göndererek ölüme sürdüler. Ve binlerce Türkiye'li genç oraya neden ve niçin geldiğini anlamadan kaniyla bu yabancı toprakları suladı. Evet! faşist DP iktidarı ülkenin yeraltı ve yerüstü zenginliklerini emperyalizme peşkeş çektiği gibi "vatan savunması" maskesi altında askere aldığı genç bedenleri de emperyalizme, bilinmeyen tanrılara sunulan adaklar gibi sunuyordu. Ama Türkiye proletaryası ve emekçi halkı günü geldiğinde tüm yaptıklarının hesabını sorduğu gibi, bunun da hesabını soracaktır. Emperyalizm uşığı faşist çetelerden Türkiye'li genç işçi ve köylü çocukları Kore dağlarında ne arıyordu? Kimin yurdunu kime karşı savunuyorlardı? Bunun hesabını vermek kolay olmasa gerek!

Emperyalizm nüfus alanlarını genişletmek için hiçbir fırsatı kaçırmıyor ve elindeki alanları yitirmemek için can havliyle çırpınıyor. Ama nafile, bu çabası boşunadır artık. Proletarya önderliğinde dünya halkları yüzyılların kınıyle öylesine öfkeli ve hışımlı bir şekilde ayağa kalkıyorlar ki hiçbir güç onların halk demokrasisi, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesini durduramıyor. İşte Vietnam halkının şanlı zaferi daha dün gibi taze bir şekilde belleklerde yaşıyor. Fransız emperyalistlerini ülkelerinden söküp atan Vietnam halkı bu kez karşısında ABD emperyalizmini görüyor. Ama Vietnam halkı tarihi hesaplaşmayı bitirmek arzusundan hiçbir şey kaybetmemiştir. Kaybeden yine emperyalizm ve gericilik oluyor. Ve ABD. emperyalizmi II. paylaşım savaşında kullanılan bombaların iki katı kadar bomba yağdırmasına ve akla hayale gelmedik vahşetlere başvurmasına rağmen Vitnam halkı önünde diz çökmekten kurtulamıyor ABD emperyalizmi Vietnam'dan apar topar kaçarken ardında 140 bin ABD'li gencin ölüsünü ve yüzbinlerce yaralı bırakıyor. ABD ve burjuvazinin çirkef yüzü dünya kamuoyunda açığa çıkmış ve özellikle ABD'de Vietnam sayısı aletleri gösterilerin ardı arkası kesilmemiştir. Binlerce ABD'li genç savafla gitmeyi ve mazlum halklara kurşun sıkmayı reddederek bu uğurda hapse girmeyi göze almıştır. Vietnam halkının bu şanlı zaferinde en önemli paylardan biri hiç kuşkusuz bitmez tükenmez enerjisiyle destanlar yaratan emekçi Vietnam gençliğidir. Daha çocuk denecek yaşta elde silah emperyalizme karşı savafla katılan Vietnam gençliği, güzelin, onurun ve direncin bir simgesi ve tek kelimeyle insanlık aleminin gururuydu bu savafla.

ABD ve onun piyonu İsrail siyonistler Orta Doğu'da devrim çemberinin en alevli halkası olan Filistin halkının şanlı mücadelesine azgınca saldırmakta ve hergün cinayetlerine yeni cinayetleri eklemektedirler. Gerici siyonist demagojilerle uyuttuğu yahudi gençlerini Filistin halkının üzerine süren İsrail siyonizmi, bugün artık tüm dünyada teşhir ve tecrit olduğu gibi kendi halkı ve gençliği nezdinde de teşhir olmuş durumdadır. İsrail halkı ve gençliği, siyonistlerin kendi cesetleri üzerinde politika yapmalarına tavır alıyor miting ve gösteriler yoluyla savafla lanetliyor. Lübnan'ı işgal eden İsrail siyonistlerine en güzel cevabı İsrail halkı vermiştir. "Evlatlarımız geri dönsün!"

"Daha fazla ceset görmek istemiyoruz!", "Katil şaron!" "Oğullarımızı geri ver!" Evet ne acıdırki, cephenin öbür ucunda sabra ve şatilla kamplarında bir başka halkın yüreği yaralı kadınları da aynı çılgınlıkları atıyordu. "Katil şaron!", "Oğullarımızın, kızlarımızın kanı yerde kalmayacak" Evet! İşte budur emperyalizmin ve gericiliğin çirkef yüzü. Emperyalist para babaları ve onların tasmalı uşakları sıcak yuvalarında ve masa başlarında kirli hesaplar peşindeyken ve kanlı emellerine ulaşmak için gençleri savaş alanlarına sürerken cephenin her iki ucunda da yaralar aynı sorunlar ortaktır. Büyük şair B. BRECHT'in dediği gibi

"Yalnız ve yalnız

Analardır

Dünyanın iki ucunda ağlayan"

Dünyanın dört bir yanına dağılmış onbinlerce Filistin'li genç oralarda halkının mücadelesine katkıda bulunmak için çalışıyor ve gerektiği zaman süratle silah kuşanmaya koşuyor. Dünyanın en çileli ve mazlum halkı olan Filistin halkı onbinlerce genç evladını siyonizme karşı özgürlük mücadelesinde yitirdi. Filistin halkı ve yiğit Filistin gençliği er veya geç siyonist çeteleleri yurdundan söküp atacak ve özgür bir Filistin yaratacaktır. Dünya proletaryası ve ezilen halklar Filistin halkının sunacağı zafer çiçeklerini özlemle beklemekte ve bu şanlı kavgada Filistin halkını yürekten desteklemektedir. O halde zafer yakındır!

Emperyalistler, sosyal-emperyalistler ve onların uşakları, dünyanın dört bir yanında bunalımdan kurtulmak, nüfuz alanlarını genişletmek ve ellerindeki nüfuz alanlarını korumak için tam bir it dalaşı içindedirler. Bir yandan kendi aralarında böylesine dalaşırken bir yandan da mazlum halkların ulusal ve sosyal-kurtuluş hareketlerine karşı azgın bir saldırı içindedir.

Rus sosyal-emperyalistleri, devrim "ihraç" etme gayesiyle Afganistan'ı işgal etmiş ve Afgan halkının işgale karşı direnişini kanla bastırmaya çalışmakta ve Leninizmin temel ilkelerinden biri olan "ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı"nı hayasızca ayaklar altına almaktadır. Bir zamanlar tüm dünyada özgürlük ve bağımsızlık nişanesi olan Kızıl ordu sosyal-emperyalist Rus yönetiminin elinde işgalci bir orduya dönüşmüş ve mazlum halkların düşmanı haline getirilmiştir. Lenin ve Stalin yoldaşların mirasını inkar eden modern-revizyonist Kruşçev-Brejnev hainleri Sovyetler Birliğini sosyal-emperyalist bir ülkeye dönüştürmüş ve militan sovyet gençliği sosyal-faşist diktaların maşası durumuna getirilmiştir.

Sosyal-emperyalizmin uşağı Etiyopya yönetiminin Eritre halkına karşı sürdürdüğü soykırım hareketi günümüzün en büyük cinayetlerinden biriydi. Daha düne kadar Haileselesiy'e'nin gericici diktatörlüğüne karşı omuz omuza mücadele eden Etiyopya ve Eritre halkları sosyal emperyalist ve uşakları tarafından birbirine düşman hale getirilmiş ve en gelişmiş Rus silahlarıyla donatılan Etiyopya ordusu yoksul Eritre halkının üzerine salınmıştır. Bugün Eritre gençliğin % 80'ni elde silah sosyal emperyalizme ve onun uşaklarına karşı gerilla savaşı yürütmektedir. Geri kalan kesim yine bu mücadele içinde sakat kalarak cephe gerisinde eğitim vb. işlerle uğraşmakta, halkının yürüttüğü mücadeleye katkıda bulunmaktadır.

Biz burada tüm haksız savaşlar, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşları ve bunlara karşı emperyalistlerin ve gericiliğin tavrı üzerinde tek tek durmaya çağız. Ancak vurgulamak istediğimiz şudur. Emperyalistler bir yandan "barış" havarisi kesilirken bir yandan da dünya halkları için korkunç felaket-

lere gebe olan savaş hazırlıklarını hızla sürdürmekte bu amaçla silahlanmaya her yıl milyarlarca dolar ve ruble harcanmakta ve bölgesel savaşları kıskırtarak dünyaya silah pazarlamada vurgun üstüne vurgun yapmaktadırlar.

Nitekim son Falkland savaşı sırasında ve İran-İrak savaşında emperyalist devletler silah pazarlığında korkunç bir yarışa girmiş ve naylon basın bu ölüm tacirlerinin pazarladığı son model ölüm araçlarının reklamlarını koca koca manşetlerle vermeye başlamıştır. Evet! Her günü yüzlerce genç bedeninin canına ve kanına mal olan bu bölgesel savaşlar emperyalistler için hoş bir pazarın yaratılması için gerekli olaylardır.

ABD emperyalizmi Lübnan bunalımı sırasında, daha önce Vietnam, Kamboçya ve Laos halklarından yediği şamarı unutmmuş görünerek deniz kuvvetlerine bağlı birlikleri Lübnan'ı işgale yönelmiş ve bu yönde pratik olarak adım atılmıştır. Ancak bir anda 300 askerini yitiren ABD yeni bir maceradan korkarak geldiğinden, kısa bir süre sonra apar topar Lübnan'ı terketmek zorunda kalmıştı. Bunda elbette belirleyici olan Lübnan halkının anti-emperyalist mücadelesidir. Ancak Amerikan kamuoyunun yönetimine yaptığı baskı da bunda önemli bir rol oynamıştır. Çünkü, artık dünya emperyalizminin jandarmalığına soyunan ABD'nin yüzü açığa çıkmakta ve dışları yavaş yavaş çekilmektedir.

Bugün başta ABD olmak üzere tüm emperyalistler yoğun bir savaş hazırlığı ve silahlanma çabası içindedirler. Tüm emperyalistler barış diye diye dünya barışını kundaklamaya çalışmaktadırlar. Ancak dünya halklarının belleklerinde savaşların yarattığı yıkımların anısı bugün her zamankinden daha taze olarak yaşamakta ve başta komünistler olmak üzere halk güçleri ve demokratik kamuoyu emperyalistlerin çirkef yüzünü açığa vurmakta ve dünya barışına sahip çıkmaktadırlar.

Biz komünistler olarak büyük proleter öğretmeni Lenin'in ölümsüz şiarını bir kez daha haykırıyoruz: "Ya devrimler savaşları önler ya da savaşlar devrimlere yol açar" Biz tüm gücümüzle emperyalizmin savaş kundaklığını teşhir ederek savaşı önlemeye çalışacak; ama olası bir haksız savaşa ise her zaman hazır olacak ve bu gerici savaşı iç savaşa dönüştürerek emperyalizmin ülkemizdeki halkasını kıracak ve emperyalizmin uşağı komprador burjuvazi ve büyük toprak ağalarının faşist iktidarını alaşağı edeceğiz. Evet bu devrimci görev için bir an dahi tereddüt etmeyeceğiz.

Komünistler, her alanda burjuvazi ve dünya gericiliğine karşı mücadelenin başına geçerek ve burjuvaziyi tarihin çöplüğünde hakettiği yere fırlatıp atacaktırlar. Bu mücadelede en ufak bir tereddüte yer yoktur. Savaş komutunu yıllar öncesinden proletaryanın büyük öğretmeni Engels vermiştir. "Burjuvazi kavgaya davet etti bizi KAVGASI KABÜLÜMÜZDÜR!"

Dünya emekçi gençliği bu savaş komutuna uyarak burjuvazinin kokuşmuşluk ve çürümüşlük çemberini kıracak; devrimci dinamizmini ve bitmez tükenmez enerjisini proletaryanın iktidar mücadelesine aktaracak ve proletaryanın şanlı müfrezelerinde militan neferler olarak sınıf mücadelesinin en ön saflarında yer alacaktır. İşte burjuvazi bunu bildiğinden gerek cepheden açıkça ve gerekse cephe gerisinden sinsice emekçi gençliğe saldırmakta ve onu tüm gücüyle sınıf mücadelesinden koparmaya çalışmaktadır. Belki geçici zaferler de elde edebilecektir. Ama çabası boşunadır. Zafer, proletarya ve emekçi gençliğin olacaktır. Tarih bunun şahididir ve bundan böyle de şahit olmaya devam edecektir!...

ÜLKEMİZDE, HER TÜRLÜ DEMOKRASİDEN UZAK KOMPRADOR BURJUVAZİ VE BÜYÜK TOPRAK AĞALARININ KANLI SULTASI FAŞİST DİKTATÖRLÜK; GENÇLİĞİ BUNALIMDAN BUNALIMA SÜRÜKLEMekte VE GENÇLİK KİTLELERİNİN BİTMEZ TÜKENMEZ ENERJİLERİNİ HAYASIZCA SÖMÜRMEKTEDİR

Yazımızın burdan önceki bölümünde genel olarak emperyalizmin ve dünya gericiliğinin dünya gençliği üzerindeki sömürü ve baskılarına değinmiş ve burjuva çürümüşlüğünün gençliğe yönelttiği tehlikelere parmak basmaya çalışmıştık. Şimdi bu bölümde istatistik bilgilerden de yararlanarak ülkemiz gençliğinin içinde bulunduğu durumu açmak ve sorunlara kısaca değinmek istiyoruz.

1980 sayımında ülke nüfusunun % 27'sini, yani 12 milyon 300 binini 12-24 yaş grubuna giren gençlerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Her ne kadar kesin bir rakam verememiş olsa da, kabaca bir fikir edinmemizde bu rakamların boyutları çok önemlidir. Özellikle ülkemizde yapılan istatistiklerin bilimsel bir yöntemden yoksun olduğu söylemekle birlikte bu istatistiklerle elde edilen verilerin bir dizi alanda genel bir bilgilenmeye hizmet ettiği de genel kabul gören bir gerçektir. Biz de bu çerçevede sorunları irdelerken bu istatistik bilgilerden yararlanma yoluna gideceğiz.

Bu istatistik veriler göre; okulla hiçbir ilişkisi bulunmayan 9 milyon 183 bin genç vardır ve bunların yaklaşık 1 milyon 795 bini okuma yazma bilmemektedir. Bu gençlerden 1 milyon 915 bini kız olmak üzere 2 milyon, 951 bini erkek öğrenci. Gençliğin sayısal oranına gelince, 2 milyon 227 bin genç orta okul öğrenimi, 238 bin genç ise yüksek öğrenim görmektedir. Yani 1980 sayımına göre 2 milyon 465 bin genç (Bunların % 68'i erkek % 32'si kız öğrencidir) orta ve yüksek okullarda okumaktadır. 1980'da okuma oranı; orta okullarda % 35, liselerde % 18 ve üniversitelerde % 10'dur.

Okul dışı gençlik bugün toplam gençliğin % 82'sini oluşturmaktadır. Ve yarısından çoğu işsizlik ve geçim sıkıntısı içinde kıvrınmaktadır. Çalışarak bir iş bulamayan ve düzen tarafından çürümüşlüğe terk edilerek asalakça yaşamaya mahkum edilen milyonlarca genç sürekli bir arayış içindedir. Alt yapıda bu genç ve enerjik işgücü potansiyelinin üretim içinde eritecek planlı bir ekonomik düzen olmadığından; işsiz gençliğin sayısı her gün kabarmakta, huzursuzluğu artmakta ve bunların önemli bir kesimi düzene karşı devrimci atımlara yönelmektedir.

Çalışan gençliğin durumunda pek farklı değildir, son derece ağır şartlarda çalışmakta ve ciddi sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Çünkü ucuz ve enerjik olan emek yoğunluğu içinde önemli bir yer tutan gençliğin işgücü, sömürücüler için iştah kabartıcı bir kaynaktır. İş güçlerinin ucuz gaspedilmesi ve her geçen gün işsizler ordusu içindeki gençlik oranının hızla artması gençliği tedirgin etmekte ve umutsuzluklara sürüklemektedir. Çalışan gençliğin (yaklaşık 4 milyonun üzerinde) bir bölümü içinde PİAR'ın yaptığı bir araştırma; hem okuyan hem de çalışan gençliğin hemen hemen yarısından çoğunun sigortasız ve sosyal güvencesiz olduğunu açıklamaktadır. Yine okulla hiçbir ilişkisi bulunmayan çalışan gençliğin % 70'e yakınının sigortalı olmasına karşın (ki bu oranın pek sağlıklı olduğu söylenemez çünkü, özellikle kırsal alanda okulla ilişkisi olmayan ve çalışan emekçi gençliğin önemli bir kesimi bu araştırmanın dışındadır) bu gençlerin büyük çoğunluğunun iş gü-

vencesinden ve diğer sosyal haklardan mahrum olduğu görülmüştür. işveren canı istediği zaman süresiz ve ücretsiz izin verip işten uzaklaştırmakta ya da kadrosuz oldukları gerekçesiyle istediği zaman işten atabilmektedir. Yine birçok işyeri ucuz işgücünün bir diğer kaynağı olan kadın ve kız işçilere öncelik vermekte ve gerek işsizliğin verdiği umutsuzluk sonucu, gerekse de toplumda yerleşik sosyal ve kültürel yapının doğal sonucu olarak daha uysal ve yönetilebilir gördüğü bu kesimi tercih etmektedir. Yüksek öğrenim görmemiş gençliğin iş bulması hemen hemen imkansız durumdayken; yüksek öğrenim görmüş gençlerin durumu da pek farklı değildir. Günümüzde diplomalı işsizler ordusu dev gibi kabarmakta ve yüksek öğrenimi bitirmek pek önemli bir anlam ifade etmemektedir. Bugün yüksek öğrenim görmüş gençlerin önemli bir kesimi kendi öğrenim dallarıyla ilgisi bulunmayan, garsonluk, pazarcılık, simitçilik, boyacılık, bakkal çırağı gibi işlerde çalışmaktadır. iş bulmak milyonlara varan rüşvet vermelere ve köşebaşını tutmuş ensesi kalın "dayı"lara sahip olmaya bağlıdır. Elbetteki bu imkanlar emekçi gençliğin sahip olamadığı şeylerdir. O'nun içindir ki emekçi gençlik açlığa, sefalete ve umutsuzluğa mahkumdur adeta.

İşsiz gençlik hiçbir sosyal güvenceye sahip olmadığı gibi, çalışan gençliğin durumu da bundan farklı değildir. Her türlü sosyal, demokratik ve sendikal hakkı gaspedilen çalışan kitleler kan emici aç sömürgenlerin insafına terk edilmiştir. Faşist diktatörlüğün saldırılarına hedef olarak seçtiği gençlerden bir bölümü sokaklardan, kahvelerden ve kaldıkları yoksul bekar odalarından alınarak polis şubelerine doldurulmakta ve fişlenmektedirler. Gerekçe ise son derece bayağıdır; bozuk kıyafet, anarşiye bulaşma eğilimi göstermek, huzur bozmak vs... Bu gençleri fişlemekte yetinmeyen faşist diktatörlük, boyalı uşak basın aracılığıyla bunları serseri olarak ilan etmekte ve halka öcü olarak göstermeye çalışmaktadır. Gözü dönmüş kanemiciler bu "serseri" sözcüğünü Anayasalarına dahi koyacak kadar alçalabiliyorlar. Ama en büyük serseri, bir kedi gibi pisliğini örtmeye çalışan emperyalizmin uşağı kanemici hakim sınıflardır. Bu alçalışları onların günahlarının artmasından ve suç defterlerinin kabarmasından başka birşeye hizmet etmeyecektir.

Çalışan gençliğin sorunlarıyla ilgili olarak PIAR'ın yaptığı bir araştırmanın sonuçlarını aşağıya aktarıyoruz:

"Çalışan gençlerin istekleri (üniversite eğitimi almayan gençlik) 1- Aşgari ücretler artırılsın, 2- yeni iş sahaları açılsın, 3- herkes sigortalı olsun, sigortasız işçi çalıştıran yerler de denetlensin, 4- sosyal faaliyet alanları kurulsun, gençlik klüpleri kurulsun, 5- çalışan gençliğin uzmanlaşması için olanaklar sağlansın" (Nokta Dergisi)

Elbette bu anket son derece sınırlı ve dar tutulmuştur. Ancak buna rağmen gençliğin belli başlı temel sorunlarına parmak basılmıştır. Bu istemler her ne kadar basit gibi görünsede günümüz şartlarında bunların çözümü mümkün değildir. Bırakalım yeni iş sahalarının açılması ve aşgari ücretin artırılmasını, hergün tırmanan ve emekçiler için hayatı dayanılmaz kılan enflasyon, reel işçi ücretlerini hergün biraz daha aşağıya çekmektedir. Sosyal faaliyet alanlarının oluşturulması sorununa gelince; hakim sınıflar gençlik kitlelerinden öylesine korkmaktadır ki; sosyal faaliyet alanı yaratmak yerine bu tür istemleri nasıl bastıracağına hesaplarını yapma peşindedir. Faşist diktatörlük üç gencin bir araya gelmesinden öcü gibi korkmakta ve her türlü sosyal ve kültürel faaliyeti korkunç yasaklarla önlemeye çalışmaktadır.

12 EYLÜL AFC'Sİ GENÇLİK YİĞİNLERİNE KARŞI AZGIN BİR SALDIRI VE SİNDİRME KAMPANYASI BAŞLATTI

12 Eylül AFC'si, Türkiye işçi sınıfının ve emekçi halkının üzerine bir kara bulut gibi çöktü. Omuzu kalabalık generaller çetesi emekçi halka, onun her türlü örgütlenmelerine, komünistlere ve devrimcilere karşı korkunç bir saldırı kampanyası başlattılar. Amacı devrimci muhalefeti bastırmak, halk örgütlerini dağıtmak, emperyalistler ve onların uşaklarının sömürü ve tahakkümlerini rahatça sürdürebilecekleri dikensiz gül bahçeleri yaratmaktı.

AFC yönetime el koyar koymaz Anayasayı askıya aldı. Zaten halkın nezdinde artık hiçbir saygınlığı kalmayan parlamentoyu feshetti, siyasi partileri kapattı. Sendikal örgütlerin kapısına kilit vuran AFC daha sonra uydurma senaryolarla devrimci işçileri çatısı altında toplayan DISK hakkında dava açtı. Grev çadırları zorla sökülerek işçiler dipçik zoruyla işbaşı yaptırıldı. Tüm grevler yasaklandı. Sendikalarda ve fabrikalarda yoğun bir tutuklama başlatıldı ve tüm işçi önderleri ve temsilcileri gözaltına alındı. Kısaca azgın bir devlet terörü estirilmeye başlandı.

Elbette bu devlet teröründen en ağır darbeyi işçi sınıfıyla birlikte gençlik yığınları yedi. AFC işbaşına gelir gelmez başlattığı tevkifat furyasıyla onbinlerce genci işkencehanelere ve zindanlara doldurmaya başladı. Özellikle 12 Eylül öncesi devrimci mücadelenin yoğun olduğu bölgelerde ve semtlerde hiçbir gerekçe gösterilmeden genç insanlar gözaltına alınıyor ve daha oracıkta işkenceci cellatlar işbaşı yapıyordu.

Emniyet müdürlükleri ve askeri kışlalar işkenceye alınan emekçi ve genç yığınlarla dolup taşıyor ve buralar yetmeyince okullar ve semt karakolları birer işkence yuvası haline getiriliyordu. Faşizm işkence tezgahlarını kurmuş ve kanlı bir kıyım başlamıştı artık. Emekçi halka gözdağı vermek ve sindirmek için faşizm bir kez daha ilkel ve barbar mantığını işletiyor ve darağaçları kuruluyordu. AFC geldiğinin daha ilk ayında her türlü hukuk kuralını ayaklar altına alarak göstermelik bir şekilde yargıladığı Necdet Adalı, Erdal Eren ve Serdar Soyergin'i darağacına gönderiyordu. Türkiye halkının bu yiğit evlatları halka ve davalarına olan inançlarını haykıra haykıra darağacına gittiler. Bunlardan Erdal Eren yaşı tutmadığı halde darağacına gönderilerek yerleşmiş her türlü hukuk kuralı ve insanlık sorunu ayaklar altına alınıyordu. Elbette bunlar AFC'nin son cinayetleri değildi. Eli kanlı generaller çetesi bugüne kadar otuza yakın devrimci militanı darağacına gönderdi.

İşkence tezgahları gece gündüz harıl harıl çalışıyor ve hergün yeni bir genç militan hunharca katlediliyordu. Gün geçmiyordu bir emekçi, bir genç militan işkencehanelerde katledilmesin. Ağır sansür uygulamalarına rağmen uşak basında işkencehanelerde katledilerek ve kendisi atlayıp "intihar" etti denilen devrimcilerin ölüm haberlerini sık sık vermeye başlıyordu. Özellikle Beyoğlu Emniyet Amirliği, Bursa Emniyet Amirliği ve Ankara Birinci Şubesi bu konuda nam salan işkencehaneler olarak isim yapıyordu. Ankara Emniyet Amirliğinde 15 gün arayla iki devrimci şubeden atılarak katledildi ve bu olay kamuoyunda yoğun bir tepki yarattı; bizzat TBMM kürsülerinden dile getirilmek zorunda kalındı. Tüm bu tepkilere rağmen verilen cevap iğrenç ve küstahçadır. Gözaltına alınmadan önce civil civil hayat dolu olan bu genç insanlar şubeden atılarak "intihar" etmişlerdir. Yetkililer bir iki yalan ve demagoji dolu açıklamayla her iki olayı da hasıraltı etmişlerdir.

Bugüne kadar işkencehanelerde ve zindanlarda yüzlerce genç militan

katledilmiş ve binlercesi sakat bırakılmıştır. Ülke ve dünya demokratik kamuoyunun baskıları sonucunda bizzat AFC'nin sözcüleri Türkiye'de işkence yapıldığını ve işkencehanelerde insanların katledildiğini kabul etmek zorunda kalmışlardır. Sözümona bu olaylar bazı görevlilerin (yani işkencecilerin) görevlerini ifa ederken ifrata kaçmaları sonucu meydana gelen münferit (!) olaylardır! AFC bu açıklamaları yaparken bile kokuşmuşluk ve çürümüşlüklerinin vazgeçilmez silahı olan yalan, demagoji ve iftirayı elden bırakmıyor. Açıklamada otuza yakın devrimcinin gözaltında ve cezaevinde öldüğünü kabul eden AFC sözcüsü, bunların onbeş tanesinin çeşitli hastalıklardan dolayı öldüğünü, bir kısmının "İntihar" ettiğini ve yedi-sekiz tanesinin de gözetim altında ve cezaevlerinde kötü muamele(!) sonucu öldüğünü söylüyordu.

AFC şehirlerde öylesine azgın bir terör estirdi ki, özellikle yoksul emekçi kesimin yoğun olduğu semtlerde işkence tezgahlarından geçmeyen genç yok gibidir. 12 Eylül öncesi devrimcilerin etkin oldukları semtlere gece gündüz demeden operasyon düzenleyen AFC, buralarda sudan bahanelerle tutuklamalara başvuruyor ve "terörist" ve silah araması bahanesiyle yoksul evlerinin altını üstüne getiriyor ve yasal olan kitapların evlerde bulunmasını bahane ederek hiçbir yasal gerekçe göstermeden tutuklamalara girişiyordu.

İstanbul'da Kartal, Gülsuyu, 1 Mayıs mahallesi, Çağlayan, Alibeyköy, Gültepe, Zeytinburnu vb. yoksul emekçi halkın yoğun olarak oturduğu semtlerdeki devlet terörü sözle ifade edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. 12 Eylül sonralarında 1 Mayıs mahallesinin adına dahi tahammül edemeyerek, "Mustafa Kemal Mahallesi" olarak değiştiren AFC'nin gençlere ve emekçi halka karşı baskısı öyle bir noktaya ulaştı ki 1 Mayıs mahallesi halkı genç insan yüzüne hasret kaldı. 1 Mayıs mahallesinde genç bir evladı işkenceye düşmeyen ve zindanlarda çürümeyen bir aile yok gibidir. Evlerinde sadece bir tane bildiri çıktı diye gözaltına alınan gençlere sokak ortasında halkın gözü önünde işkence yapan işkenceci cellatlar bu yolla halkı sindirmeye ve onlara gözdağı vermeye çalışıyordu. Bu yolla, onların komünistler ve devrimcilere olan bağlılığını sarsmak, ve onların devrimci faaliyete ilgi göstermesini engellemeye ve hatta komünistleri ve devrimcileri ihbar etmelerini sağlamaya çalışıyorlardı.

Kartal'da 1981'de düzenlenen bir operasyonda 500'e yakın genç gözaltına alınarak Maltepe Tugayında işkence tezgahından geçiriliyor; evlatlarına sahip çıkmaya yeltenen aileler işkenceye alınmakla tehdit ediliyordu. Gecekondu semtlerinin tümünde gece sokaklarda in-cin top oynuyor, halk sokağa çıkmaya korkuyordu. Halkın gözleri heran tekmeyle açılacak kapıda, korka korka kurbanlık koyunlar gibi yaşıyordu. Faşist devlet terörü azmış, kana, cana doymak bilmiyordu.

Devrimci muhalefetin yoğun olduğu tüm şehirlerde durum bundan farklı değildi. Hele Türkiye Kürdistan'ındaki milli zulüm, faşist baskı ve terör sözle anlatılacak gibi değildi. Türkiye Kürdistan'ında köylüler silah teslim etmeye zorlanıyor; silah bulup teslim edemeyen köylüler kadınların ve çocukların önünde çırılçplak soyularak işkence yapıyor ve silah bulmaya zorlanıyordu. Elinde avucundaki üçbeş kuruşu ve kadınlarının ziynet eşyalarını satan köylüler silah satın alıp teslim ediyorlardı. Bu kez de silahı nereden bulduğuna dair işkence başlıyordu. Komünistler ve devrimcilerin, devrimci faaliyet sürdürdüğü Kürt köyleri, kuşatılıyor, köylüler komünistleri ve devrimcileri ele vermeleri için işkence tezgahından geçiriliyor ve köydeki tüm

gençler toplanarak götürülüyordu. AFC azgın faşist terörünü öylesine azdırdı ki; yoksul Kürt köylülerinin geçimlerini temin için her sene zorunlu olarak yaylaya çıkmaları bile yasaklandı. Yazın yaylaya çıkarılmayan hayvanlar salgın hastalıklara yakalandı ve yüzbinlerce Kürt köylüsü açlık ve sefaletle terk edildi.

Türkiye Kürdistan'ında dağları askeri birliklerce işgal edildi ve hain tuzaklar hızla işlemeye başladı. Sadece TKP/ML üyesi ve taraftarı 50'ye yakın yiğit Kürt genci bu hayin tuzaklarda katledildi. Türkiye Kürdistan dağları komünist ve devrimci örgütler saflarında örgütlenerek faşist devlet terörüne karşı başkaldıran yoksul Kürt ve Türk gençlerinin kanyıla kızıla boyandı. 1984 yazında Güneş gazetesinin gençlik sorunlarıyla ilgili olarak yaptığı bir ankete cevap veren bir Tunceli'li esnaf şöyle diyor: "Hangi gençlikten bahsediyorsunuz? Buranın gençlerinin yarısı içerde yarısı dağlarda" Evet Dersim diyarında gençlerin durumu böyleydi. Dersimli bir emekçi Metris Askeri Cezaevi'nde tutuklu bulunan oğluna, köyünün durumunu anlatıyor "Oğul köyde genç namına kimse kalmadı. Kardeşin nerede ne yapıyor hiç bilmiyorum. Geçen ay yine evi bastılar beni de, ananı da epeyce hırpaladılar. Ne yapalım kaderimiz bu, mecburen çekeceğiz. Bu sene dört tane cenaze kaldırdık. Cesetleri elek gibiydi; zor tanıdık. Hergün kardeşinin cesedi gelecekmiş gibi yüreğim ezilip duruyor. Şükür hiç değilse sen içerdesin, ayda yılda bir de olsa seni görebiliyorum" Dersimli köylü oğlunun zindanlarda çürümesine üzülüyor! Öyleya hiç değilse ölü değil!

Hergün yeni bir cezaevinin temelini atıldığı ya da açılışı yapıldığı boyalı uşak basında manşetten inmiyor ve hergün hayali suçlamalarla yüzlerce genç "anarşist", "terörist" diye teşhir edilerek zindanlara dolduruluyordu. Bugün dünyada en çok genç kitlenin tutuklu ve hükümlü bulunduğu ülke Türkiye'dir. Ve işkencehaneler hala zindanlara yeni yeni "suçlu"lar üretmektedir. Bu "üretim" o kadar hayasızca yapılmaktadır ki aynı suçtan onlarca kişi tutuklanabilmekte ve hatta bazı insanlar tutuklu buldukları dönemde dahi dışarda cerayan eden bir olaydan ötürü "suçlu" gösterilebilmektedir.

Militan gençlikten; azrailden korkar gibi korkan AFC, çıkardığı faşist yasa-larla gençliğin her türlü sosyal, sendikal ve kültürel faaliyetini yasaklamıştır. İşçi gençliğin sendikal mücadelede söz sahibi olamaması için; sendikalar-da yönetici olabilmek için o işkolunda 10 sene bir fiil çalışma zorunluluğu getirilmiştir. Yine öğrenci gençliğin her türlü faaliyetini yasaklayan AFC öğrenci gençliğin kurduğu satranç klüplerini bile kapatmıştır.

Baskı, terör ve şiddetle uygulananan ekonomik politika, açlık, sefalet ve umutsuzluğu yaymış, emekçi yığınları korkunç bir bunalıma sürüklenmiştir. Gerek istediği eğitimi göremediğinden ve gerekse işsizlik yüzünden bunalımın en ağır yükünü emekçi gençlik çekiyordu. Bunalan ve umutsuzluğa kapılan gençlik ya kurtuluşu uyuşturucuda buluyor, ya da intihara yöneliyordu. Son yıllarda faşist cuntanın apolitikleştirme politikası ve ekonomik şartların yarattığı bunalım sonucu uyuşturucu salgını bir veba gibi yayılmış ve yüzbinlerce gencin kanını zehirlemiş, beynini uyuşturmuştur.

12 Eylül öncesi devrimci gençliğin etkin olduğu ve en ufak bir uyuşturucu kullanımına rastlanılmayan okullarda bugün uyuşturucu kullanımı tam bir salgın halini almış durumdadır. Bugün liseli gençlik içinde dahi uyuşturucu kullanımı ürkütücü boyutlardadır. Bu durum kendiliğinden ortaya çıkan tesadüfi bir olay değil, faşist cuntanın sürdürdüğü gençliği devrimci mücadeleden koparma ve apolitikleştirme politikasının doğal sonucudur. Cunta bu politikasında bugün küçümsenmeyecek geçici bir zafer elde etmiş-

tir.

Yine, genç kızlar arasında aynı nedenlerden dolayı uyuşturucu kullanımı ve fahişelik hızla artmaktadır. Bir yanda ekonomik zorlukları, bir diğer yanda "sanatçı" diye boyalı naylon basında lanse edilen "sosyetik fahişelerin" şaşalı yaşantısı genç kızları fahişeliğe yöneltmekte ve özendirilmektedir. Son yıllarda fahişeliğin hızla arttığı bizzat resmi yetkililer tarafından itiraf edilmektedir. Sadece resmi fuhuşun artış oranı ürkütücü boyutlardadır; % 500 yine son senelerde bu faşist düzenin yüzkarası resmi fuhuş evlerinin patronları, "saygın birer yurttaş" olarak vergi rekortmenleri içinde yer almakta ve basında bol bol manşet olmaktadır. Tüm bu gelişmeler elbetteki ahlaki çöküşün boyutlarını daha da genişletecek ve etkisini daha da derinleştirecektir. Güneş gazetesinde gazeteci Tanju Cılızoğlu memurların nasıl geçindiğini incelediği bir seri röportajda; kadın memurlar arasında "ek iş" olarak fahişeliğin epeyce yaygın olduğuna parmak basıyor ve bizzat bu işi yapanların ağzından bu bataklığa nasıl sürüldüklerini açıklıyordu: pahalılık, yoksulluk ve özentî. Bu röportajda çok çarpıcı bir örnek dikkatleri daha çok çekiyordu. 18-20 yaşlarında genç bir bayan memur fahişelik yapmak için bu işi yapan kadın arkadaşlarına başvuruyor. Gerekçesi, yakında evlenecektir, ama nişanlısı da kendisi gibi yoksuldur. "ek iş" olarak yapacağı fahişelikten elde edeceği parayla genç kız çeyizini dizecektir. Yani bu genç kız "kutsal aile"sinin temellerini vücudunu bir mal gibi pazarlayarak atacaktır. İşte AFC'nin ve onun devamı olan sivil cuntanın Türkiye'ye getirdiği korkunç çürümüşlüğü boyutu... Gazeteler, hergün evden kaçan ve fuhuş tacirlerinin eline düşen onlarca genç kızın resimleriyle süslenmektedir.

1960'TAN 1980'E ÜNİVERSİTELER

DP iktidara geldikten kısa bir süre sonra, muhalefet yıllarında yüzüne taktığı "demokrasi havariliği" maskesini fırlatıp bir kenara atarak; azgın bir faşist terör ve gözü dönmüş bir talan furyası başladı. Özellikle 1956'dan sonra faşist devlet terörünü dizginsiz bir şekilde sürdürmeye başladı. Buna karşı halkın çeşitli sınıf ve tabakalarının muhalefeti artıyor, ancak halk güçleri örgütsüz ve devrimci bir önderlikten yoksun olduğu için bu potansiyel, muhalefetteki CHP'nin potasında eriyordu. Başta aydınlar ve öğrenci gençlik olmak üzere gelişen halk muhalefeti CHP'nin, DP'ye karşı mücadelesinde bir kaldıraç olarak kullanılıyordu. 18 Nisan 1960'da "Tahkikat komisyonu"nun kurulup onaylanmasıyla beraber bir dizi yeni baskı ve yasakları uygulamaya koyuyordu. Bu durum, kısa zamanda öğrenci gençliğin ve aydınların sert tepkisine yol açıyor ve başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bir dizi yerde protesto gösterileriyle karşılanıyordu. CHP'nin kısa zamanda kendi önderliğine kanalize ettiği bu protesto eylemlerinin en etkili İstanbul'da başlatılmıştı. 28 Nisan 1960 sabahı İstanbul Üniversitesi önünde toplanan öğrencilerin gösterisine saldıran atlı polislerin öğrenci kanı dökmekle yetinmeyip, üniversite rektörü Ord. Prof. Sıddık Sami Onur'un polis tarafından dövülmesi, olayları bir anda daha üst boyutlara sıçratmış ve Ankara Kızılay Meydanı'nda daha yoğun gösterilerin olmasına yol açmıştır.

Başbakan Adnan Menderes Kızılay Meydanı'ndaki gösterileri dağıtmak için bizzat kendisi alana girmiş, ancak göstericiler tarafından tartaklanmış ve alandan güçlükle uzaklaştırılabilmıştır. Bu gösterileri sıkıyönetim ilanı izlemiş ve seri tutuklamalar, yayın yasakları ve Tahkikat Komisyonu önünde

yabilecek düzenlemeler yapabiliyorlar ve bu yasayla siyasi iktidarların karşısında kısmende olsa bağımsız hareket etme olanaklarını sağlamış oluyorlardı. Bu dönemden itibaren ve özellikle de 1968'lerden sonra öğrenci gençliğin ve yurtsever-demokrat bilim adamlarının önceleri akademik-demokratik temelde (Demokratik üniversite, paralı eğitime karşı çıkma vb.) gelişen eylemleri giderek bu sınırları aşarak anti-faşist, anti-emperyalist eylemlere dönüşüyordu. Ki bu dönem aynı zamanda Avrupa'da öğrenci gençliğin düzen sınırlarını aşarak kurulu düzeni zorlayan militan bir mücadeleye atıldığı ve tüm dünyada öğrenci gençliğin anti-emperyalist mücadelesini daha ileri boyutlara sıçrattığı bir dönemdir. Özellikle Fransız gençliği Lenin'in deyişiyle "Fransız dili"ni konuşmaya başlamıştır. İşte aynı dönemde Türkiye'deki öğrenci gençlik ve yurtsever-demokratik aydınların siyasal kitle gösterileri anti-faşist, anti-emperyalist bir nitelik kazanıyor ve üniversite sınırlarını aşarak siyasi iktidarı karşısına almaya yöneliyordu.

Bu dönemde gençlik ABD emperyalizmini, 6. filoyu protesto, "NATO'ya hayır" gibi anti-emperyalist eylemlerin yanısıra, işçi grevlerinde küçük üreticilerin düşük tutulan taban fiyatlarına karşı gösterilerinin örgütlenmesinde, topraksız köylülerin toprak işgallerinde ve en önemlisi de şanlı 15-16 Haziran direnişinde en ön saflarda militan bir şekilde yer alıyordu. Bu eylemler aynı zamanda gençliğin bilincinde önemli bir sıçrama yapıyordu.

Ülke gerçekleriyle yüzyüze gelen ve siyasal mücadeledeki işlevini giderek bilince aktaran öğrenci gençlik, artık toplumsal gelişmeye dinamizm kazandırıyor ve üniversiteler öğrenci gençliğin militan mücadelesinin odaklaştığı kurumlar haline geliyordu. Elbetteki hakim sınıflar bu gelişmelere karşı duyarsız davranmıyor ve gerek öğrenci gençliğin militan mücadelesine karşı, gerekse de giderek öğrenci gençliğin mücadelesiyle kaynaşarak önemli bir devrimci atılıma yönelen işçi sınıfının ve emekçi halkın devrimci muhalefetine karşı tedbir almakta gecikmiyordu. İşte böyle bir ortamda hakim sınıflar düzenlerinin en temel dayanağı olan faşist orduyu yeniden sahneye sürdüler.

12 MART 1971 MUHTIRASI VE SONRASI GELİŞMELER

Cumhuriyet tarihinin en karanlık dönemlerinden biri daha ülkemizde 12 Mart askeri darbesiyle birlikte başlayan 12 Mart cuntası, hayatın her alanında olduğu gibi; 61 sonrası kısmi bir "özerk"liğe kavuşan üniversitelere de saldırmakta gecikmedi. "1971 yılında Anayasa geriye doğru değiştirilirken üniversitelerle ilgili 120. maddeye de el atılır ve üniversite özerkliğinde gedikler açılır. Ve bu değişiklik doğrultusunda çıkarılan 9.7.1973 tarihli üniversiteler kanunu, 1946 tarihli kanunun getirdiği noktadan daha gerilere atar üniversiteleri" "şöyleki, bu değişikliklerle önce üniversitelerin yönetimi 'devletin gözetimi ve denetimi' altına sokulmuştur (Madde 120/3). Bu gözetim ve denetimi sağlamak üzere 1740 sayılı üniversiteler kanununun kabul ettiği 'Üniversite Denetleme Kurulu' (madde 7-8) ciddi bir üniversite özerkliği ile uzlaştırılmayacak yetkilerle donatılmış durumda... Dahası bu yeni değişikliklerden sonra üniversitelerle onlara bağlı fakülte kurum ve kuruluşlarının yönetimlerine Bakanlar Kurulu -belli koşullar altında- elkoyabilecek (Madde 120/8) Bizde çokça rastlandığı gibi giderek özerklik düşmanı bir hükümetin, gene özerklik düşmanı bir parlamento çoğunluğuna dayanması halinde bu maddenin ne tür keyfi uygulamalara yol açabileceğini tahmin edebilmek için

kâhin olmaya gerek yoktur... Şunu da belirtelimki, üniversite kurumunun, hükümetin idareye el koyması ve elkoyma halinde Bakanlar Kurulu'nun yetkilerini düzenleyen hükümlerini (Madde 69-70) Anayasa iptal etmiş bulunmaktadır... Ancak Anayasadaki hüküm varlığını sürdürüyor. Bu değişikliklerle, bilimsel bağımsızlıkta da gedikler açılmıştır... Çünkü, Anayasa bir yönden "üniversite organları, öğretim üyeleri ve yardımcıları üniversite dışındaki makamlara her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılmazlar" (Madde 120/4) derken gene aynı fıkrada "son hükümleri saklıdır" diyerek üniversitelerin yönetimine el koymadan sözedene -yukarıda tehlikesini belirttiğimiz- fıkraya yollanmamada bulunmaktadır.

12 Mart yarı-askeri faşist diktatörlüğü sınıf mücadelesinin diğer alanları da olduğu gibi, üniversiteler vb. okullardaki öğrenci gençliğin devrimci mücadelesine de önemli darbeler vuruyor ve buralardaki örgütlülüğü dağıtarak, gençliğin militan mücadelesini geriletliyordu. Devrimci örgütlerin ağır örgütsel darbeler alması öğrenci gençliği derinden etkiliyor ve her yenilgi döneminde olduğu gibi bu kez de öğrenci gençlik ve genel olarak gençlik yığınlarında önemli oranda bir yılgınlık ve başı bozukluk baş gösteriyordu. Bu Türkiye ve uluslararası alanda proletaryanın mücadele tarihinde sıkça görülen bir olaydır. Devrimci durumun yükseldiği ve devrimci önderliğin yığınları kucakladığı dönemlerde; genç yığınlar hızlı bir tempo ile militan mücadeleye atılır; ancak devrimci durumun gerilediği ve devrimci önderliğin önemli darbeler yediği koşullarda yılgınlık ve dağınıklıktan en çok etkilenen kesimde yine gençlik yığınları olur. Özellikle de öğrenci gençlik bu genellenmenin temel unsurudur.

Ancak bu yılgınlık ve dağınıklık uzun süre devam etmez. 74'lerden sonra devrimci durumdaki ivmenin yükselmesiyle birlikte; öğrenci gençlikte bu uyuşukluktan sıyrılarak yeniden devrimci mücadelenin odak noktasına doğru yöneliyordu. Egemen güçler tarafından halka ve devrimcilere karşı saldırılıyor resmi ve sivil faşist güçler, üniversitelerde ve orta öğretimde de, öğrenci gençliğin devrimci mücadelesinin önüne bir engel olarak çıkarılıyor ve öğretim kurumları önemli bir çatışma alanına dönüşüyordu.

Akademik, demokratik ve siyasal gösteriler mitingler ve üniversite işgalleri, sivil ve resmi faşist teröre karşı direnişler sürerken üniversiteler; yurtsever-demokrat bilim adamlarıyla, çalışan emekçileriyle ve yurtsever-devrimci gençliği ile devrimci mücadelenin önemli birer alanları haline gelmişlerdi. Kısaca söyleyecek olursak, ülkemizdeki sınıf mücadelesinin son 10-15 yıllık gelişimini etkileyen önemli bir unsur da yüksek öğrenim gençliği (ve süreç içerisinde giderek orta öğrenim gençliğini de içerisine alarak) olmuştur. 60'lı yıllardan bu yana üniversiteler, devrimci düşüncelerin yayıldığı, devrimci mücadelenin filizlenip boy attığı ve daha sonra çeşitli alanlardaki mücadeleye profesyonelce katılan pek çok devrimci kadronun pratik içinde yoğrulduğu alanlar olmuştur. Bu durum hakim sınıfların gözünden kaçmıyor. Egemen sınıf temsilcileri çeşitli vesilelerle verdikleri demeçlerinde; dikkatleri özellikle üniversiteler üzerine çekiyor ve buraları hedef olarak göstererek; buralarda devletin yıllardır sürdürdüğü baskı ve zorbalığa, resmi ve sivil faşist terör odaklarının saldırılarına karşı şanlı direniş ve mücadeleleri, demokratik ve siyasal savaşımları "anarşi ve terör" olarak nitelendiriyor. Onlara göre "anarşi ve terör" yıllarca önce başlayan ve bir türlü önü alınamayan "masum" öğrenci hareketlerinden kaynaklanıyordu. Ve "yılan"ın başı küçükken ezilmeliydi. Yakın bir dönemde boyutlandıracakları saldırıların zemi-

nini daha o dönemden hazırlayan hakim sınıflar; bu kaynağı "kurutmak" için kafa yoruyorlardı.

Bu düşünceler paralelinde ilk adımı 1978'de ilan edilen bölgesel sıkıyönetim ile birlikte attılar. Aslında hedeflerinden biri de üniversite "özerkliği"ni ortadan kaldırmaktı. Ancak buna hemen ulaşabilmenin zaman ve koşulları olmadığından, ilk etapta üniversite vb. okullarda öğrenim huzurunu sağlamak bahanesiyle, öğrenim kurumlarını birer kışlaya dönüştürmenin ilk adımını atmış oldular. 78 sonları ve 79 başlarında artık her üniversite, akademi vb. okulda bir jandarma veya polis karakolu oluşturulmuş ve öğrencilerin her türlü sosyal, kültürel ve siyasi faaliyeti gözetim ve denetim altına alınmış durumdaydı. Giriş ve çıkışlarda yapılan aramalar, dersanelerin içine kadar kaydırılmış, sivil ve resmi polisler artık anfilerde ve dersanelerde nöbet tutmaya başlamışlardı.

Bu sıkı denetim ve gözetim bazı üniversitelerde, üniversite ve akademi yönetimi ile işbirliği halinde sürdürülüyor ve bazı faşist ve gerici öğretim üyelerinin ihbar ettiği her unsur hiçbir gerekçe gösterilmeksizin "huzur bozuyor" bahanesiyle okula alınmıyor, bu yolla devrimci öğrencilerin bu okullardaki etkinliği kırılmaya çalışılıyordu. Bu uygulamalar, birçok yüksek okulda devrimcilerin etkin olması sonucunda okula sokulmayan sivil faşist güçlere yaramıştır. Sivil faşistler bizzat devletin resmi faşist güçlerinin himayesi altında okullara girmeye ve dolayısıyla devrimci öğrencilere polis ve asker desteğinde saldırmaya başladılar. Ama devrimci öğrencileri buralardan atarak kendi tasmalı uşakları olan sivil faşist güçlerin hakimiyetini sağlamak ve böylece de üniversiteleri devrimci mücadelenin önemli bir kaleleri olmaktan çıkararak faşist devlete uysal köleler hazırlayan kurumlar haline dönüştürmektir. Yani bu durum aynı zamanda buralarda çatışmaların giderek yoğunlaşmasına ve daha kanlı bir hal almasına yol açmakta gecikmiyordu.

Aynı şey öğrenci yurtları içinde geçerliydi. Çünkü, yurtlarda belirttiğimiz yüksek okullardaki devrimci mücadelenin seyirine uygun bir gelişme göstermiştir. Özellikle büyük şehirlerde öğrenci yurtları, bulundukları semtlere göre devrimci gençliğin mücadelesinde önemli bir yere sahipti. Yurtlar sadece yeme, içme ve yatma vb. ihtiyaçların karşılanması açısından değil, aynı zamanda örgütlenme, siyasi eğitim vb. faaliyetler içinde önemli birer araç vazifesi görmekteydiler. Ayrıca bu yurtlar sadece kendi dar çerçevesinde ve kendi alanında değil, bununla birlikte bulunduğu bölgelerde kitle mücadelesi açısından da önemli bir işlev taşıyordu. 78'de ilan edilen sıkıyönetimden sonra yüksek okullar gibi buraları da kontrol altına almak için, okullarda ki önlemlere benzer önlemler gündeme getirilmeye başlandı. Çok önemli görülen bazı yurtlarda alınan önlemler istenilen sonucu vermeyince, bu yurtlar tasfiye edilmeye girişildi. Bu tasfiye olayı genellikle normal yollardan olmuyor; önce resmi faşist güçler ve sivil faşist güçler buralara saldırıyor ve İzmir İnciraltı öğrenci yurdunda görüldüğü gibi bu yurtlar zorla boşaltılıyordu. Boşaltılan yurtların bir kısmına bölgedeki devrimci mücadeleyi yakından izlemek ve anında müdahale etmek amacıyla polis ve asker, bir diğer kısmına ise düzenin sadık uşakları sivil faşist güçler yerleştiriliyordu. Kısacası okullarda, yurtlarda ve derneklerde devrimci yurtsever gençliğe karşı azgın bir faşist terör dalgası başlatılıyordu.

Faşist terör sadece öğrenci gençliğe yönelmekle sınırlı kalmıyor, aynı zamanda yurtsever-demokrat bilim adamlarını ve öğretim üyelerini de

hedef alıyordu. Uşak gerici basının hedef gösterdiği birçok yurtsever-demokrat aydın faşist kurşunlara hedef olarak yaşamını yitiriyor, veya sakat kalıyordu. Resmi faşist güçlerle ortaklaşa olarak yüksek okullardaki devrimci öğrencilere ve yurtsever-demokrat aydınlara saldıran sivil faşistler onlarca öğrencinin yanısıra, Bedrettin Cömert, Cavit Orhan Tütengil, Bedri Karafaik-oğlu, Ümit Doğanay, Necdet Bulut ve Fahrettin Yılmaz, hunharca katledilirken; Server Tanilli gibi değerli bilim adamı ve yurtsever-demokrat aydınlar kırılmalı ellerin sığıdığı kurşunlar sonucu sakat kalıyorlardı. Amaç toplumun aydın ve öğrenci kitlesi gibi belli başlı dinamik güçlerini sindirerek; bunların yıllardır sürdürdükleri can bedeli bir mücadele sonucu ileri mevziler haline getirdikleri bu alanlarda faşist devlet otoritesini tam ve eksiksiz hakim kılmak ve buralardan sınıf mücadelesine kanalize olan güçlerin kaynağını kurutmaktır. Bunun için yüksek öğrenim kurumları hedef gösteriliyor ve gün geçtikçe yurtsever devrimci öğrencilere karşı resmi ve sivil faşist saldırılar yoğunlaşıyordu. Önceleri tek tek devrimci öğrenci liderlerine karşı sürdürülen bu saldırılar giderek kitle katliamlarına dönüşüyor ve faşist çeteler İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde, okuldan topluca çıkan yurtsever devrimci öğrencilere karşı bombalı ve silahlı bir saldırı düzenleyerek 7 yurtsever-devrimciyi katlediyorlardı. Bunu, genellikle devrimci öğrencilerin gittiği, Barbaros Bulvarı'ndaki kahvenin bombalanması izliyor ve bu olayda da 5 devrimci yaşamını yitiriyordu. Her olayın ardında resmi ve sivil faşist güçlerin işbirliği açıkça sırtıyor ve faşizm amacına ulaşmak için kitle katliamı da dahil olmak üzere her türlü yola başvurmaktan çekinmiyordu.

Eğer bu amaçlarına ulaşamazlarsa, yani uzun zamandır özellikle de yüksek okullar üzerinde kaybettikleri etkinliklerini yeniden kazanamazlarsa; bu durum faşist devlet düzeninin devamını olumsuz, toplumun diğer kesimlerini ise olumlu yönde etkileyecek, devrimci muhalefetin gelişmesine hizmet edecekti. 12 Mart döneminde devrimci mücadelenin yeniden yükseleceği tehlikesi yeterince bertaraf edilemedi ve hala gelişecek bu mücadelenin bastırılması için bazı yasal "boşluk"lar mevcuttu. Böyle oluncada 12 Mart öncesi durumun benzeri daha üst boyutlarda görülmeye başlanıyor ve hakim sınıflar için tehlike çanlarının sesleri yaklaşıyordu. İşte hakim sınıflar bu tehlikeyi gördüklerinden emperyalist efendilerinin direktifleri doğrultusunda, onların fikir babalığında uzun vadeli "köklü" çözümler bulmak için çaba sarfediyorlardı. Yine bu konu emperyalist ülkeler ve ona bağlı ülkelerdeki ekonomik, siyasal ve kültürel gelişim ve değişimlerden soyut olarak ele alınmayacağından; emperyalist metropollerde ve emperyalizme bağımlı ülkelerdeki örnekler ve gelişmeler Türkiye'li hakim sınıflar tarafından dikkatle izleniyor ve gerekli dersler çıkarılıyordu. Bu bağlamda hakim sınıflar toplumdaki tüm çalkantıları dindirmek ve uzun vadeli "köklü" çözümlere ulaşmak için; Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı adına "acı faturalar" hazırlama girişimlerini hızlandırdı ve çok geçmeden bu faaliyetler semeresini vermekte gecikmedi.

Alevilik, yapay gündemlerin tuzagında

Ne var ki bu baskılara karşı çıkarken, bu baskının nedenleri iyi tahlil edilmeli. Karşı çıkışlarda geliştirilecek olan çözümde bu temel nedenleri kaldırabilecek biçimde olmalıdır. Bu çözümün devletin ikili politikaları karşısında, onun kendini koruma noktalarında geliştirdiği yöntemlerin karşısında sızlanan ve devletle içli dışlı olma çabasına yönelik anlayışlarla da olmayacağı bilinmeli.

H BB adlı özel TV kanalında yayınlanan Alevilik-Sünnilik tartışmasında taraflardan biri olan eski İstanbul vaizlerinden Hasan Ali Buldan'ın Aleviler üzerine söylediği sözler, bu kesim tarafından tepkiyle karşılandı. Programın yayınlandığının ertesi günü basına ve kamuoyuna çeşitli Alevi dernekleri ve kuruluşları Vaiz Buldan'ın tutumunu kınayan açıklamalar yaptılar. Din hürriyetini düzenleyen TCK'nın 175. maddesi gereği davadan devletin resmi ağzı olarak da bu tartışmada karşı taraf olan Vaiz Buldan'ın kendilerini temsil etmediğini söyledi. Evet, basit biçimiyle olay kısaca bu.

Hasan Ali Buldan'ın söylediği sözlere gelince, Alevilerin böylesi sözlerle sürekli karşılaştığı bir gerçek. Günlük yaşamın biçimlenişinde Alevi-Sünni farklılığının hissedildiği her noktada Buldan'ın ağzından çıkan sözlerde Aleviler sürekli karşılaşmıştır. Özellikle, Lise ve dengi okullarda Alevi öğrencilerin zorunlu din derslerinde nasıl zorlandığı, bu derslerin öğrenciler için birer psikolojik işkence haline geldiği biliniyor. Alevilerin böylesi baskılara karşı çıkması ve bu karşı çıkışlarının savunulması doğru bir tavidir. Ama sorun burada bitmiyor. Sorunun bir de geri planı var. Asıl üzerinde düşünülmesi ve tartışılması gereken konularda burada bulunuyor.

YAPAY GÜNDEM OLUŞTURMA OLGUSU

Dikkat edilirse bu tartışma ve bundan önceki genel kamuoyu bazında tartışılan Alevilik meselesi Vaizlerin karşısına yaygın kitle iletişim araçlarının (tv, gazeteler vs.) etkisiyle çıktı. Dikkat edilmesi gereken nokta en başta burası. Sorunu buradan açalım.

Kuşku yok ki yüzyılımızda en önemli gelişmelerden biri kitle iletişim araçlarının çeşitlenmesi ve yaygınlaşması biçiminde oldu. Bu, en basit anlamıyla bilginin bireyler

arasında gruplar arasında dolaşımının hızlanması anlamına geliyor. Dolayısıyla karşılıklı etkileşimin yüzyüze ilişkisinin dışına çıkması ve etkileşimin çeşitli biçimlere bürünmesi, bunun da kısa bir zaman aralığında kendini hissettirmesi doğal bir sonuç olmaktadır.

Böylesi bir süreçte, teknolojik gelişmeyi elinde bulunduran ve bir ölçüde de kontrol eden egemen sınıf olarak burjuvazi olduğundan, kazançlı çıkan da burjuvazi olmaktadır. Bu şöyle olmaktadır. Birincisi burjuvazi, bitmiş, tükenmiş ideolojisini sürekli daha geniş kitlelere ve daha etkili sunabilme fırsatı bulmuştur. Mevcut ideolojik, kültürel birikimin bu yolla insanlarda yanlış-bilinç oluşturmasında etkili olması ve böylece günümüz insanını kendi toplumsal konumundan kopararak özgürleştirmesi yerine bu toplumsal konumun gerçekliğini saklayan bir simgesel kavrayışı oluşturması bunu benimsetmesi reel yaşamının kavranmasından kopartıyor. Bu biçimleniş, medyanın geniş ağında insanlığın en önemli sorunları karşısında burjuvaziye yapay gündemler oluşturma fırsatı vermektedir. Kanımca bu yapay gündemleri oluşturmada sadece krizde olduğu zamanlar etkili olmuyor. Ancak kriz dönemlerinde etkisi daha fazla hissediliyor.

Bu genel açıklamadan sonra Türkiye somutuna dönersek; genelin parçası olarak Türkiye'de de yukarıda açıklanan süreç yaşanmaktadır. Türkiye'de 1960'lardan sonra hızla yaygınlaşan ve özellikle 70'lerin sonları 80'lerin başlarında daha çok yaygınlaşıp çeşitlenen kitle iletişim araçları yapay gündemler oluşturmada 80'li yıllarda meyvelerini verdi. Milyonlarca insana tek bir merkezden gönderilen ve kasıtlı güdülemeye yönelik olan bilgi, bireyi kısılcasına alıyor, birebir ilişkinin yaratması gereken sonucu binlerce kilometre uzaklıktan sözkonusu iletişim araçları yerine getirir oldu. Bunun örneklerine sıkça rastlıyoruz, son zamanlarda. İl. cumhuriyet tartışmasını, laik-anti-laik tartışmasını ve son olarak da HBB tv'deki programın ardından doğan tartışmayı bunun örnekleri olarak görmek gerekir. Hasan Ali Buldan ve Cemal Şener tartışmasını, yankılarını ve etrafında örülen tartışmaları bir de bu açıdan düşünmek gerekir.

DİNİ DEĞERLERİ GÜNCELLEŞTİRMENİN ARKA PLANI

Son yıllarda Türkiye'de dini değerleri güncelleştirme, sistemli bir ideolojik kimliğe büründürme çabalarının olduğu biliniyor. 1980 sonrası cuntacıların kontrolünde geliştirilen bu akım sunni dini değerleri ön plana çıkartıyordu. Bu çabanın özel hedefi devrimcilerdi. Cuntacı generallerin bu alandaki fikir babası CIA idi. CIA'nın komünizm karşısında dinsel değerleri kontrollü bir biçimde geliştirme projesi generaller tarafından titizlikle uygulanmaya kondu. Diyanet işlerine genel bütçeden ayrılan payın devamlı artması, zorunlu din dersleri, alevi köylerine sunni imamların görevlendirilmesi, çok sayıda İmam Hatip okullarının açılması ve projenin ürünü olarak doğdu. Bu proje, Türk-İslam sentezi adıyla resmi ideoloji olarak benimsendi. Böylece de yerli bir kimliğe büründürülmüş oldu.

Ancak her devletin, egemen sınıfının resmi ideoloji oluşturma sürecinde yaşanan sıkıntıyı cuntacı generaller de yaşadılar. Türk-İslam sentezi karşısında, daha özgün dinsel kimlik arama çabalarının olması cuntacı generaller için devrimciler karşısında geliştirilen kontrollü dini değerleri yükseltme çabasının dışında bir şeydir. Bu yaklaşımı cuntanın lideri Kenan Evren'in tutumlarından yakalamak mümkün. Darbenin ilk yıllarında kendi varlıklarını ayetli-hadisli açıklamalarla meşrulaştırma yoluna gittiği taze bir bilgi olarak belleklerimizde duruyor olmalı. Oysa aynı Evren, daha sonraki yıllardakendi kontrolü dışında gelişen dini akımları "yobaz" ilan etmiş ve baskı uygula-

mışdı. Evren ve diğerleri için din, CIA projesinin uygulanması boyutunda gördüğü işlevler açısından önemli idi.

Yenilginin şokunun 85'lerden sonra atılmaya başlanması ile birlikte, devletin devrimciler karşısında dini kullanma biçimi de biraz değişti. Devletin bu dönemde dini değerleri güncelleştirerek ayakta tutma çabası yine devam etmiştir. Buna karşın sünni değerleri zorlamada biraz zayıflama olmuştur. Özellikle Kürdistan'da PKK karşıtı propaganda da sünni değerler devrimci dalgayı kırmada kullanılmaya devam edilmiş, buna karşın diğer bölgelerde bunda bir zayıflama olmuştur. PKK'nın kendisine karşı devletin dinsel değerler çerçevesinde ördüğü karşı propagandayı dinsel değerler karşısında genişleme yöntemiyle aşma yoluna gittiğini biliyoruz. Diğer bölgelerde ise durum biraz farklıdır.

Devletin bu bölgelerdeki politikası devrimciler karşısında dinsel değerleri kullanmada Sunnilik yerine Aleviliği tercih ettiğini görüyoruz. Bunun doğal bir sonucu olarak Alevi dini değerlere yönelik baskıda bir yumuşama yoluna gidilmiş, Alevi dini değerlerin güncelleştirilmesi; daha sistemli bir çabayla geleneksellikten kurtarılıp, ideolojik bir akıma dönüştürülme çabasına girildi. Hacı Bektaş törenleri, Hidrellez gibi Alevi gelenekleri devlet kontrolüne sokularak yapılırken, bu geleneklerin daha canlı tutulması, düne kadar keşfedilmeyen Türk kültürünün en saf örnekleri sayıldı. Bu sahiplenışı biraz daha açmak mümkün, ancak bu yazının dışında yapmak gerekiyor bunu.

DEVLET TARAFINDAN ALEVİLERİN SAHIPLENİLMESİNİN ARKA PLANI

Devletin alevilere yönelik bu yeni bakışında kanımızca üç önemli neden var. Birincisi, devrimci hareketlerin kadro ve sempatanlarının sınıfsal, ulusal etnik kökenlerinin dışında ağırlıklı bir oranının bu dinsel etnik kökenden gelmesi. İkincisi, Kürdistan'daki ulusal mücadelenin eritilmesinde, bu bölgede geçmişten bugüne aktarılan geleneksel devlet politikası olan Alevilere karşı Sünni Kürtleri, Sünni Kürtlere karşı Alevi Kürtleri kullanma politikası. Bugün özellikle Kürdistan'ın kuzeyinde bulunan Alevilerin PKK'nın taşıdığı ulusal bilinçten çok, taşıdığı dinsel etnik (Sünni-Safii kimlik) nedeniyle PKK'ya karşı kuşkuyla yaklaşmaları, bu bölgede Alevilere karşı biraz daha yumuşama politikasının nesnel temeli oldu. Üçüncüsü, İran'ın Aleviler arasında artan misyonerlik faaliyetleri. Belki bir başka neden olarak şu da öne sürülebilir: Aleviliğin, devlet tarafından oluşturulmak için var güçle çalışan Türk kimliğine karşı daha uygun öğeler taşıması.

Vaiz Buldan'ın söylediklerinin ortaya çıkardıkları ve Aleviler ile devlet arasında örülmeye çalışılan ilişkiyi yorumlamaya devam edersek; Alevilerin Kemalist çizginin sınırlarını çizdiği laiklik anlayışında bir sübap kapağı biçiminde kullandıkları tespiti de yapılmalıdır. Bir takım Alevi ileri gelenleri bu görüntüden oldukça memnun iken, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın mevcut durumu karşısında bir çıkmaza, bir ikileme düşmektedirler. Bir taraftan bugünkü biçimiyle laikliğin ve Atatürkçülüğün en iyi savunucuları olduklarını söylüyorlar, diğer yandan Diyanet'te temsil edilmemelerine içerlenmektedirler. Halbuki Türkiye'de hukuki normlarla korunan laikliğin en özgün yanı Diyanet'in devlet kontrolünde ve sünni değerlerin temsil edildiği yer olmasıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Bektaşî Çelebileri ile M. Kemal arasındaki ilişkinin sıklığı biliniyor. Alevilerin büyük bir çoğunluğunun rıshani liderleri olan Bektaşî Çelebiler Diyanet'in bu şekilde oluşturulmasını pek fazla ses çıkarmamışlardır. Hatta kendi tekkelerinin kapatılmasına da fazlaca içerlenmemişlerdir. Bugün milletvekili Kamer Genç ve çevresinin bu geleneksel tu-

tumunun dışına çıkılarak Diyanete girme çabası, Aleviliğin devlet olanakları ile daha hızlı geliştirilmesi kaygısından kaynaklanıyor. Diğer yandan aynı mecliste milletvekili olan Çelebi Şahin Ulusoy'un bu yılki genel bütçe görüşmelerinde Diyanet'e karşı çıkması Alevilerin, hukuk normlarına dayalı laiklik anlayışı karşısındaki ikilemin bir başka yönünü oluşturuyor.

Alevilerin Vaiz Buldan'ın söyledikleri ve yüzlerce yıldır karşılaştıkları, duyup-işittikleri şeylerle uğraşmaları, yukarıda özetlediğim devletin politikasına uygun düşüyor. Devletin Alevileri sahiplenmesine karşılık, Alevilerin de devlete sahip çıkması biçiminde bir politikadır bu. Kime karşı oluşturulduğunu ve niçin gereksinim duyulduğunu yukarıda açıkladık. Oluşturulan bu yeni anlayış, tıpkı Bektaşî tarikatının sünnî Osmanlı Devleti karşısında nasıl devlet politikasıyla sünnî devlete hizmet ettiğini anımsatıyor. Kuşkusuz özgün farkları da var.

ÇÖZÜM NEREDE?

Devletin yıllarca Alevilere yönelik baskılarının olduğu objektif bir durumdur. Bu baskıların karşısında durmanın bir görev olduğu yaklaşımının doğru olduğu tespitini yukarıda yapmıştık. Ne var ki bu baskılara karşı çıkarken, bu baskının nedenleri iyi tahlil edilmeli. Karşı çıkışlarda geliştirilecek olan çözümde bu temel nedenleri kaldırabilecek biçimde olmalıdır. Bu çözümün devletin ikili politikaları karşısında, onun kendini koruma noktalarında geliştirdiği yöntemlerin karşısında sızlanan ve devletle içli dışlı olma çabasına yönelik anlayışlarla da olmayacağı bilinmeli. Halbuki bir kısım Alevi derneklerinin bu son gelişmeler karşısında kamuoyuna sunulan bildiri de belirtilen talepler hala kendileri üzerinde devletin politikasını anlayamamış bir kesimin bildirişi özelliğini taşıyor. Bu metinde yer alan sekizinci maddeyi bir kez daha okuyalım: "Bizi; beynini dogmalardan kurtaramayan bir cahilin tv'den söylediği saçmalık ve iftiralarla çok, **devletin; bu kişilerin yetişmesine ortam sağlayan hertürlü ekonomik ve yasal destek sağlayan tutum ve davranışları yaralamaktadır.**" (Altını biz çizdik). Görüldüğü gibi bu anlayış, devletin, egemen sınıfın istediği bir anlayıştır. Bu satırlarda ifade edilen düşünce devletle bütünleşmeyi hedefleyen, devletin-egemen sınıfın kendi üzerindeki politikalarını anlayamayan, sorunun çözümünü ise ona hakim olan egemen sınıftan kopuşta görmeyen bir anlayıştır.

Tartışmada değinilmeyen bir başka noktaya daha dokunmak gerekiyor. Tartışmada ağırlıklı olarak yer alan Buldan'ın ve onun temsil ettiği dinsel anlayışın Alevilere asılsız iddialarda bulunduğu iddiasıdır. Bu doğrudur da. Belki tv'de Cemal Şener'in masum vaiz rolünde kalması bu noktayı unutturuyor olabilir. Aleviler arasında da sünnilere yönelik Alevilerin asılsız iddia biçiminde öne sürdükleri şekilde iddialar vardır. Halk içerisinde bu türden etnik farklılıkların kendi meşruiyetleri açısından bu tür söylentilere başvurduğu ve kendi kimliğini bu şekilde koruma ve savunma yoluna girdiği somut bir durumdur.

Görüldüğü üzere yaratılan Alevilik-Sünnilik tartışmasından çok ardındaki gelişmeler ve bunların nedenleri iyice irdelenmelidir. Bugün Aleviler üzerinde devlet kaynaklı çeşitli politikalar denenmektedir. Bu politikanın amaçları ve kitlelere sunulma biçimi iyi kavranmalıdır. Buldan'ın yüzlerce yıldır tekrarlananları tekrarlamaşının bu kadar etkili olması kitle iletişim araçlarının, geleneksel olarak var olanı yeniden üretmesi ve bireyi reel durumundan koparmasındaki başarısına bağlanmalıdır. Dolayısıyla bu bilinenin yeniden üretilmesi o kadar önemli olmuyor, olmamalı. Önemli olan yukarıda özetlediğimiz noktalar ve benzerleridir. Yürütülen bu tartışma bir yapay gündem oluşturma tuzağıdır. Buna kapılmamalıdır.

“Tarihi gelişmenin genel akışında maddesel şeylerin zihinsel şeyleri tayin ettiğini, sosyal varlığın sosyal bilinci tayin ettiğini kabul etmekle beraber biz aynı zamanda zihinsel şeylerin maddesel şeylere, sosyal bilincin sosyal varlığa ve üst yapının ekonomik temele karşı etkisini de kabul etmeliyiz. Bu, materyalizme zıt düşmek değil, tam tersine, mekanik materyalizmden kaçınmak, diyalektik materyalizme sıkı sıkıya sarılmaktır.”

Mao ZEDUNG

“Tarihi gelişmenin genel akışında maddesel şeylerin zihinsel şeyleri tayin ettiğini, sosyal varlığın sosyal bilinci tayin ettiğini kabul etmekle beraber biz aynı zamanda zihinsel şeylerin maddesel şeylere, sosyal bilincin sosyal varlığa ve üst yapının ekonomik temele karşı etkisini de kabul etmeliyiz. Bu, materyalizme zıt düşmek değil, tam tersine, mekanik materyalizmden kaçınmak, diyalektik materyalizme sıkı sıkıya sarılmaktır.”

Mao ZEDUNG